

twée keer RADEN

Rekenkameronderzoek naar de samenwerking tussen de gemeente Berkelland en de dorps- en wijkraden

Rekenkamercommissie Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland

Mevr. drs. W.J. (Wil) Lugtenburg-Sanders, voorzitter

Mevr. drs.L.M.D. (Lydia) Zwier-Kentie, lid

Dhr. R.J.B.A.(Remon) Workel MSc., lid

Mevr. J.B.W. (Jeanet) Schreur-Spenkelink, secretaris

www.rc-bblm.nl | secretariaat@rc-bblm.nl

INHOUDSOPGAVE

1	Voorwoord	4
2	Beschouwing	5
3	Bestuurlijke nota	7
4	Nota van bevindingen	27
	Bijlagen	45

VOORWOORD

Voor u ligt het rapport “Twee keer raden” als resultaat van het onderzoek van de Rekenkamercommissie voor de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland (RC BBLM) naar de wijze waarop de gemeente samenwerkt met dorps- en wijkraden.

Voorafgaand aan de rapportage van het onderzoek treft u een beschouwing aan van de heer Jasper Loots. De heer Loots is naast onderzoeker van dit onderzoek tevens expert op het vlak van het samenspel tussen gemeenschap en gemeente. De voorbeschouwing dient als ‘denkraam’ waarmee u hopelijk verder kunt.

De werkwijze bij en rapportage van dit onderzoek is afwijkend van de gebruikelijke onderzoeksmethode en rapportage van de rekenkamercommissie.

Er is in dit onderzoek geen normenkader gebruikt. Dit is na ampel overleg bewust gedaan, omdat dit onderwerp zich voor het gebruik van een normenkader minder leent naar de mening van de Rekenkamercommissie. Het betreft immers een beleidsgebied waarvoor geen harde wettelijke kaders en normen gelden en waar de ‘couleur locale’ bepalend is voor de wijze van samenwerking en daarmee voor de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid. Hierdoor heeft dit onderzoek een meer inventariserend karakter met vooral de bedoeling om van elkaar te leren en in beeld te brengen hoe gemeenten omgaan met hun dorps- en wijkraden en op welke wijze dorps- en wijkraden een rol spelen bij de uitvoering van de taken van de gemeente. En of en hoe dat wellicht (nog) beter zou kunnen.

Er zijn dan ook geen conclusies getrokken en oordelen gegeven aan de hand van een analyse van bevindingen afgezet tegen normen. Wel hebben we een aantal aanbevelingen c.q. denkrichtingen aangegeven die ons inziens logischerwijs volgen uit de bevindingen.

Er is geen aparte overkoepelende notitie opgesteld. De vergelijking tussen de gemeenten vindt u in het rapport per gemeente.

De verslaglegging van het onderzoek heeft uiteindelijk wat meer tijd in beslag genomen dan vooraf gedacht, omdat er met name uit de enquêtes en interviews veel interessant materiaal is gekomen dat om een nauwkeurige analyse vroeg, als ook een afgewogen wijze van rapporteren. Het op inzichtelijke wijze presenteren van al dit materiaal heeft van de rekenkamercommissie prioriteit gekregen boven de snelheid. Ook voor de RC BBLM is dit onderzoek een leerzaam traject geweest, mede omdat het afweek van de gebruikelijke wijze van werken. We hopen dat we er in zijn geslaagd voor u een interessant en leerzaam rapport samen te stellen.

Namens de rekenkamercommissie BBLM,

W.J. Lugtenburg-Sanders
voorzitter

BESCHOUWING

Afspraken

De overheid is sinds jaar en dag gebouwd op rationele systemen: algemeen geldende regels en dus voorspelbaarheid. Een van de leidende principes daarbij is het bevorderen en borgen van gelijkheid. De overheid kent geen willekeur. Het is dan ook goed te verklaren dat de overheid (sbureaucratie) reageert op onvoorspelbaarheid en onzekerheid met 'ordezoekend gedrag'. Ofwel: het is eigen aan de overheid om orde, structuur en voorspelbaarheid te brengen daar waar die ontbreekt, en er daarbij op toe te zien dat iedereen hetzelfde wordt behandeld en bedeed. Bijvoorbeeld door afspraken op papier vast te leggen, convenanten en prestatiecontracten te sluiten. Of door toezicht en controle te gaan organiseren.

Coproductie

Het is dan ook niet verwonderlijk dat de veranderende relatie tussen gemeentebestuur en gemeenschap inwoners, bestuurders van Dbo's (dorps- en wijkraden) en ook gemeentebestuurders en -ambtenaren voor uitdagingen stelt. Want het sluiten van contracten, uitoefenen van controle en organiseren van toezicht staan doorgaans haaks op de uitgangspunten van de zogenoemde improvisatiemaatschappij. In die improvisatiemaatschappij doen inwoners steeds meer zelf. En dat doen die inwoners niet alleen. Zij vervullen publieke taken in samenwerking met overheden, semi-overheden en allerhande organisaties, stichtingen en private partijen. Er is dus sprake van een kluwen van belanghebbenden en betrokkenen die al improviserend hun weg zoeken in het bevorderen van publieke waarden en het uitvoeren van publieke taken. Inwoners staan dus steeds meer zelf aan de lat. Niet als consument van overheidsproducten maar als co-producent. Dat is ook voor de inwoners even wennen.

Zoektocht

Dit samen zoeken naar nieuwe rollen is ook zichtbaar in dit onderzoek naar dorps- en wijkraden. Samen zoeken inwoners en bestuurders van Dbo's (dorps- en wijkraden) naar nieuwe vormen van overleg en betrokkenheid. En in sommige kernen zoeken Dbo's ook naar de juiste invulling van nieuwe taken. Niet per se omdat de overheid taken over draagt. Het kan ook zo zijn dat dorps- en wijkraden de noodzaak ervaren publieke taken op te pakken. Die transitie is gaande. Ook in de BBLM-gemeenten.

Helderheid

Voor de overheid betekent dit dat zij de maatschappelijke dynamiek én moet faciliteren én ook moet begrenzen. Overheidsparticipatie (de overheid die participeert) gaat immers uit van de bestaande dynamiek in de samenleving en sluit daarbij aan. Dat is niet hetzelfde als zomaar zaken loslaten en overlaten aan die energieke samenleving, integendeel. Het is voor elke bestuurder zaak en ook taak deze maatschappelijke dynamiek te kanaliseren. Om te beginnen door positieve ontwikkelingen te stimuleren en negatieve af te remmen. En ook door heel helder aan te geven richting samenleving wat behoort tot het primaat van de politiek (en wat dus niet). Door bijvoorbeeld heel helder te zijn wanneer het borgen van gelijkheid, met betrekking tot beschikbaarheid en niveau van bepaalde sociale voorzieningen bijvoorbeeld, een overheidstaak is. Dan is dus duidelijk dat de raad uiteindelijk de beslissing neemt, en niets of niemand anders.

Dynamiek

Lastiger is die situatie waarin de overheid de maatschappelijke dynamiek juist wil faciliteren. Dan moet zij zich rekenschap geven van de grenzen van haar bemoeienis. Stelt de overheid in zo'n situatie helemaal geen eisen? Geen inhoudelijke eisen? Maar wel voorwaarden, bijvoorbeeld aan de representativiteit van de groep die besloten heeft bepaalde diensten voor bepaalde inwoners te organiseren? Er is immers vaak sprake van co-productie. Inwoners vragen de overheid bijvoorbeeld om advies, of om een tegemoetkoming in een deel van de kosten. Dan bestaat het risico dat met de

betrokkenheid de bemoeienis van de overheid de overhand neemt en zo, met de beste bedoelingen, de dynamiek van die energieke samenleving deels weer teniet wordt gedaan.

Dialogoog

Dit onderzoek heeft niet uitgewezen dat dit het geval is, wel heeft het geleerd dat deze gezamenlijke zoektocht nog maar net begonnen is. De rekenkamer stelt vast die zoektocht nog te weinig gezamenlijk wordt doorgemaakt. De rekenkamer acht het raadzaam, zo niet noodzakelijk, dat er wordt geïnvesteerd in een dialoog met de Dbo's over legitimiteit en representativiteit. Die beide vragen, naar de (democratische en juridische) legitimiteit en naar de representativiteit, lagen niet zonder reden ten grondslag aan dit onderzoek. De rekenkamer is door dit onderzoek gesterkt in het belang van die vragen. Als er formeel geen taken zijn overgedragen is de vraag naar de juridische legitimiteit (nog) niet van toepassing. De vraag naar de democratische legitimiteit speelt wel degelijk. Zij het in verschillende mate per onderwerp, moment, en wijk of dorp. Het onderzoek maakt duidelijk dat de gemeenten(besturen) adviezen, gevraagd en ongevraagd, langs een representativiteitsmeetlat leggen. Welke lat dat is, dat wisselt. Per dossier, per Dbo's en is afhankelijk van degene die meet (is dat de ambtenaar, de wethouder, een raadslid). Zeker in die gemeenten waar de verwachting bestaat dat de Dbo's een springplank kunnen zijn voor maatschappelijke initiatieven wordt het zaak dat er meer transparantie ontstaat over de eisen die de gemeente stel voordat zij als facilitator of co-creator wil meewerken aan realisatie van die initiatieven. Daar zijn lijstjes en criteria voor op te stellen die altijd toepasbaar zijn. Met maatwerk-toepassing weliswaar. Het vraagt, keer op keer, om investeringen in overleg en gesprekken over rol, verwachtingen en te stellen eisen aan proces en uitkomst. De rekenkamer ziet dat de BBLM-gemeenten voorzichtig die kant op bewegen. De rekenkamer hoopt dat dit rapport een impuls geeft aan dat voortdurende gesprek tussen bestuur en bewoners.

Jasper Loots

**BESTUURLIJKE
NOTA**

1 ONDERZOEKSVERANTWOORDING

1.1 AANLEIDING

Toenemend beroep op de gemeenschap

De decentralisaties van taken op het gebied van werk en inkomen, jeugdzorg en langdurige zorg vereisen niet alleen een verandering van het systeem (transitie), maar ook een verandering in de wijze waarop gemeente, organisaties en inwoners met elkaar omgaan (transformatie). De trend is dat de gemeenschap meer betrokken wordt bij de uitvoering van publieke taken. Dat kan onder meer door dorps- en wijkraden een rol te geven in het bevorderen van zelf- en samenredzaamheid binnen leefgemeenschappen. Deze mogelijke nieuwe rol van dorps- en wijkraden en de gevolgen daarvan vormt aanleiding voor een onderzoek naar zowel de functies van dorps- en wijkraden, alsook naar de juridische en democratische legitimiteit van dorps- en wijkraden. De focus ligt daarbij op de samenwerking met de gemeente (denk aan inbedding in gemeentelijk beleid, contact tussen gemeente en dorps- en wijkraden en beelden bij rollen en taken). De rekenkamercommissie BBLM heeft Necker van Naem gevraagd dit onderzoek uit te voeren.

Verschuiving in functies van dorps- en wijkraden

Dorps- en wijkraden kunnen verschillende functies vervullen. Uit het onderzoek 'Dorps- en wijkraden in Nederland' van Necker van Naem uit 2013 (in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) blijkt dat de meeste dorps- en wijkraden functioneren als belangenbehartigers/representanten van inwoners en als een platform van lokale initiatieven. Het percentage van de dorps- en wijkraden dat daarnaast ook verantwoordelijk was voor gemeentelijke dienstverlening, was relatief laag. De verwachting is dat dit percentage door voortgaande decentralisaties van taken in de afgelopen jaren is toegenomen en nog verder zal toenemen.

Rechtmatigheid en doeltreffendheid van dorps- en wijkraden

De intensievere samenwerking met dorps- en wijkraden op het gebied van dienstverlening roept vragen op over democratische rechtmatigheid (bijvoorbeeld: in hoeverre zijn dorps- en wijkraden representatief?), juridische rechtmatigheid (welke functies mogen dorps- en wijkraden wettelijk vervullen?), maar ook over doeltreffendheid (wat bereiken dorps- en wijkraden en hoe verantwoorden zij zich daarover?).

1.2 DOELSTELLING EN VRAAGSTELLING

De centrale vraag van dit onderzoek luidt als volgt:

Hoe werken de BBLM-gemeenten samen met dorps- en wijkraden en gebeurt dit rechtmatig en doeltreffend?

Het doel van het onderzoek sluit aan bij deze vraag: inzicht verschaffen in de wijze waarop de gemeente met dorps- en wijkraden omgaat en werkt, wat de doeltreffendheid van deze werkwijze is en wat het democratisch gehalte van de dorps- en wijkraden is.

De volgende deelvragen zijn geformuleerd:

Algemeen

- 1 Welke dorps- en wijkraden zijn actief in de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland?

Governance

- 2 Wat zijn de functies die de dorps- of wijkraad vervult (bijvoorbeeld dienstverlening op korte afstand van de burger, belangenbehartiging en representatie van de lokale gemeenschap in de gemeente, platform van initiatieven uit de lokale samenleving)?
- 3 Wat is de inbedding in de gemeentelijke beleids- en besluitvorming?
- 4 Is er een duidelijke relatie en dus ook afstemming tussen het beleid met betrekking tot de dorps- en wijkraden en het gemeentelijke participatiebeleid?
- 5 Op welke wijze werken de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland samen met de dorps- en wijkraden?
- 6 Zijn er gemeentelijke taken gedecentraliseerd naar de dorps- en wijkraden? En zo ja, welke taken dan? Welke afspraken zijn hierbij gemaakt?
- 7 Wat zijn de taken, rollen en bekostiging van de dorps- en wijkraden?

Legitimiteit

Juridische legitimiteit

- 8 Wat is de rechtsvorm: publiek- of privaatrecht?
- 9 Indien gemeentelijke taken zijn gedecentraliseerd naar dorps- en wijkraden: wat is hiervoor de rechtsgrond (geweest) en past deze overdracht binnen de verantwoordelijkheden en bevoegdheden die dorps- en wijkraden wettelijk toekomen?

Democratische legitimiteit

- 10 Op welke wijze wordt een dorps- of wijkraad samengesteld (verkiezingen of benoeming van leden)?
- 11 Wat is de mate van democratische en vertegenwoordigende legitimiteit van de dorps- en wijkraden?

Doeltreffendheid

- 12 Op welke wijze en waarover leggen de dorps- en wijkraden verantwoording af?
- 13 Heeft de gemeente methoden ontwikkeld en ook toegepast om uitspraken te kunnen doen over de toegevoegde waarde van dorps- en wijkraden?
- 14 En wat is die toegevoegde waarde, in termen van realisatie van gemeentelijke doelstellingen en of bevordering van voor de gemeente/gemeenschap relevante waarden en ontwikkelingen?

1.3 ONDERZOEKSUITVOERING

Hieronder is beschreven hoe het onderzoeksproces eruit heeft gezien en welke methodiek is gebruikt.

Voorafgaand

De Klankbordgroep van de Rekenkamercommissie BBLM heeft bij de voorbespreking van het onderzoeksprogramma 2015-2016 duidelijke voorkeur uitgesproken voor dit onderwerp, de RC BBLM heeft besloten het onderzoek uit te voeren. Vervolgens is het concept onderzoeksplan opgesteld en voorgelegd aan de vier gemeenteraden. Tegelijkertijd heeft de aanbestedingsprocedure gelopen voor de selectie van het onderzoeksbureau. In overleg met het onderzoeksbureau is besloten om dit onderzoek zonder normenkader uit te voeren. Het normenkader uit het onderzoeksplan is daarom niet teruggekomen in het onderzoek. Het betreft immers een onderwerp waar weinig wettelijke normen op van toepassing zijn, bijna alle normen zouden subjectief zijn en geen recht doen aan het zoekende karakter van werkwijzen op dit terrein. Ook vanuit de gemeenteraden kwam de wens om geen normenkader toe te passen. Alle overige reacties zijn meegenomen in het onderzoek, maar leidden niet tot aanpassingen in het onderzoeksplan.

Fase 1 Startbijeenkomst

In de eerste fase van het onderzoek is een startbijeenkomst gehouden voor de vier gemeenten gezamenlijk. Hierbij waren contactambtenaren voor de rekenkamercommissie en vakinhoudelijke ambtenaren aanwezig. De rekenkamercommissie heeft een toelichting gegeven op de onderzoeksopzet en het –proces en heeft openstaande vragen van de organisatie beantwoord.

Fase 2 Documentanalyse en oriënterend gesprek

De rekenkamercommissie heeft in dit onderzoek een documentanalyse uitgevoerd om het beleid van de gemeente in beeld te brengen rondom dorps- en wijkraden. Ook aanpalend beleid, zoals het participatiebeleid, is hierbij bestudeerd. Daarnaast is de rekenkamercommissie nagegaan of er formele afspraken tussen gemeente en dorps- en wijkraden bestaan. In een oriënterend ambtelijk gesprek is vervolgens in kaart gebracht hoe de huidige relatie tussen de gemeente en dorps- en wijkraden eruit ziet en welke ambities en ontwikkelingen er zijn.

Fase 3 Digitale vragenlijsten

Onder vier doelgroepen is vervolgens een digitale enquête uitgezet; (1) onder alle raadsleden, (2) alle collegeleden, (3) alle besturen van dorps- en wijkraden en (4) onder inwoners. Elke doelgroep ontving een enquête op maat. Wel zijn er aan elke doelgroep vragen gesteld over governance, legitimiteit en doeltreffendheid van de dorps- en wijkraden. De enquêtes bestonden uit een mix van open en gesloten vragen. Het veldwerk voor de verschillende digitale vragenlijsten heeft plaatsgevonden tussen 1 juni en 10 augustus 2016.

Gemeenteraad, college en besturen dorps- en wijkraden

Voor de gemeenteraad en het college geldt dat alle leden individueel een enquête hebben ontvangen. Voor de besturen van dorps- en wijkraden is de enquête aan de voorzitter en secretaris verstuurd, met de mogelijkheid om de enquête ook onder de andere bestuursleden te verspreiden. De respons voor deze drie doelgroepen in Berkelland is hieronder in beeld gebracht. Voor de raads- en collegeleden gaat het om individuele respons, voor de besturen van dorps- en wijkraden is aangegeven hoeveel besturen er gereageerd hebben. Het aantal bestuursleden dat gereageerd heeft, ligt hoger. Voor drie van deze doelgroepen geldt dat minstens 40% aan het onderzoek heeft deelgenomen. Daarmee geven de uitkomsten van de enquête een beeld van hoe er in de betreffende doelgroepen over het functioneren van dorps- en wijkraden wordt gedacht.

Doelgroep (totaal)	Respons
Raadsleden (27)	14
Collegeleden (5)	2
Besturen dorps- en wijkraden (9)	5

Inwonersconsultatie

Ook onder inwoners is een enquête uitgezet. De inwoners van Berkelland konden via de website www.SamenBerkelland.nl hun mening geven over de dorps- en wijkraden. Er is gekozen voor een open hyperlink om zoveel mogelijk inwoners in staat te stellen aan het onderzoek deel te nemen. Voor de promotie van deze vragenlijst is in samenwerking met de communicatieafdeling van de gemeente een campagne gestart via de gemeentelijke website, Facebook en Twitter. Daarnaast is ook in de lokale kranten een oproep geplaatst om deel te nemen aan het onderzoek.

Door het gebruik van deze verschillende promotieactiviteiten was het bereik van de enquête groot. Echter, het aantal inwoners dat de enquête daadwerkelijk heeft ingevuld bleef achter. Hierop heeft de rekenkamercommissie de besturen van de dorps- en wijkraden verzocht de link naar de vragenlijst onder de leden te verspreiden. Daarnaast is het onderzoeksteam een halve dag langs deuren gegaan om de enquête onder inwoners af te nemen. Deze activiteiten hebben de respons in beperkte mate verhoogd. Uiteindelijk hebben 42 inwoners van Berkelland de enquête ingevuld. Het aantal deelnemers uit Berkelland is te laag om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de gehele gemeente, maar tekent wel de ervaring en opvatting van individuele inwoners over dorps- en wijkraden. Daarom is ervoor

gekozen om de uitkomsten van de enquête op een kwalitatieve manier te analyseren. Hierbij zijn de antwoorden van voornamelijk de open vragen bestudeerd en gebruikt in de rapportage.

Fase 4 Ambtelijk wederhoor

Gedurende de zomer is een deel van de nota van bevindingen voorgelegd aan de organisatie voor ambtelijk wederhoor. De rekenkamercommissie heeft hierin gekozen voor een alternatief moment voor de feitenverificatie, namelijk voordat de volledige nota's van bevindingen gereed waren. De reden hiervoor is dat de feitenverificatie enkel kon plaatsvinden op de resultaten van de documentanalyse en het oriënterend gesprek. Op de uitkomsten van de verschillende enquêtes was dit niet nodig, omdat het meningen, ervaringen en belevingen betreft.

Fase 5 Verdiepende bijeenkomsten

Nadat de resultaten van de enquêtes geanalyseerd waren, heeft de rekenkamercommissie twee bijeenkomsten georganiseerd. Eén voor raad, college en organisatie van de gemeente en één voor de besturen van dorps- en wijkraden. In deze bijeenkomsten zijn enkele resultaten van de enquêtes gedeeld en is hier gezamenlijk over gesproken. De rekenkamercommissie is nagegaan of de resultaten herkend werden of juist niet. Daarnaast heeft door middel van het gesprek nadere duiding van de resultaten plaatsgevonden. Deze bijeenkomsten zijn goed bezocht en de gesprekken hebben waardevolle informatie voor het onderzoek opgeleverd. Deze bijeenkomsten zijn tevens benut om de raden tussentijds te informeren over de eerste beelden van de bevindingen van het onderzoek, zoals gebruikelijk in de werkwijzen vanaf 2014.

Fase 6 Rapportage

Tot slot is er een rapportage geschreven. De rapportage bestaat uit drie delen:

- / Een bestuurlijke nota; hierin zijn behalve de onderzoeksverantwoording (hoofdstuk 1) de overkoepelende en gemeentespecifieke conclusies opgenomen (hoofdstuk 2), de reactie van het college van B&W op het rapport (hoofdstuk 3), en een nawoord van de rekenkamercommissie (hoofdstuk 4).
- / Een Nota van Bevindingen; hierin zijn de resultaten van de documentanalyse en het interview (hoofdstuk 1), de enquêtes en de bijeenkomsten (hoofdstuk 2) opgenomen. In de nota van bevindingen is het vergelijkend perspectief tussen de vier gemeenten waar relevant meegenomen;
- / Bijlagen; de gebruikte bronnen en gesproken personen zijn in dit rapport opgenomen (bijlage 1). Bijlage 2 bevat een schematische beantwoording van de deelvragen. In een aparte bijlage zijn de resultaten van de enquêtes onder alle vier de doelgroepen opgenomen.

2 BEVINDINGEN EN AANBEVELINGEN

2.1 INTRODUCTIE

In dit onderzoek staat de samenwerking tussen de gemeente en de dorps- en wijkraden (hieronder vallen ook de dorpsbelangenorganisaties) centraal.

In dit hoofdstuk vindt u de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen. U vindt hier niet de gebruikelijke conclusies. We hebben deze term vermeden aangezien we in dit onderzoek, zoals gemeld, bewust geen gebruik maken van een normenkader. De gebruikelijk analyse aan de hand van normen leidend tot conclusies heeft dan ook niet op de voor u bekende door de RC BBLM toegepaste gebruikelijke wijze plaatsgevonden.

Tussen en binnen de vier gemeenten is een variëteit aan dorps- en wijkraden te zien, allen met een eigen karakter. De ontwikkeling die de dorps- en wijkraden hebben doorgemaakt en doormaken, betekent dat de taak- en rolopvatting verschillend kan zijn. Het betekent ook dat de samenwerking tussen de gemeente en de dorps- en wijkraden verschillend is. Deze samenwerking vergt daarom maatwerk in afspraken, waarborgen, etc. Zonder tekort te willen doen aan het feit dat elke dorps- of wijkraad zijn eigen ontstaansgeschiedenis en daarmee cultuur, taak- en rolopvatting kent; en daarmee ook de relatie met de gemeente altijd 'maatwerk' is of kan zijn, kan er over het algemeen worden geconstateerd dat zowel de gemeente als de dorps- en wijkraden tevreden zijn over de samenwerking. Gemeenten waarderen de dorps- en wijkraden en zien ook de meerwaarde in hun voortbestaan. Dit beeld wordt bevestigd door de ambtelijke en financiële ondersteuning die wordt geboden. Hoewel het niet specifiek is onderzocht, is er veel lof geuit voor hetgeen dorps- en wijkraden doen voor hun gemeenschap. Ze hebben namelijk niet in de laatste plaats een rol en betekenis die los staat van de relatie die er op momenten met de gemeente (organisatie en bestuur) is. Betekenis die voortkomt uit hun rol als initiatiefnemers en organisatoren van activiteiten die ten goede komen aan de leefbaarheid en die zorgen voor binding en saamhorigheid.

Hieronder staan achtereenvolgens gepresenteerd:

- Het beeld van Berkelland: samenvatting van de bevindingen van Berkelland
- De aanbevelingen voor Berkelland
- Algemene bevindingen voor de vier onderzochte gemeenten en een vergelijk tussen de gemeenten. Er worden zowel uitspraken gedaan ten aanzien van de vier gemeenten samen (het overkoepelende beeld) als ten aanzien van de vier gemeenten specifiek ten bate van het wederzijds leereffect.
- De bevindingen zijn gebaseerd op de documentanalyse, gesprekken, enquêteresultaten en bijeenkomsten. Dat betekent dat sommige uitspraken gebaseerd zijn op de ervaringen van groepen respondenten en anderen het oordeel van de rekenkamercommissie zelf zijn. Dit is in de tekst aangegeven.

2.2 HET BEELD VAN BERKELLAND

Berkelland kent 7 dorpsraden, c.q. belangenbehartiging van buurtschappen. De grote kern Borculo kent geen dorpsraad, zoals ook Eibergen en Ruurlo niet.

De beelden van de besturen van de dorpsraden zelf en dat van de raadsleden, het college en de inwoners over de taken en rollen van de dorpsraden verschillen enigszins. Raadsleden en collegeleden zien bijvoorbeeld ook, in tegenstelling tot de dorpsraden zelf, het signaleren van individuele problematiek als taak.

Met alle dorpsraden heeft de gemeente convenanten afgesloten. Zij hebben het recht op gevraagd en ongevraagd adviseren. Het college verbindt zich eraan de dorpsraden te informeren en betrekken als er zaken spelen op het terrein van de betreffende dorpsraad. In praktijk gebeurt dit echter zelden.

Voor de gebiedsteams van de gemeente zijn de dorpsraden een belangrijk aanspreekpunt. Ook organiseren dorpsraden meldpunten voor 0-delijnszorg, onderhoud begraafplaatsen en groenonderhoud. Voor de laatste twee zaken worden contracten afgesloten. Voor de eerste geldt dat de koppeling met de zorg en de voor-mekaar-teams nog niet structureel is ingebed.

De verwachtingen tussen dorpsraden en gemeente over en weer zijn niet altijd duidelijk. Ook zijn er verschillen van perspectief met betrekking tot de taakverandering, met name in het sociaal domein. Zo ziet de gemeente als taakveranderingen dat de dorpsraden zelf taken oppakken uit sociaal besef. De dorpsraden zijn van mening dat de nieuwe de taken bij hen neergelegd zijn door de gemeente. Een duidelijk voorbeeld hiervan is het meldpunt voor de 0-de lijnzorg. Hier worden de dorpsraden wel begeleid door de gemeente maar er zijn geen formele (juridische) afspraken gemaakt.

Over het algemeen vinden raads- en collegeleden dat dorpsraden een goede afspiegeling zijn van het dorp of de kern. Sommige besturen van de dorpsraden vinden dat ze een goede afspiegeling vormen van hun dorp of kern, anderen helemaal niet...

Gemiddeld vinden de besturen van de dorpsraden zich een minder goede afspiegeling, dan dat de college- of raadsleden dat vinden. Dat vindt de RC BBLM opmerkelijk.

Het lidmaatschapspercentage van de inwoners van de dorpsraden verschilt sterk.

De opkomst bij verkiezingen voor het bestuur ligt tussen 0 en 20%. De mening of inwoners (leden en niet-leden) voldoende betrokken zijn bij de door de dorpsraad gemaakte plannen verschilt. Ook de mate van openbaar vergaderen verschilt sterk. Deelname aan vergaderingen van de dorpsraad door inwoners varieert tussen 0 en 20%.

De invloed op het beleid vinden de dorpsraden over het algemeen onvoldoende. Dorpsraden willen meedenken en mee-uitvoeren, maar niet meebeslissen. De RC BBLM wil hierbij opmerken: dat kan eigenlijk ook niet, aangezien zij meestal geen gekozen democratisch vertegenwoordiging zijn, zoals de gemeenteraad. Het is opvallend dat dorpsraden vinden dat ze met name belangenbehartiger behoren te zijn (of zijn) op het fysieke domein (ruimtelijke ordening) en minder op het sociale domein. In praktijk blijkt de invloed op het beleid juist op het sociale domein sterker gevoeld te worden dan op het fysieke domein door de dorpsraden. Juist op het sociale domein speelt de juridische legitimiteit zoals dat ook geldt voor wijkteams. Denk hierbij aan de 0-delijns-meldpuntfunctie voor ten bate van de vroegsignalering in de jeugdzorg bijvoorbeeld. Dat kan niet zomaar zonder borging van bescherming persoonsgegevens bijvoorbeeld geïmplementeerd worden buiten de verantwoordelijkheidsscope van de gemeente.

Verantwoording wordt door de dorpsraden aan de gemeente afgelegd middels een jaarverslag, een gesprek of helemaal niet.

Toegevoegde waarde hebben de dorpsraden volgens henzelf, de raden, de colleges en de inwoners. Waarom men vindt dat die toegevoegde waarde zich manifesteert verschilt: college en dorpsraden liggen ook hier met meest op één lijn: zij noemen met name belangenbehartiging en intermediair, activeren van

inwoners en signaleren. Raadsleden zien de binding als punt, inwoners met name de belangenbehartiging en het faciliteren van het contact tussen gemeente en gemeenschap.

2.3 AANBEVELINGEN

1 Stem verwachtingen af en maak daarbij passende afspraken

Investeer in een permanente dialoog over functies, rollen en taken en maak inzichtelijk welke verwachtingen er over en weer bestaan, dus zowel bij de bestuurders van de dorps- en wijkraden als bij het gemeentebestuur.

- Ga samen in gesprek om de verwachtingen uit te spreken en af te stemmen. Doe dit met elke dorpsraad apart, een blauwdruk voor alle dorpsraden bestaat niet.
- Organiseer ook eventueel hiervoor een avond met alle dorpsraden tegelijk. Hier kunnen voor alle dorpsraden en betrokkenen van de gemeente: raad, college en ambtenaren goede ideeën uit komen. Dit geeft ook invulling aan een expliciete behoefte van dorpsraden om tot uitwisseling en intervisie te komen. Ga met elkaar in gesprek over wat men verstaat en wil met betrekking tot 'voldoende betrekken'.
- Bekijk je omgang met de dorpsraden vanuit je gehele participatiebeleid en pas daarop het gebruik van je convenanten aan. Is de dorpsraad (op papier en/of in praktijk) niet meer je primaire gesprekspartner, betekent dat dan ook niet een aanpassing aan de vereisten van democratische legitimiteit: representativiteit en draagvlak?. Wanneer kunnen inwoners, wel of niet via de dorpsraad, meepraten, mee-adviseren, meebeslissen of mee-uitvoeren?
- Denk na wat je wil dat de dorpsraden doen, en pas daar je verwachtingen en eisen aan juridische en/of democratische legitimiteit op aan. Maak daar in overleg met de betreffende dorpsraad afspraken over. Zolang de dorpsraad geen taken in het sociaal domein (zoals 0-delijszorg) heeft overgenomen van de gemeente, hoeven er geen zaken geregeld worden voor de juridische vereisten (denk aan privacy), maar blijf u bewust van welke gemeentelijke verantwoordelijkheden u overdraagt, bewust of onbewust, impliciet of expliciet. Gebruikt u de betreffende dorpsraad wel als primaire kanaal voor advies, meebeslissen, uitvoeren, dan betekent dat wat voor de eisen die u stelt aan de democratische legitimiteit. Moet er dan bijvoorbeeld door de dorpsraad openbaar vergaderd worden, vergaderingen openbaar aangekondigd worden, een minimum lidmaatschapspercentage zijn, een maximumlidmaatschapsgeld zijn, een eis voor het zorgen voor het meer betrekken van niet-leden? Indien een dorpsraad niet als belangrijkste gesprekspartner geldt, stelt u dan ook niet teveel eisen.
- Benut de dialoog om duidelijkheid te scheppen over de vraag of en hoe dorps- en wijkraden passen binnen de ambities en dus de ontwikkelrichting van het gemeentelijke participatiebeleid (zowel burgerparticipatie als overheidsparticipatie).
- Bepaal afhankelijk van de uitkomst van die dialoog of het zinvol is om afspraken, en eventueel rechten en plichten vast te leggen, en stel samen (dorpsraden en gemeente) vast welke vorm daar het meest geschikt voor is.
- Informeer en betrek de dorpsraden als er zaken spelen op het terrein van de betreffende dorpsraad, zoals vastgelegd in de convenanten. Als u dat niet meer wilt doen, pas dan het convenant ook aan. De convenanten zijn immers gedateerd (2010) en wellicht te gestandaardiseerd.

Toelichting: op dit moment lijkt er sprake te zijn van vooral impliciete opvattingen en verwachtingen. Bijvoorbeeld de verwachting dat dorps- en wijkraden een rol kunnen en ook zullen spelen bij het verder brengen van maatschappelijke initiatieven, en er primair zijn om 'de kracht van de samenleving' te faciliteren. Daar staan, vaak even impliciet, opvattingen tegenover van bestuurders die hun dorps- en wijkraden zien als de eerste gesprekspartner bij inspraak. Het is met andere woorden relevant om het gesprek te voeren over de vraag of dorps- en wijkraden er vooral zijn voor de overheidsparticipatie of voor de burgerparticipatie. Afhankelijk van de uitkomsten van zo'n gesprek kan het zinvol zijn om

afspraken vast te leggen, of dat juist niet te doen. Gedateerd beleid in combinatie met impliciete verwachtingen lijken ingrediënten voor misverstanden en frustraties.

Aangezien belangenbehartiging de primaire functie is van dorps- en wijkraden verdient het aanbeveling duidelijkheid te verschaffen - dat hoeft niet generiek maar kan per dossier - of en hoe dorps- en wijkraden in staat gesteld zullen worden aan die belangenbehartiging invulling te geven.

Te vaak voelen dorps- en wijkraden zich juist met betrekking tot de functie als belangenbehartiger gepasseerd. De gemeente(bestuurders) lijken hier willekeurig mee om te gaan, in twee opzichten. Door dorps- en wijkraden op het ene dossier wel en op het andere dossier niet mee te nemen en de kans te bieden voor behartiging van de belangen van dorp of wijk. En anderzijds door de ene keer de dorps- of wijkraad wel als gesprekspartner te zien en de andere keer andere partners als belangenbehartigers te laten optreden. Als dergelijke afwegingen niet transparant zijn en niet gemotiveerd worden, ondermijnt dit het belang en de betrokkenheid van de dorps- en wijkraden. Dorps- en wijkraden vragen geen beslissingsbevoegdheid. Maar wel willen zij vooraf inzicht in proces, betrokken spelers en de te toe te passen spelregels. Dit biedt de mogelijkheid open kaart te spelen over het belang dat wordt gehecht aan de (vermeende) representativiteit. Raads- en collegeleden geven er blijk van op grond van eigen inzichten en ervaringen een dorps- of wijkraad (in het algemeen of ten aanzien van bepaalde dossiers) meer of minder representativiteit en daarmee zeggingskracht toe te dichten. Een open vizier leidt op termijn tot betere resultaten dan het oogsten van frustratie die het gevolg is van het onuitgesproken wel of niet serieus nemen van inspanningen en inspraak vanuit dorps- en wijkraden.

2 Geef contact- c.q. gebiedsambtenaren de ruimte en ondersteuning die ze nodig hebben

Hoewel de contacten tussen gemeente(bestuur) en dorps- en wijkraden goed gewaardeerd worden, verdient het aanbeveling te investeren in de verbindingen tussen contactambtenaar en vakafdelingen.

Het komt voor dat afspraken (gemaakt via de contactambtenaar) met dorpsraden worden doorkruist door vakafdelingen die een andere route bewandelen m.b.t. inspraak en besluitvorming, al dan niet willens en wetens, dan wel omdat de contactambtenaar simpelweg tijd te kort komt om bij de vakafdelingen de dorps- en wijkraden op het netvlies te krijgen. Met als risico dat de dorps- en wijkraden de overheid gepresenteerd krijgen als een meerkoppig orgaan sprekend met meerdere tongen.

3 Evalueer samen en apart

Dat de doeltreffendheid niet wordt gemeten – hetgeen de rekenkamercommissie begrijpt en ook begrip voor heeft – betekent niet dat het niet wenselijk en nodig is om regelmatig te evalueren wat de (maatschappelijke) waarde is van de dorpsraden.

Een evaluatie geeft inzicht in waarde. Waarde die niet in doelrealisatie gemeten kan worden, of slechts ten dele. Een evaluatie die bovendien heel goed met inwoners en deels door inwoners gedaan kan worden. Dat past bij de gezochte vernieuwing en de gewenste burgerkracht. Nuttig ook omdat hoe je het ook wendt of keert er nu wel publiek geld wordt gestoken in dorps- en wijkraden, in menskracht van ambtenaren en in subsidiegeld. Maar belangrijker dan dat is dat een gesprek over de waarde een impuls geeft aan de gezochte permanente dialoog over de kracht van de gemeenschap en de rol van de gemeente. Neem bij de evaluatie ook de aanbevelingen genoemd bij 1. mee.

2.4 BEVINDINGEN VAN HET ONDERZOEK BIJ DE 4 GEMEENTEN

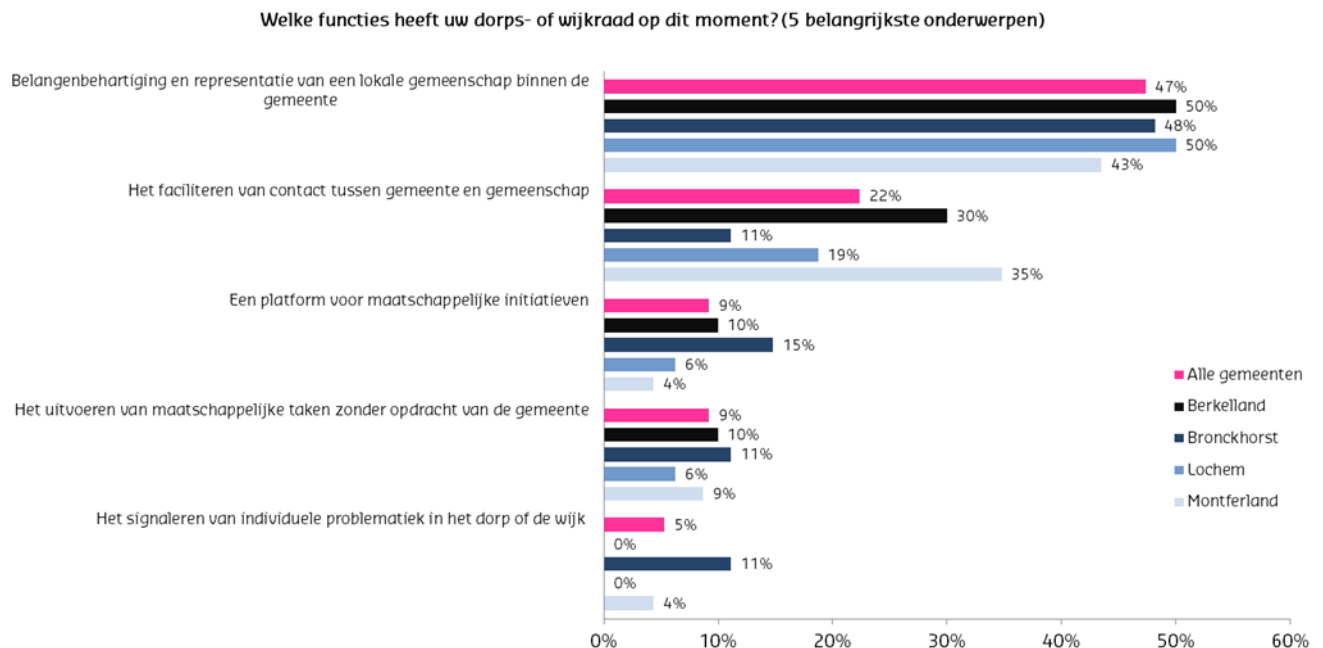
1 De belangrijkste functies van dorps- en wijkraden in de gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland zijn volgens de dorps- en wijkraden belangenbehartiging en representatie

- / De bestuurders van dorps- en wijkraden in de gemeente Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland hebben aangegeven hun primaire functie in de belangenbehartiging en representatie van

hun dorp of wijk te zien. De tweede belangrijke functie is het faciliteren van het contact tussen gemeente en gemeenschap.

- / Het beeld van de gemeenteraden en colleges van de belangrijkste functies van dorps- en wijkraden is grotendeels in overeenstemming met wat dorps- en wijkraden zelf aangeven. In Bronckhorst is hierop een uitzondering te zien en geeft het college aan vooral het uitvoeren van maatschappelijke taken met en zonder opdracht van de gemeente en het zijn van een platform voor maatschappelijke initiatieven als belangrijkste functies te zien.
- / Het algemene beeld van de belangrijkste functies in de vier gemeenten Berkelland, Bronckhorst, Lochem en Montferland is in lijn met het landelijke onderzoek naar dorps- en wijkraden van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2013).

Figuur 1. Belangrijkste functies van dorps- en wijkraden, volgens dorps- en wijkraden

2 Geen van de dorps- en wijkraden vindt het uitvoeren van maatschappelijke taken in opdracht van de gemeente tot het functiepakket behoren.

- / Slechts een klein percentage van de dorps- en wijkraden (in alle gevallen $\leq 11\%$) vindt het uitvoeren van maatschappelijke taken op eigen initiatief en het signaleren van individuele problematiek tot het functiepakket van een dorps- en wijkraad behoren.
- / In alle vier de gemeenten geven de dorps- en wijkraden aan dat zij het uitvoeren van opdrachten van de gemeente niet tot hun functiepakket rekenen. In het sociaal domein (welzijn, jeugd, wmo, participatie) worden nog geen taken van de gemeenten Bronckhorst en Montferland overgenomen (zie ook conclusie 3), maar wordt er door de dorps- en wijkraden wel over nagedacht en verwachten de dorps- en wijkraden dat er in de toekomst taken bij zullen komen. Te denken valt dan aan maaltijdservice voor ouderen en een eerste loketfunctie.

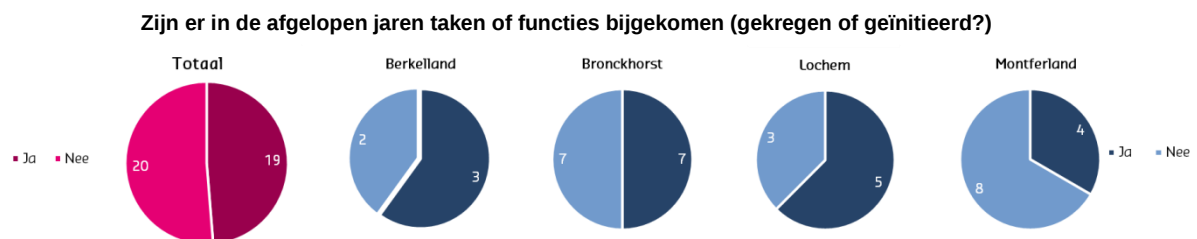
3 De terugtrekkende overheid leidt tot het oppakken van taken en verantwoordelijkheden door dorps- en wijkraden.

- / De rekenkamercommissie concludeert dat de verwachtingen over de omvang en aard van het takenpakket (of de functies) van de dorps- en wijkraden tussen gemeente en dorps- en wijkraden onuitgesproken blijft. De vier gemeenteraden en colleges geven aan op dit moment geen taken op het gebied van het sociaal domein over te dragen aan dorps- en wijkraden. Tegelijkertijd ervaren de dorps- en wijkraden wel een bepaalde druk die voortkomt uit het feit dat de overheid terug treedt en meer en meer aan de zelfkracht van de samenleving laat.
- / Hoewel er dus geen sprake is van een formele overdracht van (extra) taken vanuit de gemeente aan dorps- en wijkraden – zo blijkt uit het onderzoek –, is er wel een waarneming bij de dorps- en wijkraden

dat er meer te doen is. In sommige gevallen is dat een direct gevolg van het afstoten van taken van de lokale overheid. Zo voelen de dorps- en wijkraden in de gemeenten Bronckhorst en Montferland zich verantwoordelijk voor het in standhouden van accommodaties en voorzieningen in de dorpen, wanneer de gemeente dit niet meer wil of kan doen.

- / In sommige kernen van Lochem heeft de gemeente de verenigingen wél benaderd voor taken in het sociaal domein, maar zijn de verenigingen daarop niet ingegaan. In andere kernen is er geen vraag vanuit de gemeente gekomen en/of namen de verenigingen al taken op eigen initiatief op zich, zoals het organiseren van koffiemomenten voor ouderen in Exel in de gemeente Lochem.
- / Ook in Berkelland is er verschil van perspectief tussen de gemeente en de dorps- en wijkraden met betrekking tot de taakverandering van dorps- en wijkraden: waar dorps- en wijkraden het gevoel hebben, dat de gemeente meer taken bij hen neerlegt, meent de gemeente dat de dorps- en wijkraden vanuit sociaal besef meer taken op zich nemen. Een opvallend voorbeeld is het meldpunt voor nul-de-lijns zorg, dat door de uitvoerende dorpsraad wordt gezien als een nieuwe taak in het sociaal domein die bij de dorpsraad is neergelegd. De dorpsraad meent dat de gemeente dergelijke taken niet volledig bij de vrijwilligers van een dorps- of wijkraad kan leggen. Het college bleek echter niet op de hoogte te zijn van deze nieuwe taak van de dorps- of wijkraad en onderschreef dan ook niet dat dorps- en wijkraden taken in het sociale domein overgedragen hebben gekregen.

Figuur 2. Toename omvang takenpakket, volgens dorps- en wijkraden

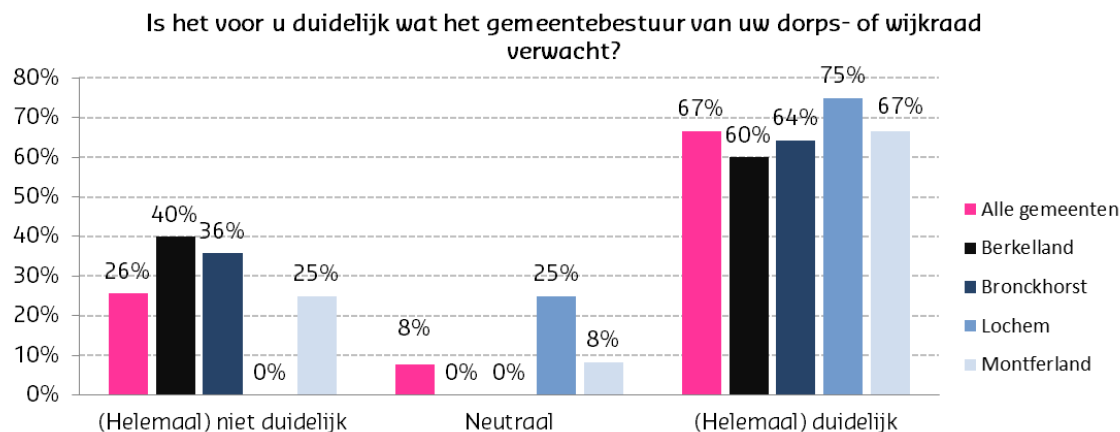

4 Onder een deel van dorps- en wijkraden is sprake van onduidelijkheid over de rol en taken die de gemeente voor de dorps- en wijkraden ziet weggelegd.

a. Perceptie verschil tussen gemeente/dorps- en wijkraden: rollen en impliciete verwachtingen vanuit de gemeente

- / Onder conclusie 3 is reeds aangegeven dat er impliciete verwachtingen zijn bij dorps- en wijkraden en gemeenten ten aanzien van het takenpakket en de functie van dorps- en wijkraden.
- / In de gemeente Lochem is het voor de dorps- en wijkraden over het algemeen wél duidelijk wat van hen wordt verwacht. Nieuwe vragen van de gemeente liggen ook in de lijn der verwachting. Onzekerheid zit er bij de verenigingen wel op de vraag of ze de capaciteit (vaardigheden en kennis) hebben om nieuwe vraagstukken op te pakken, wat het zou betekenen voor de continuïteit van een project en hoe de aansprakelijkheid geregeld is. De belangenverenigingen zijn dus volgens beide een logische partij om te benaderen voor bepaalde taken, het is uiteindelijk aan de belangenvereniging of zij de taken wel of niet oppakt.
- / In Montferland en Bronckhorst heerst het gevoel bij sommige dorps- en wijkraden dat zij voor het blok worden gezet: als zij zich niet inzetten voor het behoud van bepaalde voorzieningen, dan zal de gemeente het verdwijnen hiervan toestaan.

Figuur 3. Helderheid verwachtingen, volgens dorps- en wijkraden

b. Beleid ten aanzien van dorps- en wijkraden geeft onvoldoende duidelijkheid over samenwerking

- / Het beleid ten aanzien van dorps- en wijkraden verschilt per gemeente. In het geval van Montferland is er geen beleid en in Bronckhorst en Lochem is er gedateerd beleid. In Berkelland zijn er recent, in 2015, nog nieuwe convenanten opgesteld.
- / De rekenkamercommissie concludeert dat (de aanwezigheid en vormgeving van) beleid niet bepalend is voor de wijze waarop de samenwerking tussen gemeenten en dorps- en wijkraden in de praktijk vorm krijgt. Ook blijkt de aanwezigheid van beleid (gedateerd of recent) niet garant te staan voor heldere verwachtingen over en weer ten aanzien van rollen en taken.
- / In de gemeente Lochem is sprake van een uitzondering op dit beeld. In Lochem dateert het convenant uit 2009 en is het volgens alle partijen nog steeds van kracht. Gesprekken over verwachtingen worden regelmatig gevoerd tussen de gemeente en dorps- en wijkraden.
- / In Berkelland zijn recentelijk nog convenanten afgesloten. Ondanks dat er geen sprake is van verouderd beleid geldt dat voor een aanzienlijk deel van de dorps- en wijkraden niet duidelijk is wat de gemeente precies van de organisatie verwacht. Kennelijk bieden ook actuele convenanten geen garantie op rolduidelijkheid.
- / In Montferland geldt dat de dorps- en wijkraden naar meer formele erkenning zoeken van de status van de dorps- en wijkraden. Heldere kaders, terwijl het college bewust kiest voor een flexibelere en organische benadering van dorps- en wijkraden.
- / In Bronckhorst zijn er convenanten, maar het gesprek heeft daarover sinds 2010 niet meer plaatsgevonden. Hoewel voor de gemeente geldt dat deze convenanten nog steeds leidend zijn voor de samenwerking met dorps- en wijkraden, leidt het voor dorps- en wijkraden in de praktijk alsnog tot onduidelijkheid over de precieze rol.

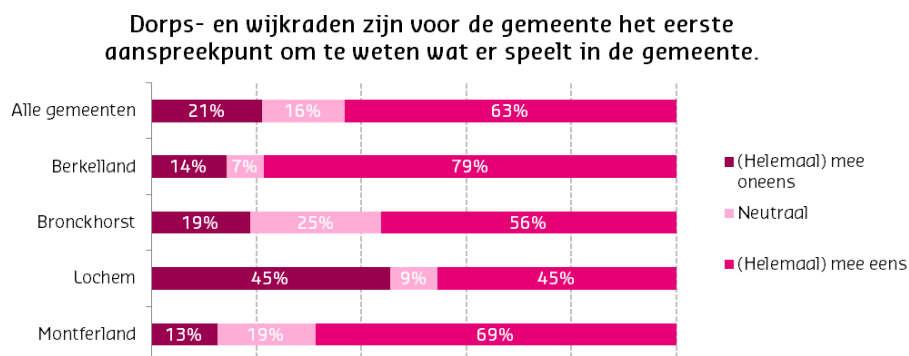
c. Er is sprake van een selectieve omgang met dorps- en wijkraden in en binnen de vier gemeenten

- / De rekenkamercommissie concludeert dat de meeste raads- en collegeleden de dorps- en wijkraden wel als (eerste) aanspreekpunt zien, maar niet in alle gevallen. De mate waarin dorps- en wijkraden worden betrokken is afhankelijk van het onderwerp, van de dorps- of wijkraad zelf, van het draagvlak dat een dorps- of wijkraad volgens de gemeente kan organiseren en van de vermeende representativiteit van de dorps- of wijkraad.
- / In Lochem wil de gemeente officieel één vertegenwoordigende partij per kern als gesprekspartner, maar in de praktijk wordt daarnaast door raadsleden per thema bepaald welke groepering daar het meeste gevoel bij heeft om die vervolgens te benaderen. Gemeente (organisatie, bestuur en raadsleden) maken bovendien keer op keer een niet uitgesproken afweging of zij de dorps- of wijkraad representativiteit en dus zeggingskracht toedichten. Zo kan het gebeuren dat op bepaalde dossiers

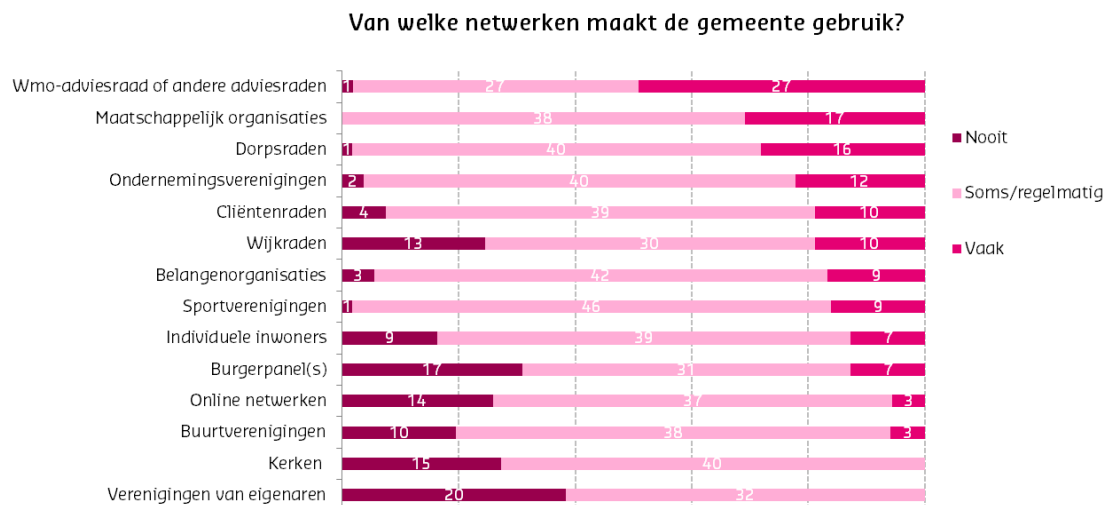
bijvoorbeeld de voetbal of de Oranjevereniging geraadpleegd wordt, en niet de dorps- of wijkraad die slechts kan gissen naar het waarom van het feit dat zij wordt gepasseerd.

- / In Berkelland antwoordt maar liefst 79% van de raadsleden dat de dorpsraden en buurtschappen het eerste aanspreekpunt zijn voor de gemeente om te weten te komen wat er speelt in de gemeente. Anderzijds blijkt uit de vraag, van welke netwerken de gemeente gebruikt maakt in het kader van burger- en overheidsparticipatie, dat de gemeente een veelvoud aan netwerken als aanspreekpunt ziet. In dat kader gebruikt de gemeente de dorpsraden en buurtschappen minder dan adviesraden, ondernemingsverenigingen, belangenorganisaties en maatschappelijke organisaties.

Figuur 4. dorps- en wijkraden als eerste aanspreekpunt voor de gemeente, volgens raadsleden van de vier gemeenten

Figuur 5. Inzet van netwerken in de samenleving, volgens raadsleden in de vier gemeenten

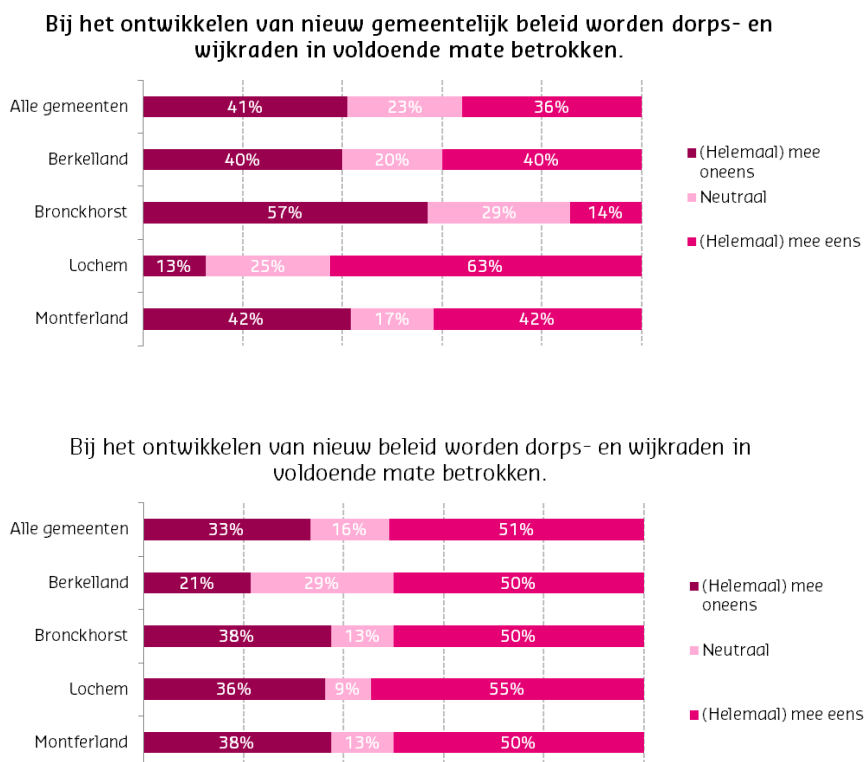
5 Dorps- en wijkraden willen graag met de gemeente meedenken en meewerken, maar niet meebeslissen

- / Vanuit de betrokkenheid bij hun dorp of wijk willen dorps- of wijkraad graag meedenken over en meewerken aan nieuw gemeentelijk beleid. De ervaring van dorps- en wijkraden is echter dat zij te laat in de beleidsvorming worden betrokken, waardoor de advisering vanuit dorps- en wijkraden onder druk komt te staan.
- / Naast een tijdige betrokkenheid, wensen dorps- en wijkraden meer zicht op wat er met hun adviezen gebeurt en betrokkenheid in het proces dat leidt tot een besluit.
- / Het beeld van de mate waarin dorps- en wijkraden worden betrokken bij de ontwikkeling van nieuw beleid verschilt enigszins tussen dorps- en wijkraden en gemeenteraden. Vooral in de gemeente Bronckhorst vindt meer dan de helft van de dorps- en wijkraden dat zij onvoldoende worden betrokken,

terwijl de helft van de gemeenteraadsleden aangeeft hen voldoende te betrekken. Het gesprek over wat de norm is (wanneer is iets voldoende?) wordt niet gevoerd.

- / Voordelen die dorps- en wijkraden noemen van tijdige en voldoende betrokkenheid zijn: benutten van de plaatselijke kennis van de dorps- en wijkraden en het kunnen meten van de 'watertemperatuur'. Ook geven ze aan dat de gemeente hen tijdig van informatie moet voorzien (conform het convenant) zodat zij hun rol van intermediair tussen gemeente en gemeenschap kunnen vervullen.
- / Tegelijkertijd geven de meeste dorps- en wijkraden aan geen vierde bestuurslaag te willen zijn en dus niet mee te willen beslissen. Een verankering in de gemeentelijke organisatie is niet gewenst.

Figuur 6 en 7. Betrokkenheid bij de ontwikkeling van nieuw gemeentelijk beleid, volgens dorps- en wijkraden (boven) en raadsleden (onder)

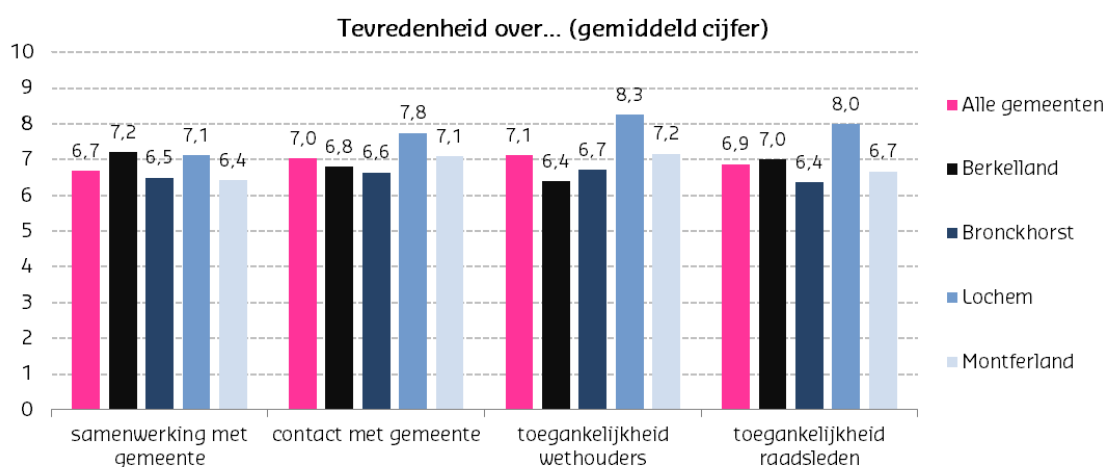
6 Participatiebeleid is volop in ontwikkeling

- / Alle vier de gemeenten zijn bezig met het (door) ontwikkelen van het participatiebeleid. De dorps- en wijkraden krijgen binnen dit beleid door de gemeenteraden en colleges een belangrijke rol. Hoe deze rol er precies uitziet en welke plek dorps- en wijkraden binnen het beleid krijgen, is echter nog onduidelijk. Veel van het participatiebeleid staat nog in de kinderschoenen – zeker waar het gaat om overheidsparticipatie – en moet nog in praktijk worden gebracht.
- / In de gemeente Berkelland ziet de gemeente een rol voor de dorps- en wijkraden in de onderwerpgerichte teams, maar dit is nog niet in de praktijk gebracht. Hiervóór is al aangegeven, dat de gemeente voor wat betreft participatie een veelvoud aan netwerken gebruikt, en dat de dorps- en wijkraden daarin geen preferente positie innemen.
- / In de gemeente Bronckhorst wordt verbindend en gebiedsgericht werken op dit moment verder ontwikkeld. Duidelijk is dat de rol van dorps- en wijkraden in feite niet veranderd: de gemeente ziet juist dorps- en wijkraden als zelfstandige organisaties, ontstaan vanuit een behoefte van inwoners, waarop de gemeente geen sturende rol kan hebben. Wel is het zo dat vanuit het perspectief van de gemeente dorps- en wijkraden niet meer als het centrale aanspreekpunt fungeren, omdat de samenleving zich steeds vaker ook andere manieren organiseert.

7 Het contact met de gemeente, en specifiek met de contactambtenaren, wordt positief beoordeeld

- / In alle vier de gemeenten wordt het contact tussen de dorps- en wijkraden en met name de contactambtenaren door dorps- en wijkraden positief beoordeeld. Zij weten elkaar goed te vinden en zien elkaar ook regelmatig.
- / Het contact met vakinhoudelijke ambtenaren wordt minder positief beoordeeld. Het verschilt per ambtenaar en per afdeling in hoeverre zij participatie als onderdeel van hun werk beschouwen, maar ook in hoeverre dorps- en wijkraden bij hen op het netvlies staan. Het komt voor dat dorps- en wijkraden bij specifieke problemen die een dorp of wijk direct aangaan, toch genegeerd worden. De rekenkamercommissie constateert dat de dialoog hierover niet gevoerd wordt.
- / De Berkellandse dorpsraden ervaren dat ze te laat of helemaal niet worden benaderd door ambtenaren, maar ook door de gemeenteraad, waarbij ze voor een voldongen feit komen te staan. De dorps- en wijkraden worden volgens het convenant uitgenodigd voor raads- en commissievergaderingen, waarbij aangelegenheden aangaande het werkgebied van de dorpsorganisatie aan de orde zijn; de dorps- en wijkraden geven echter aan dat dit niet gebeurt en dat ze uit eigen initiatief de vergaderingen bijwonen. Ook ervaren de dorps- en wijkraden dat inspanning benodigd is om gehoord te worden door de gemeente; die inspanning werpt dan wel vruchten af.
- / In de gemeente Lochem zijn de gemeente en de dorps- en wijkraden over het algemeen tevreden over het contact dat ze met elkaar hebben. Raadsleden waarderen het contact met de dorps- en wijkraden trouwens lager (6,3), dan dat het college en de dorps- en wijkraden zelf het contact beoordelen (7+). In de praktijk gebeurt het echter wel dat dorps- en wijkraden zich gepasseerd voelen.
- / In de gemeente Bronckhorst zijn dorps- en wijkraden zeer positief over de kerncontactfunctionaris. Ook de toegankelijkheid van wethouders en raadsleden wordt gewaardeerd.

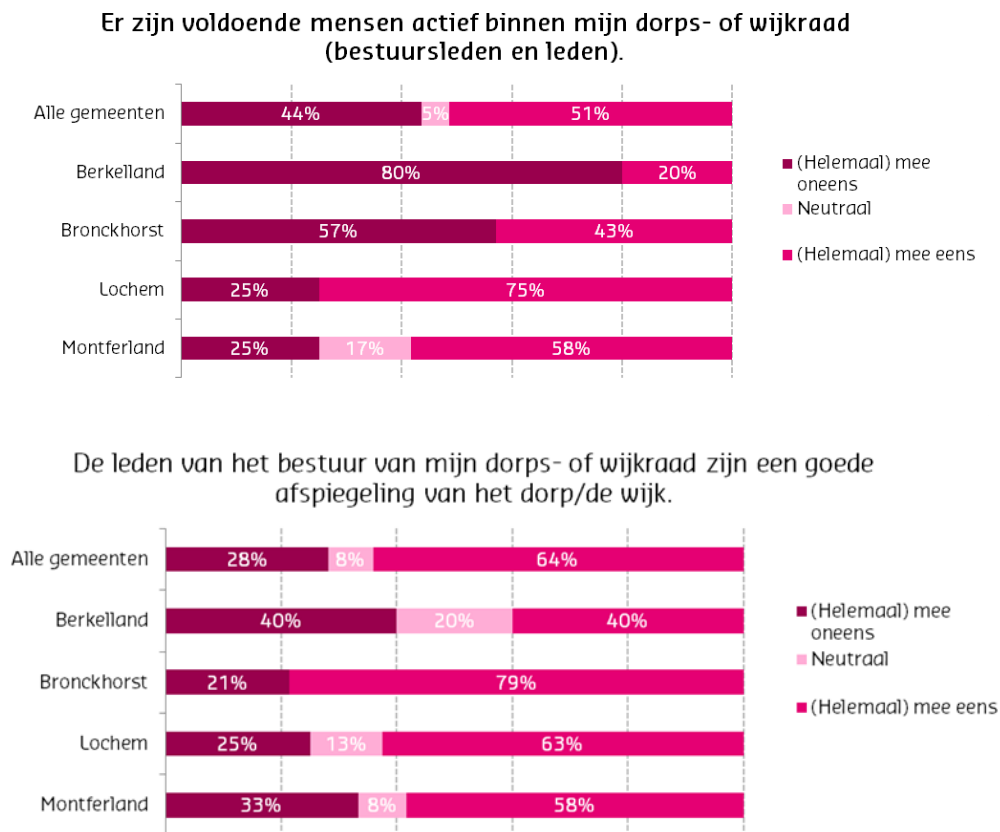
Figuur 8. Tevredenheid, volgens dorps- en wijkraden

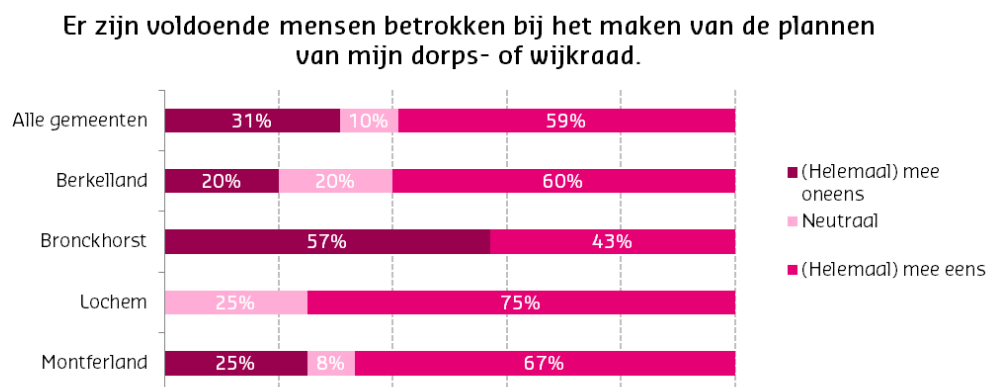
8 Vraagtekens representativiteit als norm / gebrek aan representativiteit betekent niet dat de samenwerking tussen gemeente en dorps- of wijkraad geen waarde heeft

- / De mate van representativiteit (democratische legitimiteit) verschilt sterk per gemeente en per dorps- of wijkraad. Een deel van de dorps- en wijkraden uit verschillende gemeenten geven aan dat zij om verschillende redenen moeite hebben om nieuwe leden te werven en aan zich te binden. Vooral jongeren zijn een lastige doelgroep.
- / Het feit dat de meeste dorps- en wijkraden geen democratische legitimiteit hebben, wordt door de dorps- en wijkraden niet als een probleem of zelfs als de norm ervaren. Ook de gemeenten zien hierin niet zozeer een probleem. In de formele afspraken tussen gemeenten en dorps- en wijkraden is representativiteit wel vaak een vereiste of op zijn minst een streven. Belangrijker dan representativiteit vinden gemeenten het draagvlak (georganiseerd onder leden en niet-leden) voor plannen van dorps- en wijkraden en het draagvlak dat dorps- en wijkraden kunnen organiseren voor gemeentelijke plannen.

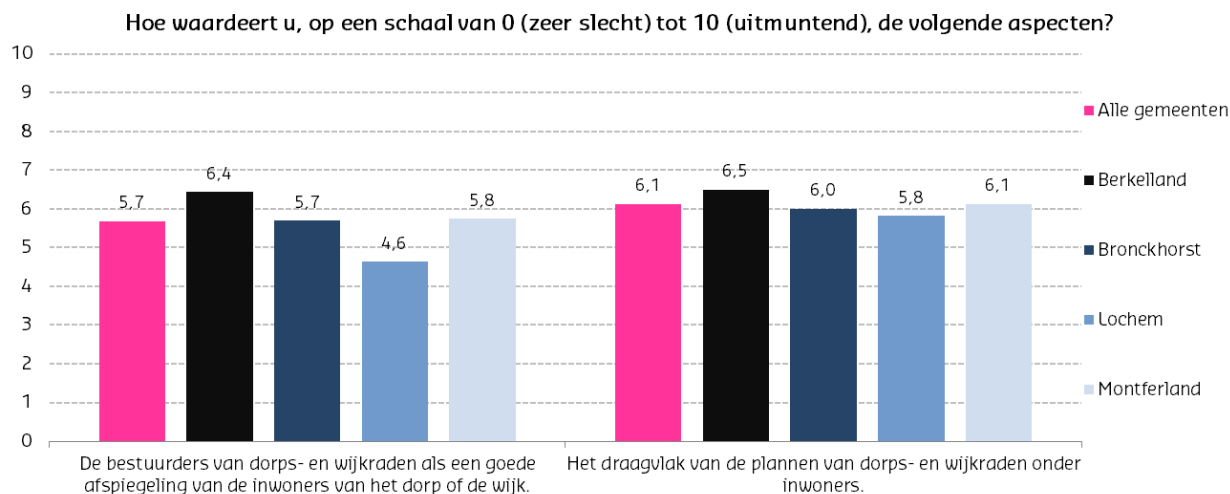
Figuur 9 en 10. Actieve leden binnen dorps- en wijkraden (boven) en afspiegeling binnen dorps- en wijkraden, volgens dorps- en wijkraden (onder)

Figuur 11. Betrokkenheid, volgens dorps- en wijkraden

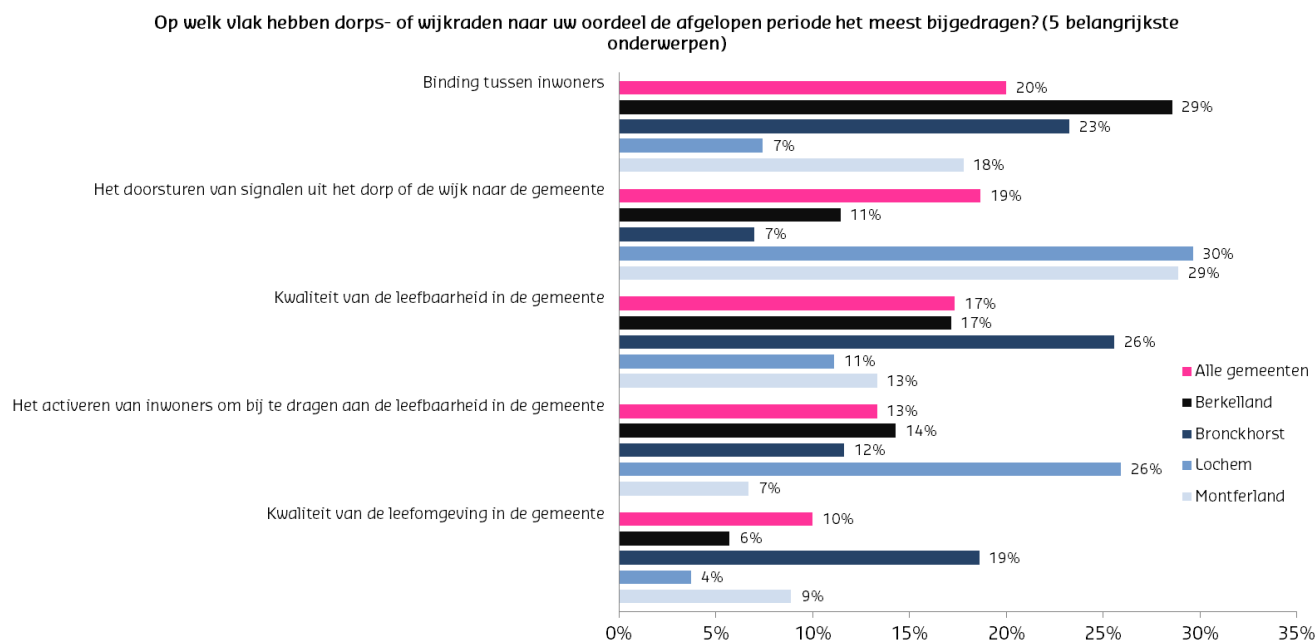
Figuur 12. Waardering afspiegeling en draagvlak, volgens raadsleden

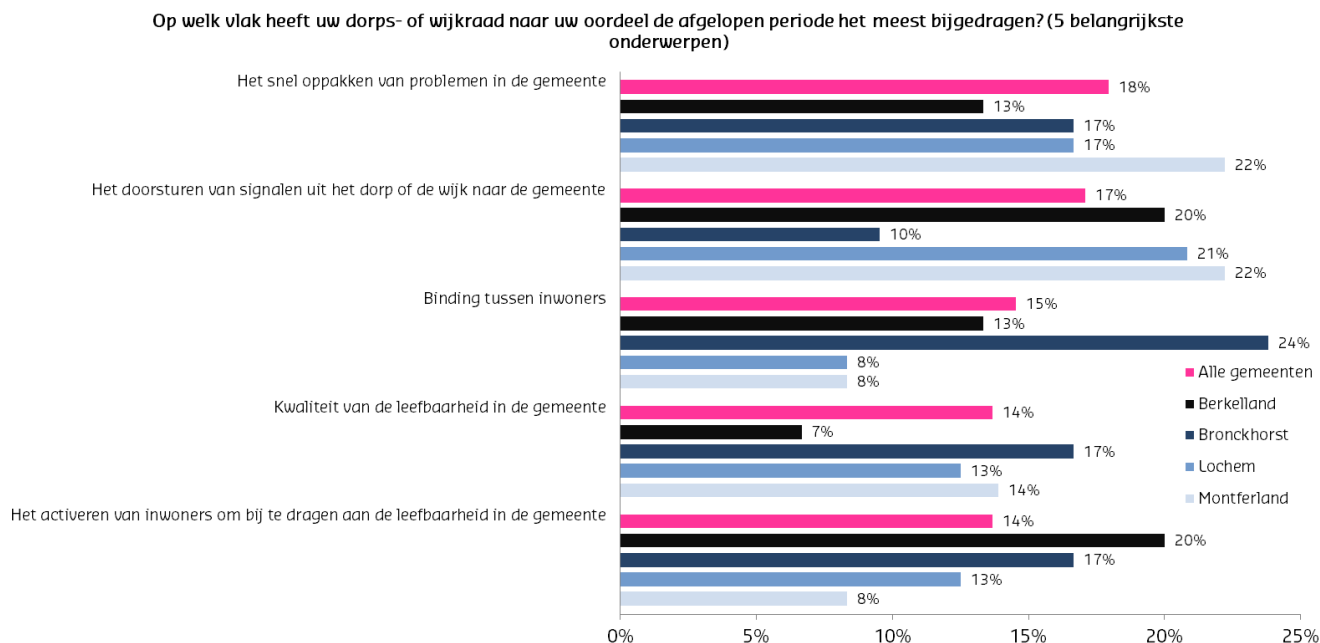
9 Doeltreffendheid wordt niet structureel gemeten, maar gemeente ziet wel meerwaarde van dorps- en wijkraaden

- / Het beeld van de meerwaarde van dorps- en wijkraaden verschilt tussen de vier gemeenten. Wél hebben de raadsleden uit de vier gemeenten allen dezelfde vijf belangrijkste onderwerpen gekozen. In de gemeente Berkelland zit de meerwaarde vooral in de binding die dorps- en wijkraaden tussen inwoners bewerkstelligen. In de gemeenten Lochem en Montferland is het vooral het doorsturen van signalen vanuit het dorp naar de gemeente. In de gemeente Bronckhorst is het de bijdrage van dorps- en wijkraaden aan de leefbaarheid.
- / Gemeenten meten – of er nu wel of geen formele afspraken bestaan – de doeltreffendheid en doelmatigheid van dorps- en wijkraaden niet. Hun meerwaarde wordt veel meer bepaald op basis van aspecten als gevoel, ervaring, zichtbaarheid/contact, output.
- / Ook tussen dorps- en wijkraaden geldt dat zij hun meerwaarde op verschillende onderwerpen zien. Zij kiezen een andere top 5 dan de raadsleden (zie figuur 14). Het oppakken van problemen staat gemiddeld op nummer 1. Voor de gemeente Berkelland geldt dat de dorps- en wijkraaden daar vooral de binding tussen inwoners als belangrijkste meerwaarde zien. Voor de gemeente Bronckhorst is dat de kwaliteit van leefbaarheid (komt overeen met de beoordeling van de raadsleden). Voor de gemeenten Lochem en Montferland zit de meerwaarde voornamelijk in het doorsturen van signalen uit het dorp en het oppakken van problemen. De waardering van raadsleden en dorps- en wijkraaden komt hiermee grotendeels overeen.

Figuur 13. Meerwaarde dorps- en wijkraden, volgens raadsleden in de vier gemeenten

Figuur 14. Meerwaarde dorps- en wijkraden, volgens dorps- en wijkraden

3 BESTUURLIJKE REACTIE

Secretariaat Rekenkamercommissie BBLM
p/a gemeente Bronckhorst
Elderinksweg 2
7255 KA BRONCKHORST

C: J.A. Hildering
T: 0545-250 250
E: info@gemeenteberkelland.nl
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Zaaknummer : 191119
Onderwerp : Bestuurlijke wederhoor van het rekenkameronderzoek naar de samenwerking
tussen gemeente Berkelland en de dorpsraden
Verzonden : 21 MAART 2017

Geachte commissie,

Wij hebben van u het rapport ontvangen van uw onderzoek naar de samenwerking tussen de gemeente Berkelland en de dorpsraden. Hartelijk dank daarvoor.

U geeft in dit rapport een uitgebreid beeld van de samenwerking tussen de gemeente Berkelland en de dorpsraden. Daarnaast geeft u een wensbeeld voor de toekomstige samenwerking, een wensbeeld dat u baseert op een inbreng van inwoners, dorpsraden, de gemeenteraad en ons college. Ook geeft u aanbevelingen ter verbetering van de samenwerking. Dit rapport komt voor ons op een goed moment. In 2018 zullen we de huidige convenanten met de dorpsraden vernieuwen. Dit doen we in samenspraak met de betrokkenen. De inzichten en aanbevelingen uit het onderzoeksrapport helpen ons bij dit traject.

Voor vragen kunt u contact opnemen met de heer J.A. Hildering, telefoonnummer 0545-250 203.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

M.N.J. Broers.

drs. J.H.A. van Oostrum.

Kopie aan:

- Archief
- Gebiedsteam / J. Lubben, W. Swam
- Team financiën / J.A. Hildering
- Team bestuursondersteuning / R. Heij

4 NAWOORD REKENKAMERCOMMISSIE

**REKENKAMER
COMMISSIE**
BERKELLAND · BRONKHORST · LOOSDRECHT · MONTFOUR

COORDINATOR/LEIDER

Aan:
Gemeente Berkelland
College van B&W
Marktstraat 1
7270 HA Borsculo

Gemeente Bronkhorst
t.a.v. Joost Schreier
Eldersloeweg 2
7216 RA Hengelo (Gst.)

t: 0575-75 02 50
m: secretariaat@rc-bbl.nl
www.rc-bbl.nl

Geacht college,

Allereerst hartelijk dank voor uw reactie op ons rapport "Twee keer raden". Wij zijn content met het feit dat ons rapport voor u op een geschikt moment komt. Wij zullen in deze brief kort in gaan op enkele door u gemaakte opmerkingen ten aanzien van het rapport.

U geeft aan dat u in 2018 de huidige convenanten met de dorpsraden wil gaan vernieuwen en dat u dat wilt doen in samenwerking met de betrokkenen. Daarvoor gaat u ook ons rapport gebruiken. Dit kunnen wij als rekenkamer natuurlijk alleen maar van harte ondersteunen. Daarbij zouden wij ook de gemeenteraad van Berkelland willen oproepen het proces en de totstandkoming van de convenanten nauwlettend te monitoren met onze conclusies en aanbevelingen in het achterhoofd.

Met vriendelijke groet,

Dr. W.J. Lugtenburg-Sanders
Voorzitter

RC BBL

RC BBL is de rekenkamercommissie voor de gemeenten Berkelland, Bronkhorst, Loosdrecht en Montfort.

**NOTA VAN
BEVINDINGEN**

Deze nota van bevindingen is opgesteld door

1 Dorps- en wijkraden in gemeente Berkelland

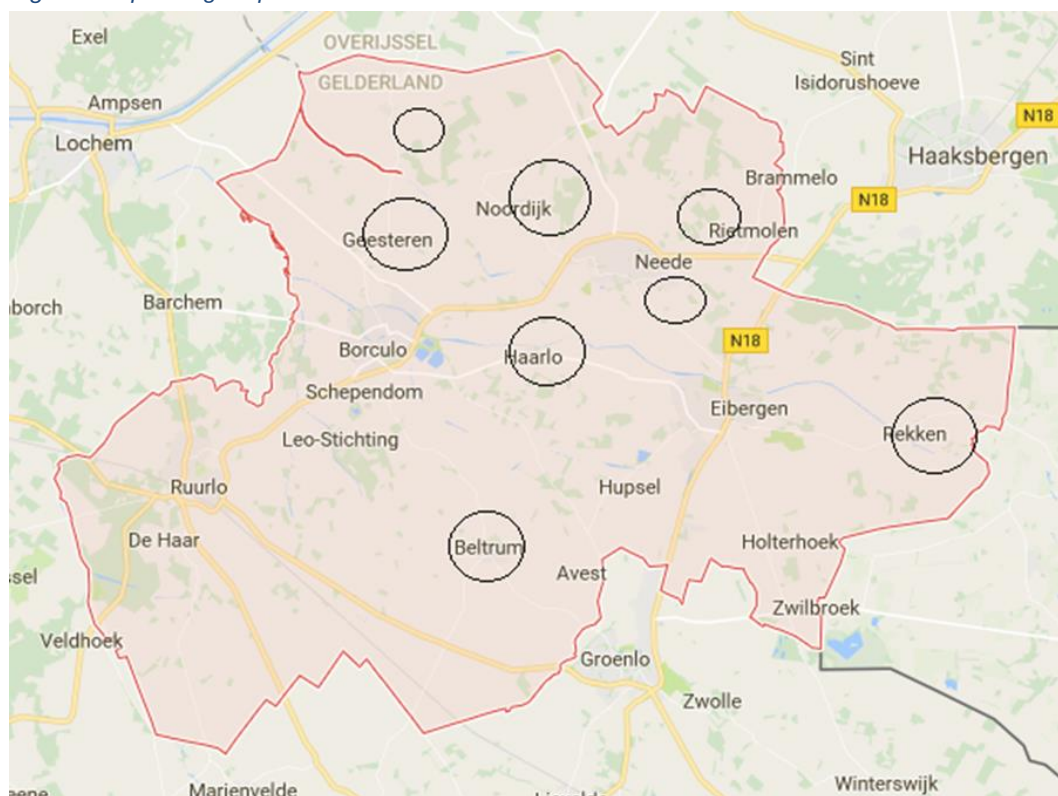
In dit hoofdstuk beschrijven we de relatie tussen dorps- en wijkraden en de gemeente Berkelland aan de hand van documenten en een interview met ambtelijk betrokkenen.

1.1 / Welke dorps- en wijkaden kent de gemeente Berkelland?

Elke kleine kern kent een dorpsraad

De gemeente Berkelland werkt samen met 7 dorpsraden (*dorpsorganisaties/belangenverenigingen*), die de kleine kernen vertegenwoordigen.¹ Daarnaast werkt de gemeente ook samen met de besturen van verschillende buurtschappen (Figuur 1). Vanuit de gemeente was er behoefte om na de gemeentelijke herindeling in 2005 verbinding te houden met de kernen. Daarom zijn met de dorpsraden en de meeste buurtschappen,

Figuur 1. Spreiding dorpsraden in Berkelland

alle privaatrechtelijk georganiseerd, convenanten afgesloten. Van de 4 grote kernen (Borculo, Eibergen, Neede, Ruurlo) is er alleen met de gemeenschapsraad Neede een convenant afgesloten en is er regulier contact. De besturen van de buurtschappen houden zich vooral bezig met het organiseren van kleinschalige activiteiten en zijn minder bezig met het behartigen van belangen van inwoners en dorpsontwikkeling dan de dorpsraden.

Afspraken in het convenant geven zicht op rollen college, raad en dorpsraad

¹ Beltrum, Geesteren, Gelselaar, Haarlo, Noordijk, Rekken, Rietmolen.

Het convenant geldt als het document waarin de rollen van de gemeente en de dorpsraad² worden vastgelegd. Zo wordt genoemd dat in de samenstelling van het bestuur 'een zo breed mogelijk draagvlak van de samenleving van het dorp/buurtschap tot uitdrukking wordt gebracht'. In het convenant wordt geëist dat het bestuur jaarlijks tijdens een openbare vergadering, waarvoor alle inwoners worden uitgenodigd, een overzicht van het door hem gevoerde beleid geeft, en hoofdlijnen voor het toekomstig beleid aangeeft.³

In het convenant is te lezen dat een dorpsraad voor de raad geldt als een adviserend lichaam ('niet zijnde een adviseur als bedoeld in artikel 3:5 Algemene wet bestuursrecht en niet zijnde een adviescommissie als bedoeld in artikel 84 Gemeentewet'). De rol van de gemeenteraad betreft het doorsturen van alle raadsvoorstellen die het werkgebied van de dorpsraden betreffen en het in staat stellen van de dorpsraden om hier mondeling of schriftelijk op te reageren. Wanneer zaken in het werkgebied van de dorpsraden worden besproken in raads- en commissievergaderingen, worden dorpsraden uitgenodigd, waarbij zij hun standpunt mondeling mogen toelichten.

Dorpsraden mogen gevraagd en ongevraagd het college van B&W adviseren. Dorpsraden en het college informeren elkaar over aangelegenheden die het werkgebied van de dorpsraden aangaan. In het convenant is de afspraak gemaakt dat er jaarlijks overleg plaatsvindt tussen college en dorpsraden, waarin onder andere over het functioneren van de samenwerkingsafspraken, het gevoerde en te voeren beleid en nieuwe ontwikkelingen wordt gesproken.

De ondertekening van het convenant geldt ook direct als een betalingsafpraak. Dorpsraden en buurtschappen krijgen een vast bedrag per jaar ten behoeve van organisatiekosten.

Informeel, praktische afspraken basis voor huidige samenwerking

De gemeente Berkelland maakt gebruik van gebiedsgericht werken, waarbij gebiedsteams het contact onderhouden binnen een aantal gebieden. Dorpsraden gelden voor de gebiedsteams als één van de belangrijkste aanspreekpunten. Leden van het gebiedsteam sluiten daarom zoveel mogelijk aan bij reguliere vergaderingen. De wijze waarop de gebiedsteams werken en het contact met dorpsraden komen vooral tot stand door middel van informele, praktische afspraken. Soms woont een raadslid een vergadering bij. En zoals hierboven al is aangegeven, gaat het college jaarlijks in overleg met de dorpsraden. Daarnaast heeft Berkelland een wethouder die verantwoordelijk is voor de kleine kernen. Het college voelt zich inhoudelijk verbonden met de kernen.

Dorpsraden hebben de mogelijkheid om dorpsvisies te schrijven en daar uitvoeringsagenda's aan te koppelen, waarvoor een bijdrage kan worden ontvangen. Een opgestelde dorpsvisie wordt wel besproken in commissievergaderingen, maar niet door de raad vastgesteld. Wanneer een dorpsvisie ideeën bevat die tegenstrijdig zijn aan politieke besluiten, komt dit aan de oppervlakte in de uitvoeringsagenda: wanneer zich dat voordoet, wordt er gezamenlijk gekeken wat er wel en niet mogelijk is. Als dit noodzakelijk is, wordt een dergelijk conflict voorgelegd aan de raad.

Het is een standaard werkwijze binnen de gemeente om bij nieuw te ontwikkelen beleid op nieuwe projecten te kijken of dorpsraden een rol zouden kunnen spelen. Participatie wordt echter wel gezien als breder dan alleen de dorpsraden. Als het gaat om specifieke thema's, worden participatie en communicatie rondom het onderwerp ingericht, waarbij de doelgroep vaak breder is dan de dorpsraad.

1.2 / Relatie met aanverwant beleid

Koppeling met zorg niet structureel ingebed binnen dorpsraden

² Voor de leesbaarheid wordt vanaf dit punt gesproken van 'dorpsraad/dorpsraden'; daarvoor dient gelezen te worden: 'dorpsraad/dorpsraden en (bestuur/besturen van) buurt(schap)(pen)'.

³ Convenant tussen de gemeente Berkelland en [...], artikel 1 sub e.

Het contact tussen de gebiedsteams en de dorpsraden heeft vooralsnog met name betrekking op het fysieke domein, zoals openbare ruimte en veiligheid. Gebiedsteams zijn op dit moment bezig om een ontwikkelagenda op te stellen waarbij 'hard' en 'zacht' beleid samenkomt. Ideeën worden participatief opgehaald, bij dorpsraden, inwoners en relevante organisaties. Gebiedsteams hebben daarnaast de opdracht om contact te houden met de zogeheten 'voormekaarteams' (Wmo+jeugdzorg). De voormekaarteams zijn echter (nog) niet structureel ingebed binnen de dorpsraden. Dit wordt wel gezien als een mogelijke ontwikkeling.

Overigens worden ontwikkelingen binnen het sociaal domein al vanzelf opgepikt door dorpsraden, zonder dat daar expliciet naar is gevraagd door de gebiedsteams.

Voorbeelden hiervan zijn 'autodelen' en nadenken over een alternatief voor het verdwijnen van een peuter-speelzaal. De gemeente staat hier open voor, vanuit het uitgangspunt dat zelfredzaamheid en maatschappelijk initiatief gestimuleerd moeten worden.

Veranderprogramma gericht op overheidsparticipatie

De gemeente Berkelland is op dit moment bezig met het 'Veranderprogramma Expeditie Berkelland'.⁴ Dit veranderprogramma gaat vooral om bestuurlijke vernieuwing, waarbij het de ambitie is om de organisatie zo in te richten, dat deze optimaal geschikt is voor 'overheidsparticipatie'. Gebiedsteams spelen hierbij een belangrijke rol: zij moeten het gesprek met de inwoners voeren. De wijze waarop overheidsparticipatie – oftewel maatschappelijk initiatief – moet worden gestimuleerd, moet nog worden uitgezocht: moet initiatief actief worden gestimuleerd of moeten slechts de randvoorwaarden worden geschept. De insteek is in ieder geval om steeds vaker projecten participatief in te richten. Dat betekent meer onderwerp gericht werken, waarbij gewerkt wordt in kleine werkgroepen. De eerste ervaringen zijn goed, juist in de grotere kernen waar de verbondenheid met dorpsraden kleiner is.

Dorpsraden als platform voor initiatieven

Vanuit dorpsraden worden regelmatig initiatieven bij de gemeente ingediend, maar dit wordt ook zonder tussenkomst van dorpsraden gedaan. Als er sprake is van 'grotere' initiatieven dan wordt dat via de ambtelijk contactpersoon eerst ambtelijk belegd en daarna doorgezet naar de wethouder. Per initiatief worden dan ondersteuningsmogelijkheden bekeken. Wanneer er financiële middelen nodig zijn, wordt er naar beschikbaar budget gekeken, waarbij eventueel de algemene reserve wordt ingezet. Indien mogelijk wordt er echter ingezet op het drukken van kosten door zoveel mogelijk te laten uitvoeren door inwoners zelf. Bijvoorbeeld bij het plaatsen van een speeltoestel kan de grond beschikbaar worden gesteld door de gemeente, indien inwoners het onderhoud van het speeltoestel op zich nemen. De insteek is hierbij om niet te werken met formele overeenkomsten, maar de bureaucratie zo minimaal mogelijk te houden. Voor kleine subsidies wordt geen verantwoording gevraagd. Soms vindt evaluatie plaats door middel van een gesprek in plaats van via schriftelijke verslagen.

Als er sprake is van aanvragen van dorpsraden die tegenstrijdig lijken te zijn met de opvattingen van inwoners, of dat een aanvraag van een inwoner in conflict is met het standpunt van een dorpsraad, dan is het de werkwijze binnen de gemeente om 'de plooiën glad te strijken'. Er is oor en oog voor gevoelige onderwerpen. Indien mogelijk wordt het gesprek aangegaan en wordt overlegd met de verschillende belanghebbende partijen.

De dorpsraden in Berkelland voeren taken uit die vroeger door de gemeente uitgevoerd werden, zoals het organiseren van een meldpunt voor nuldelijnzorg, maar ook onderhoud van begraafplaatsen en groenonderhoud. Bij dat laatste worden contracten gesloten. Bij het meldpunt voor nuldelijnzorg wordt de dorpsraad door de gemeente begeleid.

⁴ Veranderprogramma Expeditie Berkelland, 20 mei 2015.

2 Dorps- en wijkraden in de praktijk

In dit hoofdstuk beschrijven we de opvattingen van bestuursleden van dorpsraden en buurtschappen, het college, raadsleden en inwoners over de huidige en gewenste functies en taken van dorpsraden. We baseren ons op de antwoorden die gegeven zijn in de enquêtes en op de bijeenkomsten die zijn gehouden met de bestuursleden en de gemeentelijk betrokkenen. We bekijken hoe de opvattingen zich verhouden ten opzichte van het beleid en de ambities van de gemeente die beschreven zijn in hoofdstuk 1.

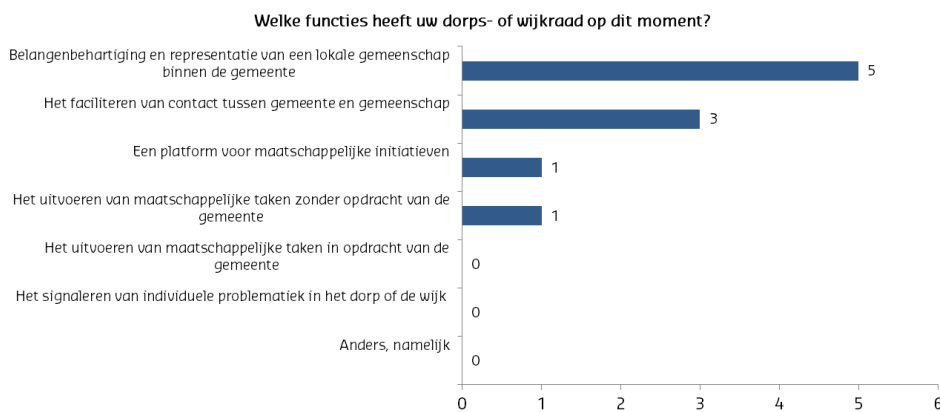
2.1 / Functies en taakveranderingen

Belangenbehartiging als belangrijkste functie

In het nationale onderzoek naar dorps- en wijkraden in 2013 is gebleken dat gemeenten belangenbehartiging als de belangrijkste functie van dorps- en wijkraden beschouwen. Ook het zijn van een platform voor maatschappelijke initiatieven werd door circa 70% van de ondervraagde gemeenten gezien als een belangrijke functie. Dit is in lijn met de convenanten die de gemeente Berkelland heeft gesloten met dorpsraden en waarin is aangegeven dat de dorpsorganisatie de belangen van de inwoners van haar werkgebied behartigt.

De besturen van de dorpsraden geven eveneens aan dat belangenbehartiging en representatie van de lokale gemeenschap hun belangrijkste functie is (zie Figuur 2). Een tweede taak is het faciliteren van contact tussen gemeente en gemeenschap. Veel minder worden dorpsraden door henzelf gezien als een platform voor maatschappelijke initiatieven en zij houden zich slechts in geringe mate bezig met het uitvoeren van maatschappelijke taken (zonder opdracht van de gemeente). De dorpsraden vinden dat het signaleren van individuele problematiek en het uitvoeren van maatschappelijke taken in opdracht van de gemeente niet tot hun functie behoort.

Figuur 2. Functies, volgens besturen dorpsraden⁵

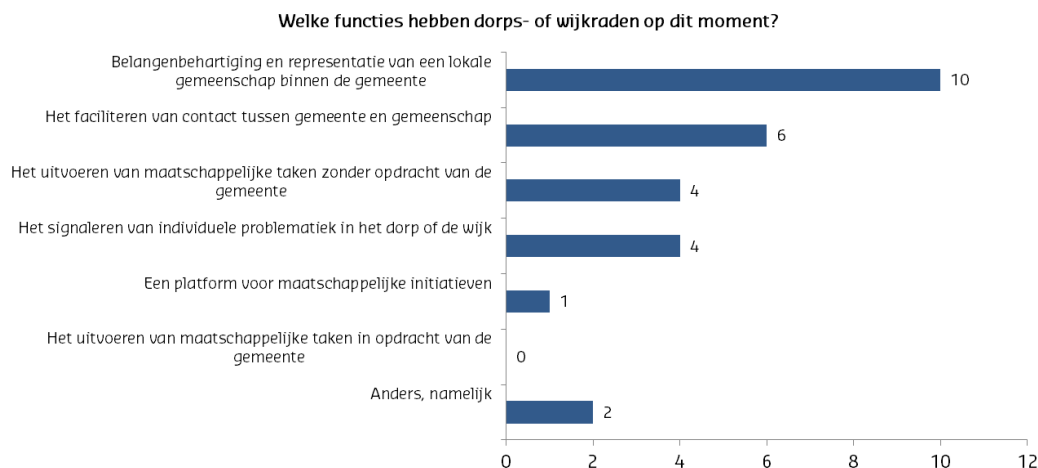

In de bijeenkomst hebben de dorpsraden meegegeven, dat belangenbehartiging, punten op de agenda krijgen, het zijn van ogen en oren, en het zijn van intermediair richting de gemeente hun voornaamste functies zijn. Informatievoorziening aan de inwoners is ook een belangrijke taak van de dorpsraad, bijvoorbeeld ten aanzien van bestemmingsplannen of belangrijke wijzigingen in de infrastructuur. Daarbij gaven ze aan, dat de gemeente de dorpsraden meer kan benutten “om de watertemperatuur vóór besluitvorming te peilen”. De gemeente moet volgens de dorpsraden meer aan de voorkant naar dorpsraden toekomen. De dorpsraden zien wat dat betreft de laatste jaren wel een positieve ontwikkeling.

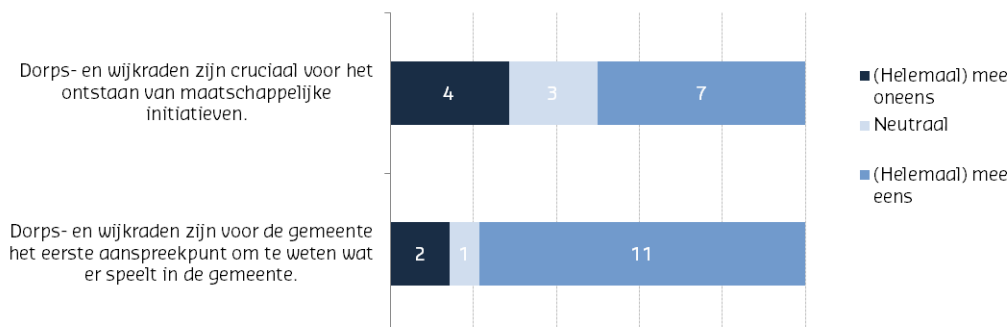
⁵ In bijschriften bij tabellen en figuren wordt telkens genoemd van welke respondentgroep de cijfers afkomstig zijn: besturen dorps- en wijkraden, raadsleden, college of inwoners.

De raadsleden van Berkelland zetten net als de dorpsraden, de belangenbehartiging en het faciliteren van contact tussen gemeente en gemeenschap op één en twee. Opvallend is wel dat de raadsleden, in tegenstelling tot de dorpsraden, ook menen dat het signaleren van individuele problematiek tot de functie van de dorpsraden behoort (Figuur 3). Eveneens opvallend is, dat 7 van de 14 raadsleden van oordeel zijn dat dorpsraden cruciaal zijn voor het ontstaan van maatschappelijke initiatieven, met 4 raadsleden die het niet eens zijn met deze stelling, zie Figuur 4, terwijl de uitvraag naar functies oplevert dat raadsleden nauwelijks een rol zien voor dorpsraden als platform voor maatschappelijke initiatieven (Figuur 3).

Figuur 3. Functies, volgens raadsleden

Figuur 4. Functies (2), volgens raadsleden

Het college zit wat betreft de taken van de dorpsraden op één lijn met de dorpsraden zelf; het activeren van inwoners om bij te dragen aan de leefbaarheid in de gemeente en het doorsturen van signalen uit het dorp of de wijk naar de gemeente zijn de belangrijkste taken.

In de bijeenkomst met vertegenwoordigers van de raad, het college en de ambtelijke organisatie is naar voren gebracht dat het creëren van binding tussen inwoners de belangrijkste taak van de dorpsraden is; dorpsraden stimuleren leefbaarheid in de kernen en betrekken inwoners daarbij. Hun rol als gesprekspartner van de gemeente 'staat als een paal boven water'. Opvallend is wel, dat werd uitgesproken dat de signaalfunctie bij de dorpsraden in Berkelland niet vooropstaat, omdat mensen zelf ook de weg weten te vinden naar de gemeente; dit is niet in lijn met de uitkomst van de enquête. Daarbij is wel de kanttekening gemaakt dat de situatie per kern in Berkelland sterk verschilt; het is dan ook lastig algemeen geldende uitspraken te doen.

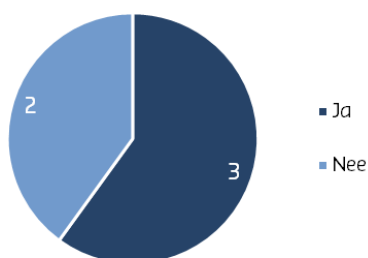
De inwoners hebben in de enquête aangegeven, dat de dorpsraden met name activiteiten organiseren op het gebied van leefbaarheid van de kern, lokale democratie (discussieavonden etc.) en sport/ontspanning. De inwoners geven aan dat de dorpsraden kunnen helpen bij de dialoog tussen gemeente en inwoners, dat ze kunnen horen wat de bewoners vinden wat moet worden aangepakt, dat ze een brug kunnen vormen tussen bewoners en gemeente en bijvoorbeeld inspraakavonden met de gemeente kunnen organiseren. De terreinen waarop dorpsraden actief zijn, zijn leefbaarheid, het opkomen voor behoud van faciliteiten, voor ouderen, voor natuur en het creëren van netwerken/mensen samenbrengen. Kortom, ook in de visie van inwoners op de dorpsraden komt belangenbehartiging en het faciliteren van contact tussen gemeente en gemeenschap sterk terug. De hoogste score 'oneens' was voor de stelling: de dorpsraad draagt bij aan democratische besluitvorming in de gemeente (24,7% tegen, 42% voor).

Wisselend beeld over ontstaan nieuwe functies

In de enquête geven 3 van de 5 responderende bestuursleden van dorpsraden en buurtschappen aan dat er de afgelopen twee jaar nieuwe taken of functies zijn bijgekomen (Figuur 5).

Figuur 5. Nieuwe taken of functies volgens besturen dorpsraden

Zijn er in de afgelopen twee jaar andere taken of functies bijgekomen (gekregen of zelf geïnitieerd)?

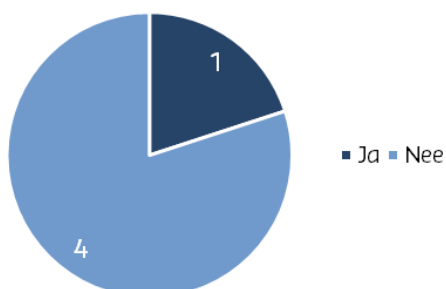

In de bijeenkomst geven de bestuursleden van de dorpsraden aan dat dorpsraden op het vlak van zorg en welzijn taken op zich nemen die in het verleden elders lagen, zoals een meldpunt voor nuldelijnzorg. Daar staan geen financiële middelen tegenover, terwijl de dorpsraad wel kosten maakt, bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van een locatie. De dorpsraden menen dat de gemeente de verantwoordelijkheid voor dergelijke taken niet volledig bij de dorpsraden kan leggen. Daarbij stellen de dorpsraden voorop dat de gemeente niet te hooggespannen verwachtingen mag hebben van wat je aan dorpsraden overlaat, omdat het immers gaat om vrijwilligers. Daarnaast dient, indien er omvangrijkere taken bij de dorpsraden worden belegd, daar financiering tegenover te staan en is capaciteit (ondersteuning) vanuit de gemeente wenselijk. Overigens benadrukken de gesprekspartners, dat zij geen 'vierde bestuurslaag' vormen en dat zij überhaupt geen wettelijke (gemeentelijke) taken op zich kunnen nemen daar zij niet beschikken over een wettelijke basis.

Deze terughoudendheid komt terug in de uitkomsten van de enquête, waaruit volgt dat slechts één op de vijf dorpsraden aangeeft nieuwe taken in het sociaal domein te hebben gekregen (Figuur 6).

Figuur 6. Taken op het sociaal domein, volgens besturen dorpsraden

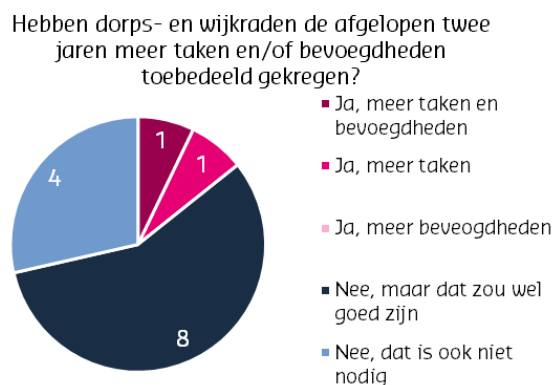
Heeft u door de veranderingen in het sociaal domein (zorg en welzijn) andere taken gekregen van de gemeente of zelf opgepakt?

Raad: dorpsraden doen méér maar geen nieuwe opgelegde taken

Uit de enquête onder raadsleden volgt dat een ruime meerderheid (12 van 14) meent dat er geen nieuwe taken zijn bijgekomen; de meerderheid meent echter, dat het wel goed zou zijn nieuwe taken bij dorpsraden neer te leggen (Figuur 7). Taken die raadsleden voor zich zien zijn representatie en advies, beheer en onderhoud van gemeenschappelijke voorzieningen en, in mindere mate, planvorming, maar wel zonder extra financiële middelen.

Figuur 7. Nieuwe taken of functies, volgens raadsleden

De twee responderende collegeleden geven aan dat er volgens hen geen nieuwe taken zijn bijgekomen. Over de wenselijkheid van nieuwe taken voor dorpsraden zijn zij verdeeld.

In de bijeenkomst met vertegenwoordigers van raad, college en ambtelijke organisatie is naar voren gebracht dat vanuit de gemeente geen nieuwe taken zijn opgedragen aan de dorpsraden, maar dat het begrijpelijk zou zijn, indien de dorpsraden dit anders ervaren. De dorpsraden doen volgens de gesprekspartners ook steeds meer, maar dat betreft niet nieuwe taken die zijn opgedragen door/vanuit de gemeente. Als voorbeelden worden genoemd groenonderhoud of het onderhoud van een begraafplaats. Er zijn inmiddels al 180 beheerovereenkomsten in het groen. In kleine kernen komen dergelijke taken snel bij de dorpsraad terecht. Het betreft echter geen nieuwe taken die zijn opgedragen door/vanuit de gemeente. De dorpsraden nemen volgens de gesprekspartners wel nieuwe taken op zich maar uit sociaal plichtsbesef. De gesprekspartners signaleren dat er ook daadwerkelijk meer tot stand komt vanuit inwoners en dorpsraden, en daartoe laat de gemeente op haar beurt meer vrijheid aan de inwoners en dorpsraden.

De autonome positie van de dorpsraden wordt gereflecteerd in het convenant. Daarin worden de belangenorganisaties gepositioneerd als de belangenbehartiger in hun werkgebied, een bron van advies voor de gemeente over aangelegenheden waarbij de belangen van de buurtschappen zijn betrokken en als overlegpartner voor de gemeente voor gemeentelijke beleidsontwikkelingen.⁶

De mate van vrijheid en autonomie van de dorpsraden uit zich ook in de rechtsvorm: van de dorpsraden en buurtschappen die de enquête hebben ingevuld, is voor één diens rechtsvorm onbekend terwijl de andere vier alle privaatrechtelijk zijn georganiseerd (Figuur 8). Deze verdeling komt overeen met het landelijke beeld: circa 80% van de dorps- en wijkraden in Nederland is georganiseerd in de vorm van een privaatrechtelijke stichting of een vereniging met leden.⁷

⁶ Convenant tussen gemeente Berkelland en [...], considerans sub b en c jo art. 1 sub a.

⁷ Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dorps- en wijkraden in Nederland, p. 17.

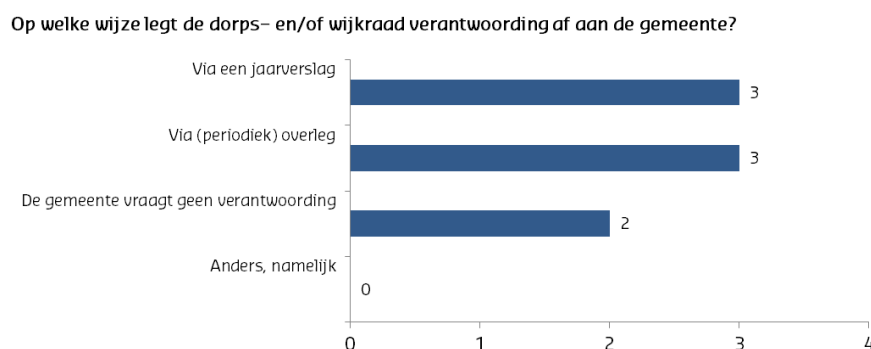
Figuur 8. Rechtsvorm, volgens besturen dorpsraden

Verantwoording

De wijze waarop dorpsraden wel of niet verantwoording afleggen aan de gemeente, vertoont een gemêleerd beeld: drie maal wordt geantwoord dat verantwoording wordt afgelegd middels een jaarverslag en even vaak wordt aangegeven dat verantwoording plaatsvindt via periodiek overleg. Tweemaal wordt echter aangegeven dat de gemeente geen verantwoording vraagt (Figuur 9).

Figuur 9. Verantwoording, volgens besturen dorpsraden

Opvallend is dat alle dorpsraden in Berkelland subsidie ontvangen, maar dat niet alle dorpsraden verantwoording zeggen af te leggen, volgens de uitkomsten van de enquête. De gemeente vraagt ook geen verantwoording bij kleine subsidies.

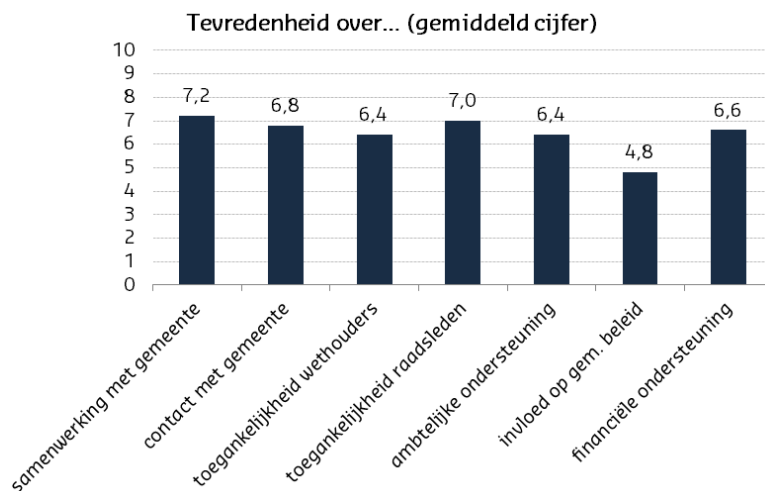
In de bijeenkomst met de gemeentelijke betrokkenen is aangegeven, dat de wethouder jaarlijks met de dorpsraden in gesprek gaat. Dit overleg is in art. 5 van het convenant voorgeschreven. In dat overleg wordt gezien, hoever de dorpsraad is met het dorpsplan en welke projecten zijn uitgevoerd. Als de uitvoering niet naar verwachting is, vraagt de gemeente of de dorpsraad ondersteuning nodig heeft. Op deze manier houdt de gemeente zicht op de doeltreffendheid van de dorpsraden.

2.2 / Relatie met de gemeente

Contact met gemeente gematigd positief gewaardeerd

De relatie tussen dorpsraden en gemeente is door middel van het convenant deels geformaliseerd. Het geeft dorpsraden het recht gevraagd en ongevraagd advies te geven aan de gemeente. Uit de enquête blijkt dat de besturen van dorpsraden in Berkelland tevreden zijn over de samenwerking met de gemeente (een 7,2 op een schaal van 0 tot 10, zie Figuur 10). Het contact met de gemeente krijgt eveneens een ruime voldoende, te weten een 6,8.

Figuur 10. Tevredenheid, volgens besturen dorpsraden

In de bijeenkomst hebben de dorpsraden aangegeven, dat in kleinere kernen het contact met de gemeente goed verloopt; in grotere kernen is het contact lastiger. Dat kan zijn oorzaak daarin vinden, dat in grotere kernen de dorpsraad niet automatisch hét aanspreekpunt is voor de gemeente, omdat daar meer grote partijen aanspreekpunt zijn, zoals sportverenigingen. Er is wel een ontwikkeling gaande dat de gemeente zich ook in de grote kern meer tot de dorpsraad richt.

De actieve communicatie vanuit de gemeente richting dorpsraden is volgens de dorpsraden een verbeterpunt. Het convenant stelt dat de gemeente actief de dorpsraden informeert over belangrijke zaken op het werkgebied van de dorpsraden, maar dat gebeurt soms niet. Een genoemd voorbeeld betrof het uitblijven van informatie over de uitbreiding van megastallen.

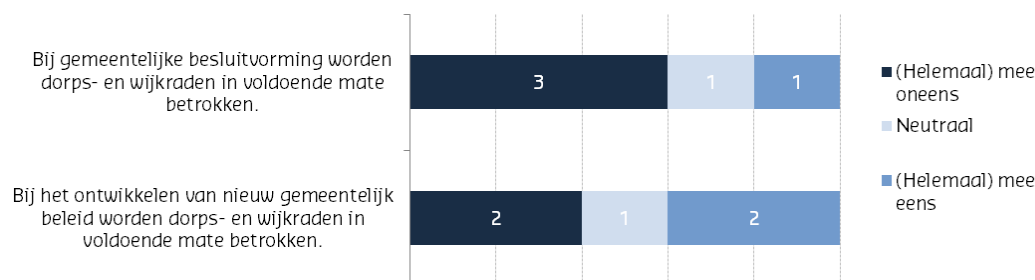
Specifiek is benoemd dat de dorpsraden de samenwerking met de gemeente ten aanzien van het glasvezelnetwerk als positief hebben ervaren. De contactpersoon aan gemeentezijde speelde daarbij een belangrijke rol. Verder geven de dorpsraden aan, dat het wel inzet/energie kost om je stem te laten horen, maar dan slagen de dorpsraden er ook in om door de gemeente gehoord te worden. Als voorbeeld werd genoemd de lobby door een dorpsraad op het terrein van woonbehoefte, die ertoe heeft geleid dat een nader onderzoek naar woonbehoefte gaat plaatsvinden. Het contact met de contactambtenaren van de gebiedsteams verloopt goed, maar dorpsraden gaan ook wel buiten de contactambtenaar om naar de wethouder en de fracties. Tot slot zijn er dorpsraden die het contact met de wethouder als goed bestempelen, maar andere zijn minder tevreden. Dat laatste vindt zijn oorzaak daarin, dat de dorpsraden menen dat afspraken van gemeentezijde niet worden nagekomen; bijvoorbeeld afspraken om tijdig geïnformeerd te worden over (de ontwikkeling van) bestemmingplannen. De wethouder is overigens nooit aanwezig bij vergaderingen maar de dorpscontactpersoon (ambtenaar) wel.

Raadsleden waarderen het contact tussen de dorpsraden en de gemeente met een 7,1. In de bijeenkomst met vertegenwoordigers van raad, college en organisatie wordt benadrukt dat het contact met de dorpsraden als waardevol wordt ervaren en dat in het jaarlijks overleg met dorpsraden en buurtschappen de gemeente informatie ophaalt die ze anders niet had opgehaald. De gemeente ziet dorpsraden als de experts in hun omgeving en maakt gebruik van die expertise.

Dorpsraden ontevreden over invloed op besluit- en beleidsvorming

3 van de 5 bestuursleden van de dorpsraden en buurtschappen die de vragenlijst hebben ingevuld, vinden dat de dorpsraden onvoldoende betrokken worden bij besluitvorming; 1 respondent is neutraal en 1 respondent vindt de betrokkenheid voldoende (Figuur 11). De antwoorden ten aanzien van beleidsontwikkeling zijn volledig in evenwicht, met twee voor, twee tegen en één neutraal.

Figuur 11. Betrokkenheid beleids- en besluitvorming, volgens besturen dorpsraden

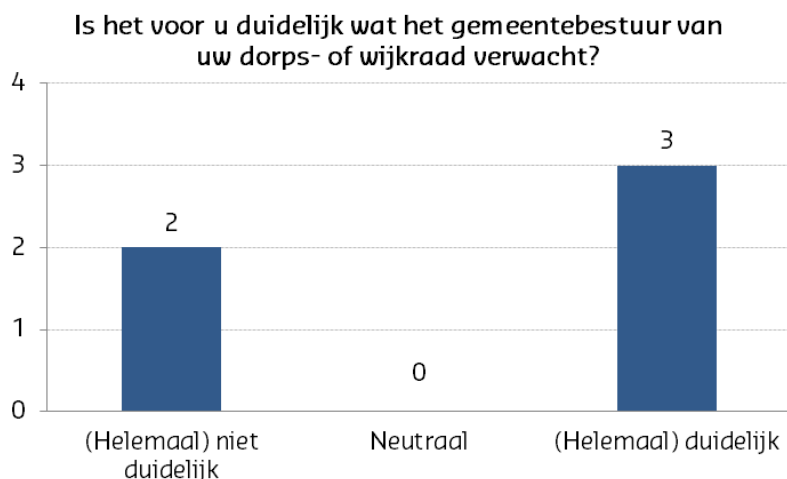

In het gesprek met de dorpsraden en buurtschappen gaven zij aan, dat zij regelmatig pas in een laat stadium in het proces worden betrokken, en daarmee voor een voldongen feit komen te staan. Wel signaleert men op dat punt verbetering: de gemeente komt vaker eerder naar de dorpsraden toe. Ook vormen de dossiers Wmo en Glasvezel hierop een positieve uitzondering, daar de gemeente in die dossiers de dorpsraden wel actief heeft benaderd.

Anderzijds benadrukken de dorpsraden geen vierde bestuurslaag te zijn, en dat het strijdig zou zijn met het democratisch beginsel indien de dorpsraden die niet democratisch zijn gekozen, veel invloed krijgen op het beleid.

Op de vraag, of het voor de bestuurders van de dorpsraad duidelijk is wat de gemeente van de dorpsraad verwacht, wordt eveneens wisselend geantwoord: voor 3 bestuursleden is het duidelijk, voor 2 niet (Figuur 12). Ook hier is een splitsing zichtbaar tussen de dorpsraden in Berkelland (neutraal is afwezig in de beantwoording). Geconcludeerd kan worden dat er grote verschillen zijn tussen dorpsraden, zowel in de rol die zij in hun werkgebied vervullen en hun relatie met de gemeente, als op het vlak van representativiteit, waarop we later terugkomen.

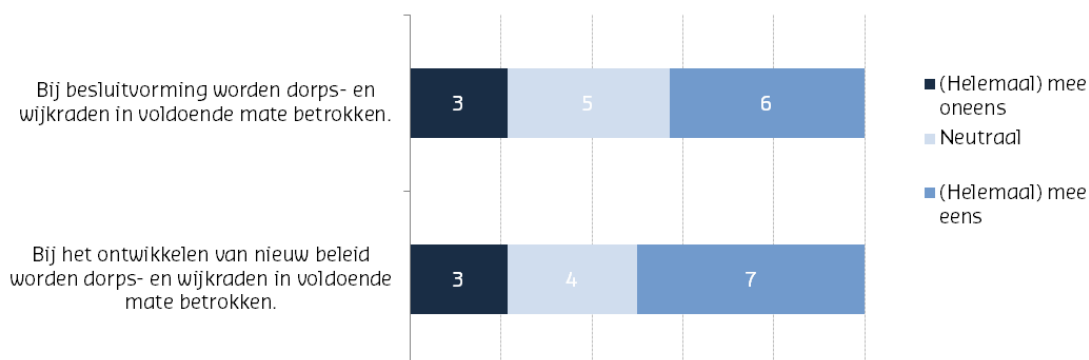
Figuur 12. Verwachtingen, volgens besturen dorpsraden

Raad ziet dorpsraden als één van de vele te benutten netwerken

Raadsleden zijn iets positiever dan de belangenorganisaties over de wijze waarop de belangenorganisaties bij beleidsontwikkeling en besluitvorming worden betrokken, met 6 respectievelijk 7 respondenten die het eens zijn met de stelling, en 3 respondenten die het ermee oneens zijn. Echter, noch bij besluitvorming, noch bij beleidsvorming is er een meerderheid van 50+% voor een positief antwoord (Figuur 13).

Figuur 13. Betrokkenheid beleids- en besluitvorming, volgens raadsleden

In de bijeenkomst met vertegenwoordigers van raad, college en ambtelijke organisatie is aangegeven dat de positie van dorpsraden als gesprekspartners buiten kijf staat. Anderzijds wordt dat beeld genuanceerd met de stelling dat met name in grotere kernen de dorpsraden, als ze al bestaan, niet het eerste aanspreekpunt zijn. In de grotere kernen zijn de netwerken anders en vormen de actieve mensen een groep die elkaar kent, en die geen platform als een dorpsraad gebruikt voor contact. Mensen spreken elkaar bij de supermarkt, bij de carnaval- of sportvereniging.

Tot slot noemen de gesprekspartners dat de waarde van een dorpsraad samenhangt met de persoonlijke invulling van het bestuur.

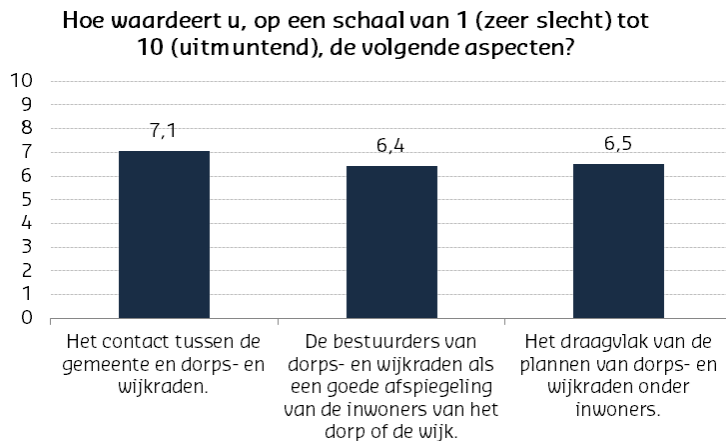
Het antwoord op de vraag of dorpsraden voor de gemeente het eerste aanspreekpunt zijn om te weten wat er speelt in de gemeente, is evenzeer verdeeld: 5 respondenten zijn het hiermee eens, 5 zijn het hiermee oneens en 1 respondent antwoordt neutraal. Het feit dat de gemeente vele organisatievormen als aanspreekpunt erkent, wordt bevestigd in de enquête waarin gevraagd wordt van welke netwerken de gemeente gebruikmaakt in het kader van burgerparticipatie: de gemeente maakt van alle 14 genoemde netwerken (van de Wmo-raad en maatschappelijke organisaties, tot sport- en buurtverenigingen) soms/regelmatig gebruik en de dorpsraden nemen daarin geen bijzondere positie in.

Representativiteit van de afzonderlijke belangenorganisaties wordt door de gemeentelijke betrokkenen *niet* genoemd als factor om een organisatie te beschouwen als aanspreekpunt in een kern. Het convenant onderstreept wel het belang van representativiteit, waar het aangeeft dat in de samenstelling van het bestuur van de belangenvereniging een zo breed mogelijk draagvlak van de samenleving tot uitdrukking moet worden gebracht.⁸

Uit de enquête blijkt dat raadsleden de bestuursleden van de dorpsraden een bescheiden voldoende geven voor representativiteit, te weten een 6,4 (Figuur 14). Het draagvlak van plannen van dorpsraden onder inwoners krijgt nagenoeg hetzelfde cijfer, een 6,5. Collegeleden beoordelen de afspiegeling van de besturen van de dorpsraden met een 7 en het draagvlak van plannen van dorpsraden met een 6,5. Deze voldoende indiceren dat representativiteit van de dorpsraden geen groot punt van zorg is voor de gemeente.

⁸ Convenant tussen gemeente Berkelland en [...], art. 1 sub b.

Figuur 14. Representativiteit, volgens raadsleden

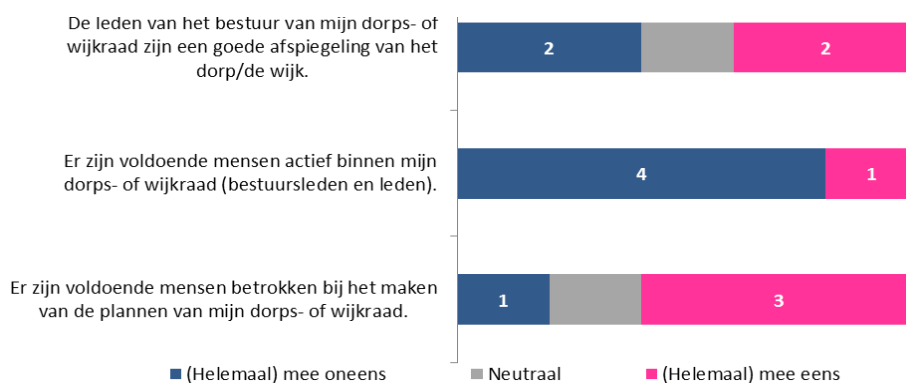
Oordeel dorpsraden over representativiteit sterk uiteenlopend

In de bijeenkomst met dorpsraden en buurtschappen kwam een sterk wisselend beeld naar voren over de door henzelf ervaren representativiteit. Alle dorpsraden en buurtschappen geven aan representativiteit belangrijk te vinden vanuit hun functie als vertegenwoordiger van de kern. Echter, enerzijds zijn er dorpsraden die uitspreken dat zij tevreden zijn met het lidmaatschapspercentage en met de opkomst bij vergaderingen. Ze krijgen bovendien op ledenvergaderingen het signaal dat ze de kern goed vertegenwoordigen.

Anderzijds zijn er dorpsraden die aangeven representativiteit een zorgpunt te vinden. Ze constateren dat het lastig is een goede verdeling te vinden tussen dorpskern versus buitengebied en in leeftijdsopbouw. Ook zou de aanwezigheid bij vergaderingen omhoog moeten. De bestuurders signaleren dat inwoners tegenwoordig zo druk zijn, dat het lastig is hen te betrekken. Bij de planning van vergaderingen probeert de dorpsraad nu rekening te houden met andere evenementen en activiteiten, in de hoop de opkomstcijfers te verhogen. Ook tracht men de vergaderingen aantrekkelijker te maken, door deze te combineren met bedrijfsbezoeken. Verder geeft een dorpsraad aan dat bewoners hen wel weten te vinden maar dat ze niet weten of bewoners zich vertegenwoordigd voelen.

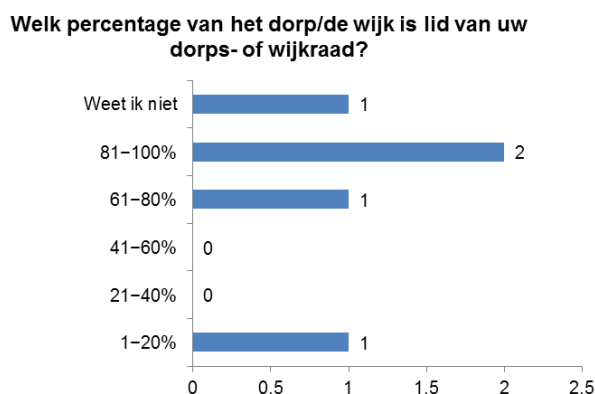
Dit beeld wordt weerspiegeld in de uitkomsten van de enquête (Figuur 15).

Figuur 15. Representativiteit, volgens besturen dorpsraden

Het uiteenlopende karakter van de dorpsraden in Berkelland blijkt ook uit onderstaande tabel (Figuur 16) over het lidmaatschapspercentage: 3 dorpsraden vallen in de categorieën van 60-100%, maar er is ook een dorpsraad met een lidmaatschapspercentage tussen 1 en 20%. De tussencategorieën zijn in de enquête niet vertegenwoordigd.

Figuur 16. Lidmaatschapspercentages volgens besturen dorpsraden

Geconfronteerd met de cijfers die raad (zie Figuur 14) en college hebben gegeven, stellen de dorpsraden dat onduidelijk is waarop raad en college zich baseren bij het geven van cijfers over representativiteit en dat het hen lijkt dat enigszins politiek opportuun is geantwoord.

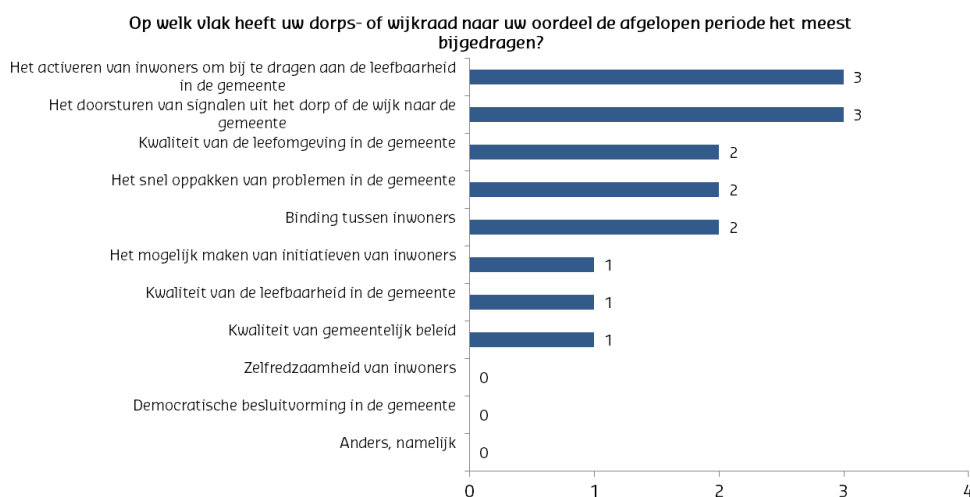
2.3 / Toekomst

Activering, signalering en binding

Uit de enquête onder besturen van dorpsraden blijkt dat de meerwaarde van dorpsraden volgens hen, zich het meest laat zien in het activeren van inwoners om bij te dragen aan de leefbaarheid en het doorsturen van signalen uit de kern naar de gemeente (Figuur 17). Interessant is dat zij veel minder meerwaarde zien op 'gemeentelijke' thema's, zoals de kwaliteit van gemeentelijk beleid of democratische besluitvorming.

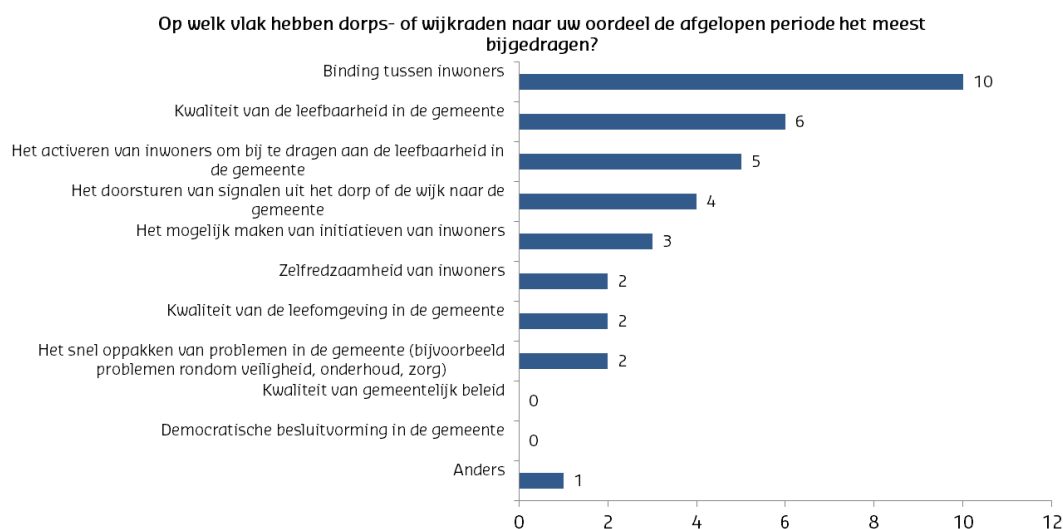
Het college zit op één lijn met de dorpsraden en benoemt eveneens het activeren van inwoners en het doorgeven van signalen het vaakst.

Figuur 17. Waarde van dorpsraden, volgens besturen dorpsraden

Voor raadsleden ligt de nadruk van de bijdragen van dorpsraden sterker op binding tussen inwoners, zie onderstaande tabel (Figuur 18).

Figuur 18. Waarde van dorpsraden, volgens raadsleden

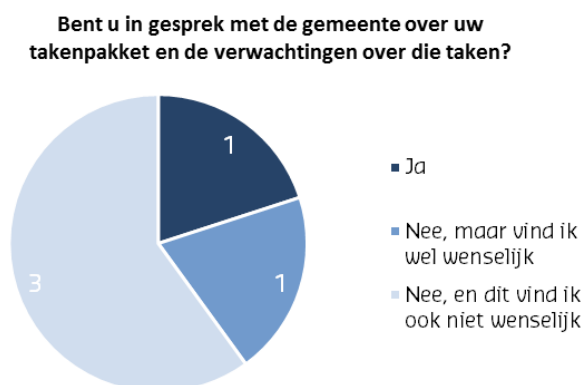

Rol belangenorganisaties in burgerparticipatie

In de bijeenkomst met raad, college en ambtelijke organisatie heeft de gemeente aangegeven te proberen de dorpsraden, die expert zijn in hun eigen omgeving, nog meer bij projecten te betrekken, zoals het schrijven van dorpsplannen, maar ook bij de onderwerp gerichte teams, en bij groenprojecten. De onderwerp gerichte teams zijn onderdeel van de nieuwe aanpak van de gemeente Berkelland op het vlak van burgerparticipatie. In de bijeenkomst is aan de dorpsraden de vraag voorgelegd of zij zich hierbij zouden aansluiten, waarop de belangenorganisaties positief hebben geantwoord. Ze benadrukken dat voor het realiseren van zaken in de dorpen draagvlak noodzakelijk is, wat vraagt om een 'bottom up'-benadering en niet 'top down'. Daaraan zou de nieuwe aanpak tegemoetkomen, dus dorpsraden zouden zich zeker aansluiten bij dergelijke werkgroepen. Daarbij merken de dorpsraden op, dat participatie een wisselwerking moet zijn, waarbij gezamenlijk gekeken moet worden waar de wensen liggen en wat haalbaar is.

Verder wijzen de dorpsraden er nadrukkelijk op, dat zij belangenverenigingen van inwoners zijn en dat de gemeente niet over de taken van dorpsraden gaat. Mocht de gemeente wensen dat de dorpsraden nieuwe taken op zich nemen, dan zal de gemeente daarover met de dorpsraden in gesprek moeten gaan. In dat licht menen de dorpsraden dat de uitslag van de enquêtes moet worden gezien. Hierin heeft een kleine meerderheid (3) van de dorpsraden aangegeven niet in gesprek te zijn met de gemeente over het takenpakket en de verwachtingen, en dat ook niet wenselijk te vinden (Figuur 19).

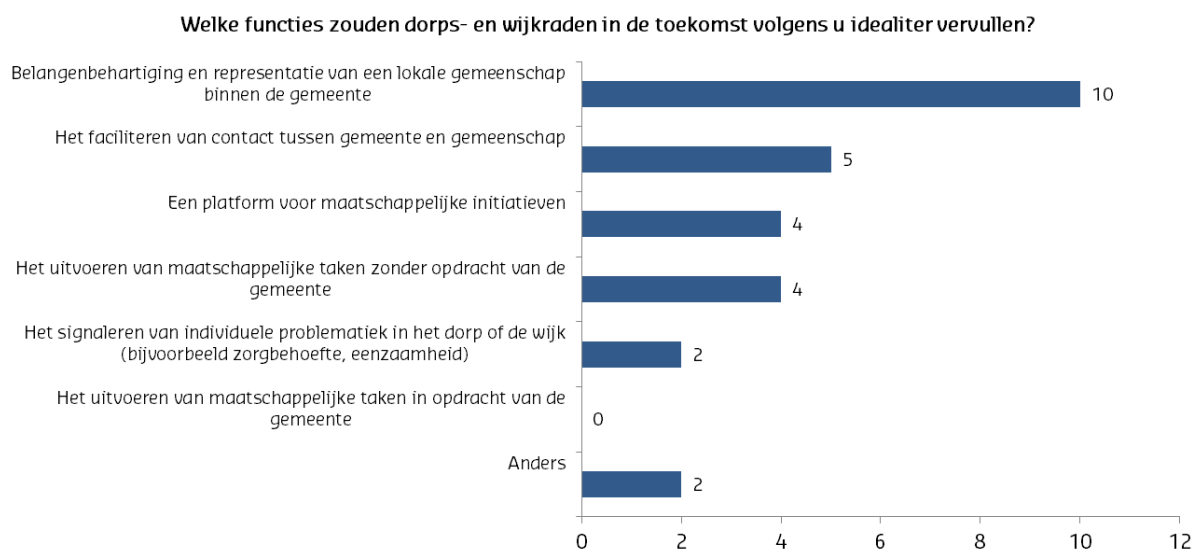
Figuur 19. Gesprek over taken, volgens besturen dorpsraden

Raadsleden zien voor wat betreft de toekomst, naast de huidige prominente taken van belangenbehartiging en het faciliteren van contact tussen gemeente en gemeenschap, een rol weggelegd

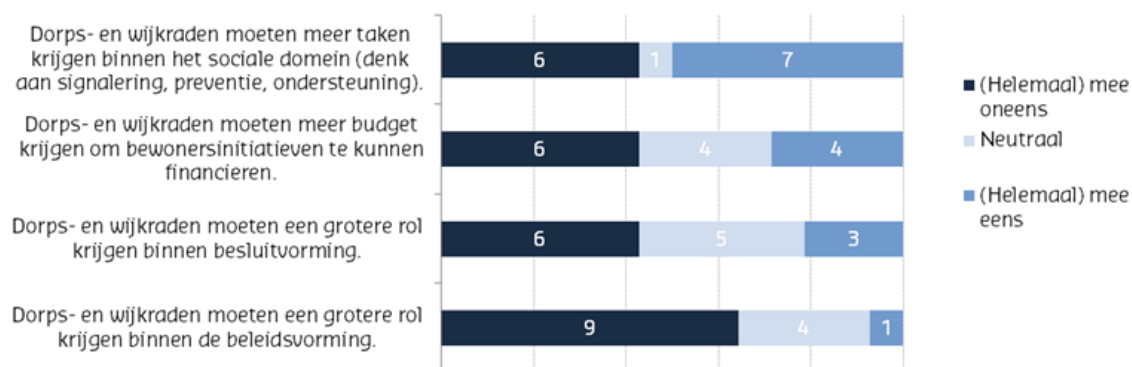
voor de dorpsraden als platform voor maatschappelijke initiatieven en in de uitvoering van maatschappelijke taken (niet in opdracht van de gemeente) (Figuur 20).

Figuur 20. Toekomstige rol van dorpsraden, volgens raadsleden

De raadsleden zijn verdeeld over de vraag of de dorpsraden meer taken in het sociaal domein zouden moeten uitvoeren, of ze meer budget zouden moeten krijgen voor burgerinitiatieven en of dorpsraden een grotere rol moeten krijgen binnen besluitvorming. Met 9 negatief responderende raadsleden is het oordeel over de vraag of de dorpsraden een grotere rol dienen te krijgen binnen de beleidsvorming wel uitgesproken in negatieve zin (Figuur 21).

Figuur 21. Toekomstige rol van dorpsraden (2), volgens raadsleden

De twee responderende collegeleden hebben opvallend genoeg als toekomstige functies van de dorpsraden belangenbehartiging niet genoemd. Wel noemden zij: platform voor maatschappelijke initiatieven, uitvoering van maatschappelijke taken (niet in opdracht van de gemeente), het faciliteren van contact tussen de gemeente en de gemeenschap en het signaleren van individuele problematiek in het dorp.

46% van de inwoners van Berkelland ziet in de toekomst een rol weggelegd voor de dorpsraden. Wanneer wordt aangegeven dat men geen rol ziet voor de dorpsraden in de toekomst (26%) wordt daarvoor bijvoorbeeld als reden genoemd dat de gemeente niet zou luisteren naar de dorpsraden.

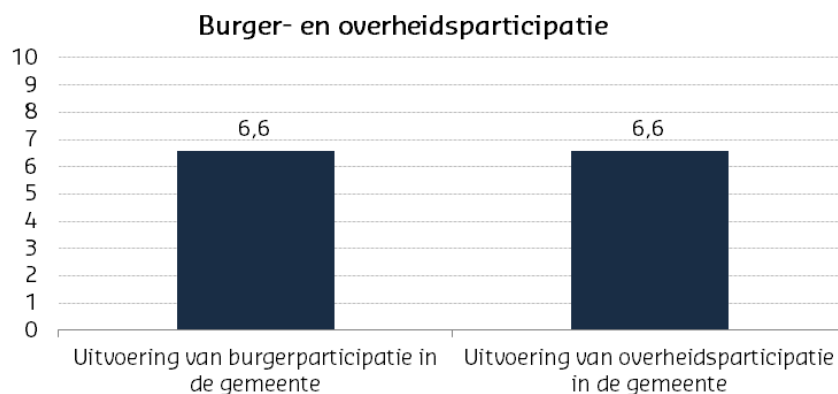
De functies die inwoners voor zich zien voor de dorpsraden zijn:

- / intermediair/bemiddelaar tussen inwoners en gemeente
- / leefbaarheid bevorderen
- / belangenbehartiger
- / mening van het volk representeren
- / de kern vertegenwoordigen binnen de gemeente

Ambities burger- en overheidsparticipatie vergen nog aandacht

Raadsleden geven de wijze waarop de gemeente burger- en overheidsparticipatie vormgeeft een 6,6 (Figuur 22). De gemeente Berkelland is bezig met het 'Veranderprogramma Expeditie Berkelland'. Gebiedsteams spelen hierbij een belangrijke rol: zij moeten het gesprek met de inwoners voeren. Dorpsraden gelden voor de gebiedsteams als één van de belangrijkste aanspreekpunten. Berkelland is nog zoekende naar de wijze waarop overheidsparticipatie moet worden gestimuleerd: moet initiatief actief worden gestimuleerd of moeten slechts de randvoorwaarden worden geschapen? Het college is overigens enigszins positiever over burger- en overheidsparticipatie, met respectievelijk een 7 en een 8. In de bijeenkomst heeft de gemeente aangegeven te proberen de dorpsraden, als expert in hun eigen omgeving, nog meer bij projecten te betrekken, zoals het schrijven van dorpsplannen, maar ook bij de onderwerp gerichte teams. De dorpsraden en buurtschappen hebben in hun bijeenkomst aangegeven daarvoor open te staan. Ze hebben echter ook aangegeven een spanning te zien op het gebied van participatie: de gemeente verwacht steeds meer inzet van de samenleving, inclusief dorps- en wijkraden, terwijl dorps- en wijkraden niet altijd de capaciteit, de kennis of de wil hebben om zich met nieuwe onderwerpen bezig te houden. De dorpsraden benadrukken dat zij vrijwilligers zijn en dat er een grens is aan wat je van vrijwilligers kunt vragen.

Figuur 22. Burger- en overheidsparticipatie, volgens raadsleden

BIJLAGEN

Bijlagen

1 Bronnen

Geraadpleegde teksten

- / Websites dorpsraden en buurtschappen
- / Convenanten dorpsraden en buurtschappen 2015
- / Veranderprogramma Expeditie Berkelland
- / Verslag van het overleg met de Gemeenschapsraad Neede in kader van het convenant 2010 t/m 2014 d.d. 18 maart 2014
- / Verslag van Overleg met Berkellandse Buurtschappen d.d. 2 juli 2015
- / Verslag van Overleg met Berkellandse Buurtschappen naar aanleiding van convenant d.d. 24 januari 2014
- / Verslag van Overleg met Berkellandse Kleine Kernen naar aanleiding van convenant d.d. 31 januari 2014

Oriënterend gesprek

In het kader van oriënterende gesprekken is gesproken met Jan Lubben (contactfunctionaris, lid van het gebiedsteam), Wouter Swam (contactfunctionaris, lid van het gebiedsteam), Roel Heij (strategisch adviseur bestuur- en dienstverlening) en Jan Hilderling (contactpersoon rekenkamercommissie).

Bijeenkomsten

Op 8 september 2016 hebben we 2 bijeenkomsten georganiseerd waarin we de resultaten van de enquêtes hebben teruggelegd en gezamenlijk hebben geduid.

Deelnemers bijeenkomst besturen dorps- en wijkraden	Deelnemers bijeenkomst intern betrokkenen
Henk Prinsen (Haarlo's Belang) Inus Westhoff (Gemeenschapsraad Neede) Marc Wielens (Contractgroep Holterhoek) Leo Schaap (Geesterens Belang) Jos Baak (Raad van Overleg Beltrum)	Joke Pot (wethouder, aanspreekpunt dorpsraden) Wouter Swam (contactfunctionaris) Erik Slotboom (raadslid D66) Erika Ordeman (raadslid Gemeentebelangen Berkelland)

2 Deelvragen beantwoord

Deelvraag	Resultaat
1 Welke dorps- en wijkraden zijn actief in de gemeente Berkelland?	Berkelland kent 7 dorpsraden: Beltrum, Geesteren, Gelselaar, Haarlo, Noordijk, Rekken, Rietmolen. Daarnaast kent Berkelland besturen van buurtschappen.
Governance	
2 Wat zijn de functies die de dorps- of wijkraad vervult (bijvoorbeeld dienstverlening op korte afstand van de burger, belangenbehartiging en representatie van de lokale gemeenschap in de gemeente, platform van initiatieven uit de lokale samenleving)?	Belangenbehartiging en representatie van de lokale gemeenschap zijn de belangrijkste functie volgens de dorpsraden, naast het faciliteren van contact tussen gemeente en gemeenschap. In mindere mate vormen de dorpsraden ook een platform voor initiatieven en geven zij signalen door naar de gemeente. De besturen van buurtschappen houden zich vooral bezig met het organiseren van kleinschalige activiteiten. Dit blijkt zowel uit de convenanten, interviews en enquêteresultaten. Uit de enquêtes blijkt verder dat er tussen de dorpsraden, raadsleden en collegeleden wat verschillende beelden bestaan over de functies van dorpsraden: Dorpsraden zien de volgende functies voor zichzelf weggelegd: belangenbehartiging en representatie (genoemd door 5), faciliteren contact gemeente/gemeenschap (genoemd door 3), platform voor maatschappelijke initiatieven (genoemd door 1) en uitvoeren van maatschappelijke taken zonder opdracht van de gemeente (genoemd door 1). Raadsleden zien de volgende functies voor dorpsraden weggelegd: belangenbehartiging en representatie (genoemd door 10), faciliteren contact gemeente/gemeenschap (genoemd door 6), signaleren van individuele problematiek (genoemd door 4), uitvoeren van maatschappelijke taken zonder opdracht van de gemeente (genoemd door 4) en een platform voor maatschappelijke initiatieven (genoemd door 1). Collegeleden zien de volgende functies voor dorpsraden weggelegd: faciliteren contact gemeente/gemeenschap (genoemd door 2), platform voor maatschappelijke initiatieven (genoemd door 1) en signaleren van individuele problematiek (genoemd door 1).
3 Wat is de inbedding in de gemeentelijke beleids- en besluitvorming?	De gemeente sluit met alle dorpsraden en buurtschapsbesturen convenanten waarin hen het recht wordt gegeven gevraagd en ongevraagd de gemeente te adviseren. Het college verbindt zich er in het convenant toe om de dorpsraden te informeren en te betrekken wanneer er zaken spelen die tot het werkgebied van de dorpsraden behoren.
4 Is er een duidelijke relatie en dus ook afstemming tussen het beleid met betrekking tot de dorps- en wijkraden en het gemeentelijke participatiebeleid?	De gemeente richt zich in het participatiebeleid op gebiedsteams, die ideeën ophalen bij dorpsraden, inwoners en relevante organisaties. De dorpsraden zijn voor de gebiedsteams wel een belangrijk aanspreekpunt. De koppeling met zorg (voormekaarteams) is niet structureel ingebed binnen dorpsraden. In de gemeente Berkelland ziet de gemeente een rol voor de dorpsraden in de onderwerpergerichte teams, maar dit is nog niet in de praktijk gebracht. De gemeente maakt gebruik van een veelvoud aan netwerken om haar participatiebeleid ten uitvoer te brengen. De dorpsraden nemen daar geen preferente positie in.
5 Op welke wijze werkt de gemeente Berkelland samen met de dorps- en wijkraden?	<u>Communicatie tussen de dorpsraden en de gemeente</u> In Berkelland onderhouden de gebiedsteams het contact binnen een aantal gebieden, en dorpsraden gelden voor de gebiedsteams als één van de belangrijkste aanspreekpunten. Leden van het gebiedsteam sluiten daarom zoveel mogelijk aan bij reguliere vergaderingen. De wijze waarop de gebiedsteams werken en het contact met dorpsraden komen vooral tot stand door middel van informele, praktische afspraken. Soms woont een raadslid een vergadering bij. Het college maakt per collegeperiode een rondje langs de dorpsraden. Jaarlijks gaan de dorpsraden met de wethouder in gesprek over de voortgang van dorpsvisies en projecten. <u>Tevredenheid over de communicatie tussen de dorpsraden en de gemeente</u> Over het algemeen wordt het contact als redelijk ervaren. De dorpsraden geven de samenwerking een 7,2. Het contact een 6,8. De toegankelijkheid van wethouders een 6,4 en dat van raadsleden een 7. De ambtelijke ondersteuning krijgt een 6,4. Verwachtingen van de gemeente zijn duidelijk voor 3 van de 5 responderende dorpsraden, voor twee (nog) onduidelijk. Eén daarvan is op het moment in gesprek met de gemeente over de verwachtingen. Raadsleden geven het contact tussen gemeente en dorpsraden gemiddeld het cijfer 7,1. Het contact tussen gemeente en

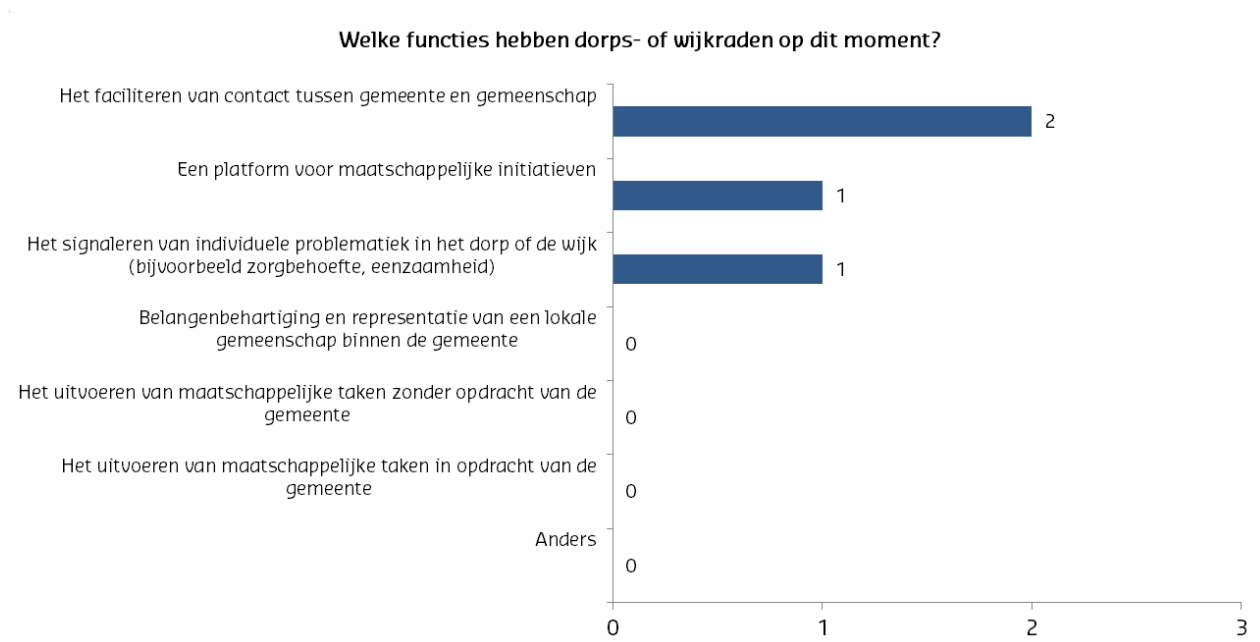
	dorpsraden krijgt van de collegeleden gemiddeld het cijfer 7,5. <u>Samenwerking op het gebied van beleids- en besluitvorming</u> In de enquête is gevraagd naar de mate van betrokkenheid bij beleids- en besluitvorming. Het betrekken kan beter blijkt uit de antwoorden. Hieronder per doelgroep het resultaat: Dorpsraden: De invloed op de besluitvorming geven de dorpsraden in Berkelland een onvoldoende (4,8). 3 van de 5 vinden de mate van betrokkenheid bij de besluitvorming onvoldoende, 1 staat er neutraal in en 1 vindt het voldoende. Evenveel mensen vinden de mate van betrokkenheid in de ontwikkeling van beleid voldoende als onvoldoende. Raad: Het betrekken van dorpsraden in beleidsvorming vindt de helft voldoende. De rest is verdeeld over neutraal of onvoldoende. In het geval van besluitvorming zakt het percentage raadsleden die vinden dat de gemeente hierin slaagt naar 43% en groeit de groep neutraal. 9 van 13 respondenten vinden dan ook dat de dorps en wijkraden een grotere rol moeten krijgen in beleidsvorming. 4 zijn neutraal. 6 zien daarbij een grotere rol voor dorps en wijkraden in de besluitvorming weggelegd. 5 zijn neutraal, 2 hier niet mee eens. College: Het betrekken van dorpsraden bij beleidsvorming vinden de 2 collegeleden net aan voldoende. Wat betreft besluitvorming zijn de twee verdeeld over licht positief of licht negatief.
6 Zijn er gemeentelijke taken gedecentraliseerd naar de dorps- en wijkraden? En zo ja, welke taken dan? Welke afspraken zijn hierbij gemaakt?	Uit de enquête en ook de bijeenkomst blijkt dat de dorpsraden in Berkelland taken uitvoeren op het gebied van het sociaal domein, zoals het organiseren van een meldpunt voor nuldelijnszorg. Hiervoor zijn geen formele afspraken met de gemeente gemaakt. Bij het meldpunt voor nuldelijnszorg wordt de dorpsraad wel door de gemeente begeleid. Daarnaast worden er op het gebied van onderhoud van begraafplaatsen en groenonderhoud taken uitgevoerd. Bij groenonderhoud worden contracten gesloten. In Berkelland is er verschil van perspectief tussen de gemeente en de dorpsraden met betrekking tot de taakverandering: waar dorpsraden het gevoel hebben dat de gemeente meer taken bij hen neerlegt, meent de gemeente dat de dorpsraden vanuit sociaal besef zelf meer taken op zich nemen. Een opvallend voorbeeld is het hierboven genoemde meldpunt voor nuldelijnszorg, dat door de uitvoerende dorpsraad wordt gezien als een nieuwe taak in het sociaal domein die bij de dorpsraad is neergelegd. De dorpsraad meent dat de gemeente dergelijke taken niet volledig bij de vrijwilligers van een dorps- of wijkraad kan leggen. Het college bleek echter niet op de hoogte te zijn van deze nieuwe taak van de dorps- of wijkraad en onderschreef dan ook niet dat dorps- en wijkraden taken in het sociale domein overgedragen hebben gekregen.
7 Wat zijn de taken, rollen en bekostiging van de dorps- en wijkraden?	<u>Taken en rollen</u> De aard van de taken en rollen is in de beantwoording van deelvraag 2 terug te lezen. Er bestaat een verschillend beeld over de ontwikkeling van taken tussen de dorpsraden en raadsleden. In de enquête geven drie van de vijf dorpsraden aan dat er andere taken zijn gekregen van de gemeente of zelf zijn opgepakt. Twee geven aan van niet. Het merendeel van de raadsleden geeft aan dat de dorpsraden geen andere taken heeft gekregen (12). Twee raadsleden geven aan dat dit wel het geval is. Eén collegelid geeft aan dat er wel taken zijn bijgekomen en één geeft aan van niet. <u>Bekostiging</u> Ondertekening van het convenant geldt als een betalingsafspraken. Dorpsraden en buurtschappen krijgen een vast bedrag per jaar ten behoeve van organisatiekosten. Alle 5 responderende dorpsraden in de enquête ontvangen subsidie van de gemeente, 3 ontvangen daarnaast ledencontributie en 1 ontvangt ook fondsen.
Legitimiteit	
<i>Juridische legitimiteit</i>	
8 Wat is de rechtsvorm: publiek- of privaatrecht?	Van de 5 responderende dorpsraden in de enquête zijn 4 privaatrechtelijk georganiseerd en weet 1 niet hoe zij is georganiseerd.
9 Indien gemeentelijke taken zijn gedecentraliseerd naar dorps- en wijkraden: wat is hiervoor de rechtsgrond (geweest) en past deze overdracht binnen de verantwoordelijkheden en bevoegdheden die dorps- en wijkraden wettelijk toekomen?	Er is geen sprake van expliciete overdracht van gemeentelijke taken naar de dorpsraden. De gemeente meent geen gemeentelijke taken aan de dorpsraden te hebben opgedragen; dorpsraden nemen uit zichzelf nieuwe taken op zich, meent de gemeente. De dorpsraden benadrukken dat ze geen (wettelijke) basis hebben om gemeentelijke taken uit te voeren.
<i>Democratische legitimiteit</i>	

10	Op welke wijze wordt een dorps- of wijkraad samengesteld (verkiezingen of benoeming van leden)?	2 Van de 5 responderende dorpsraden houden verkiezingen (o.b.v. personen en niet o.b.v. lijsten); 3 niet (benoeming leden).
11	Wat is de mate van democratische en vertegenwoordigende legitimiteit van de dorps- en wijkraden?	<u>Verkiezingen</u> De opkomst bij de meest recente verkiezingen was laag: bij de twee dorpsraden die verkiezingen kennen was de opkomst 1 tot 20%. 4 Van de 5 dorpsraden vinden dat er onvoldoende mensen actief zijn binnen de dorpsraad. Men is neutraal over de vraag of het bestuur van de dorpsraden een goede afspiegeling vormt (2 voor, 2 tegen 1 neutraal). Wel vinden 3 van de 4 dorpsraden dat er voldoende mensen betrokken zijn bij het maken van plannen van de dorpsraad; 1 is tegen en 1 is neutraal. Het lidmaatschapspercentage verschilt sterk: 1 dorpsraad kent een percentage van 1 tot 20, 1 van 60 tot 80 en 2 van 80 tot 100. 1 Dorpsraad weet het niet. 3 Van de 5 dorpsraden geven aan dat 20 tot 40% van de inwoners van de kern deelneemt aan de activiteiten, 1 zit eronder met 1 tot 20% en 1 zit erboven met 40 tot 60%. 4 Van 5 dorpsraden geven aan dat vergaderingen soms openbaar zijn en soms niet; 1 dorpsraad vergadert nooit openbaar. 1 tot 20% Van de inwoners bezoekt de vergaderingen. 3 Van de 5 dorpsraden consulteren bij het maken van de plannen soms niet-leden; 2 doen dat niet. <u>Afspiegeling van inwoners dorp</u> Op de vraag hoe de mate waarin een (het bestuur van de) dorpsraad een afspiegeling van de inwoners is, wordt gewaardeerd geeft het college een 7 en raadsleden geven een 6.4. Twee dorpsraden geven aan een goede afspiegeling te zijn, één dorpsraad staat hierin neutraal en twee dorpsraden geven aan geen goede afspiegeling te zijn. <u>Draagvlak plannen dorpsraden in de dorpen</u> In de waardering van de mate van draagvlak onder inwoners van plannen van dorpsraden geven collegeleden én raadsleden een 6.5.
Doeltreffendheid		
12	Op welke wijze en waarover leggen de dorps- en wijkraden verantwoording af?	37% Van de dorpsraden zegt verantwoording af te leggen met een jaarverslag, 37% door een jaarlijks gesprek met de gemeente en 20% antwoordt dat de gemeente geen verantwoording vraagt. De gemeente geeft aan dat de wethouder jaarlijks in gesprek met de dorpsraden kijkt naar de voortgang van de dorpsvisie en de daarop gebaseerde projecten. Het betreft meer een toetsing of de dorpsraden doen wat ze zeggen dan dat er bijvoorbeeld financieel verantwoording wordt afgelegd. Overigens vraagt de gemeente voor kleine subsidies ook geen verantwoording.
13	Heeft de gemeente methoden ontwikkeld en ook toegepast om uitspraken te kunnen doen over de toegevoegde waarde van dorps- en wijkraden?	De gemeente geeft aan de toegevoegde waarde te meten aan de doeltreffendheid van de dorpsraden; de doeltreffendheid beoordeelt de gemeente in het jaarlijks gesprek met de dorpsraden over de dorpsvisies en lopende projecten. Wat is er gerealiseerd? En heeft de dorpsraad op enig vlak ondersteuning nodig?
14	En wat is die toegevoegde waarde, in termen van realisatie van gemeentelijke doelstellingen en of bevordering van voor de gemeente/gemeenschap relevante waarden en ontwikkelingen?	De dorpsraden hebben volgens zowel de dorpsraden als de inwoners, de raad en het college, toegevoegde waarde, al is men het niet volledig eens over de punten waarop: belangenbehartiging/representatie en het zijn van intermediair richting de gemeente staan voor de dorpsraden en het college voorop; de raad ziet meer nog dan op die punten een toegevoegde waarde in de binding die dorpsraden tot stand brengen. Volgens dorpsraden laat hun meerwaarde zich het meest zien in het activeren van inwoners om bij te dragen aan de leefbaarheid en het doorsturen van signalen uit de kern naar de gemeente. Zij zien veel minder meerwaarde op 'gemeentelijke' thema's, zoals de kwaliteit van gemeentelijk beleid of democratische besluitvorming. Het college zit op één lijn met de dorpsraden en benoemt eveneens het activeren van inwoners en het doorgeven van signalen het vaakst. De raad legt de nadruk van de bijdragen van dorpsraden, naast de genoemde zaken, veel sterker op binding tussen inwoners. De inwoners zien een toegevoegde waarde van de dorpsraden op het vlak van belangenbehartiging en het faciliteren van contact tussen gemeente en gemeenschap. Dorpsraden kunnen inspraakavonden met de gemeente organiseren. Ze zijn actief op het gebied van leefbaarheid, het opkomen voor behoud van faciliteiten, voor ouderen, voor natuur en het creëren van netwerken/mensen samenbrengen.

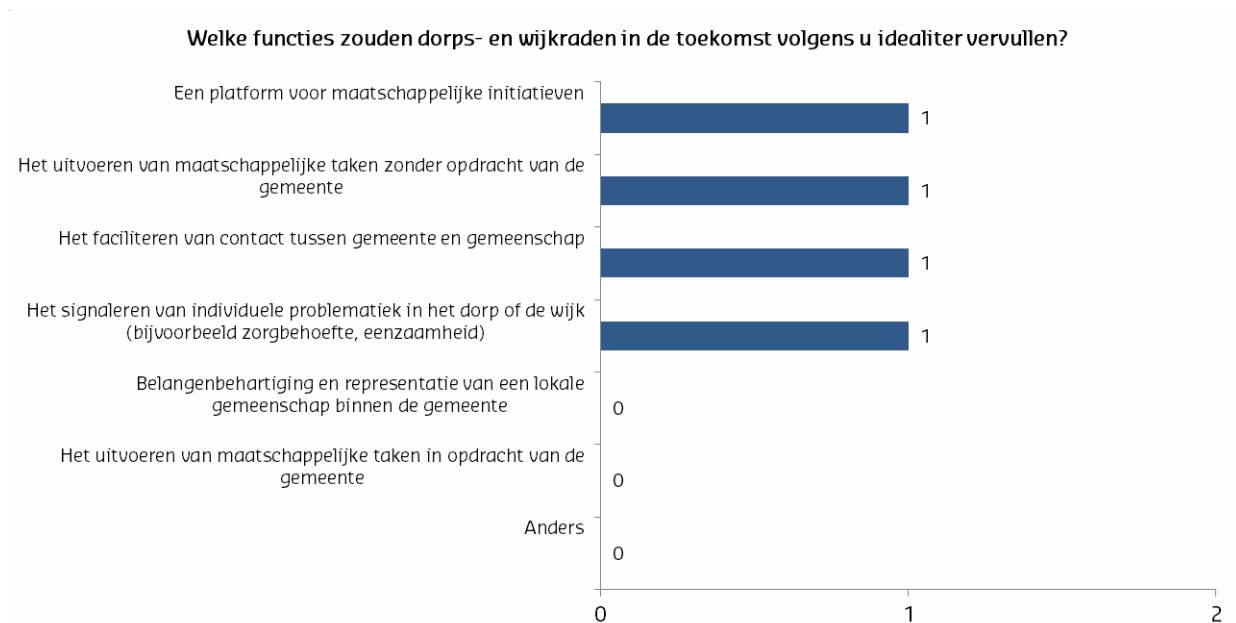
3 Bijlage met resultaten enquêtes

1.1 / Collegeleden Berkelland

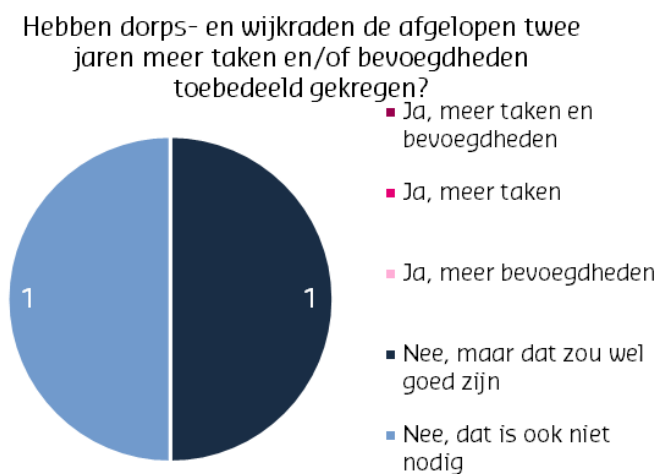
Figuur 1. Actuele functies van dorps- en wijkraden volgens collegeleden

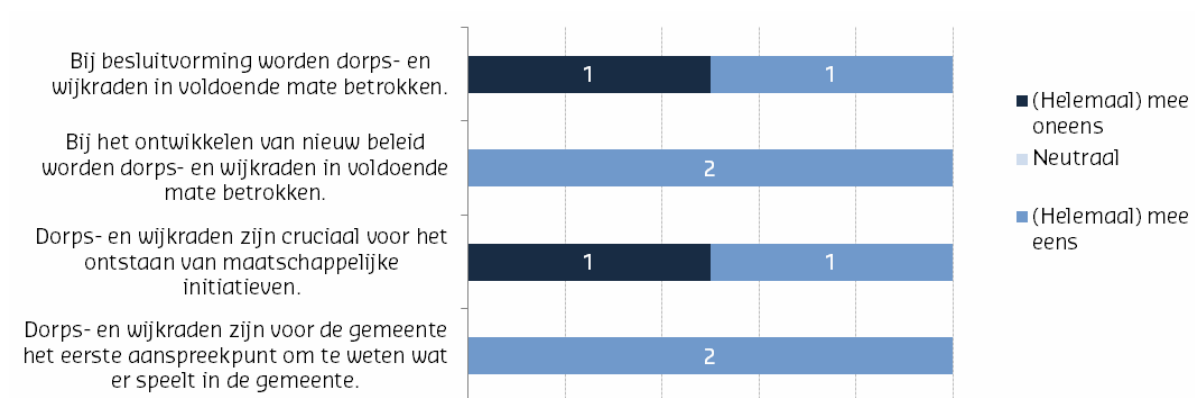
Figuur 2. Gewenste functies van dorps- en wijkraden volgens collegeleden

Figuur 3. Toename in taken van dorps- en wijkraden volgens collegeleden

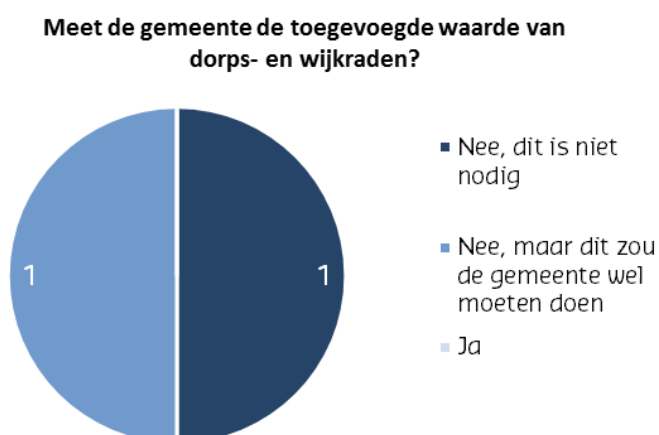
Figuur 4. Stellingen over de rol dorps- en wijkraden volgens collegeleden

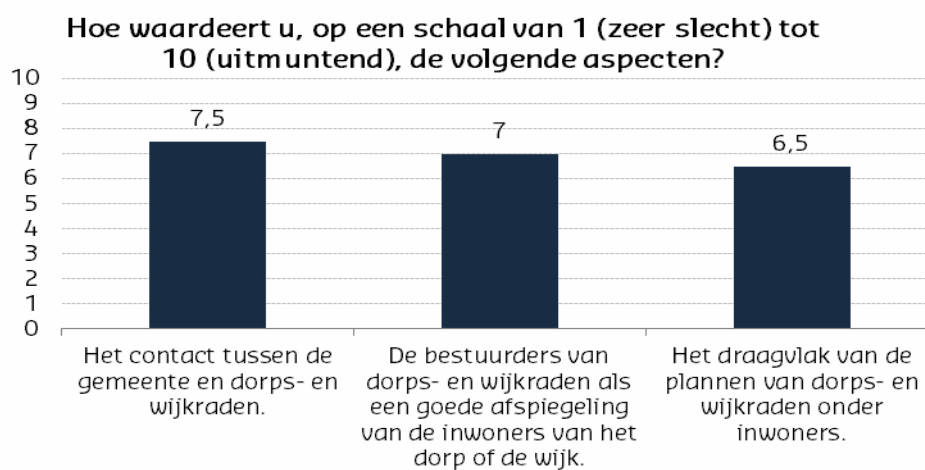
Figuur 5. De bijdrage van dorps- en wijkraden volgens collegeleden

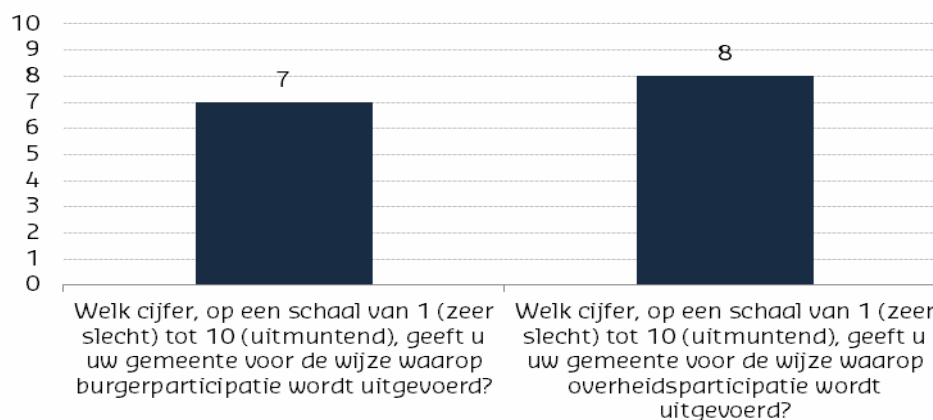
Figuur 6. Het meten van toegevoegde waarde van dorps- en wijkraden volgens collegeleden

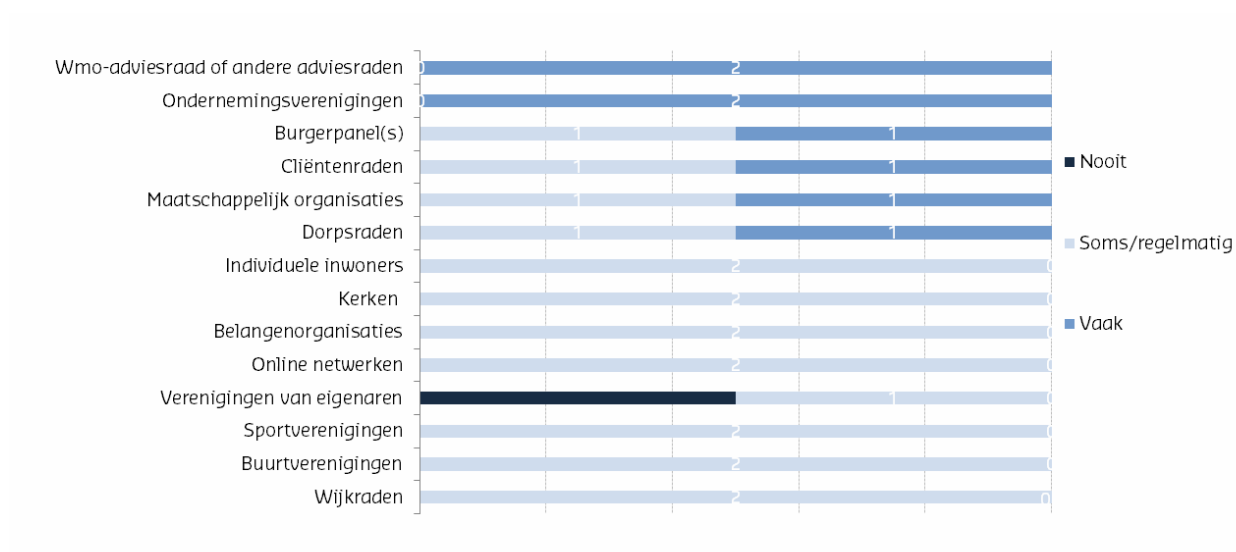
Figuur 7. Waardering van dorps- en wijkraden gerelateerde zaken volgens collegeleden

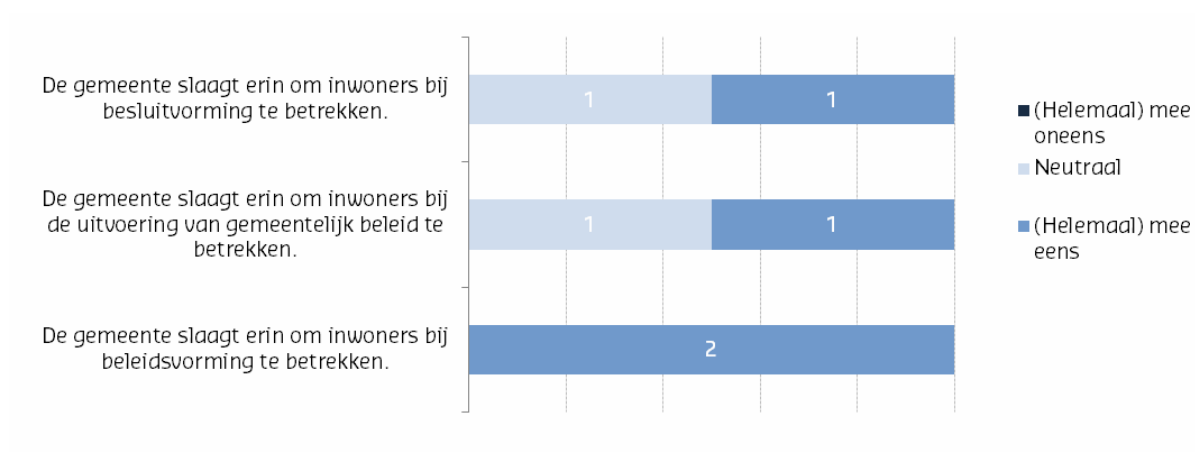
Figuur 8. Waardering burgerparticipatie en overheidsparticipatie volgens collegeleden

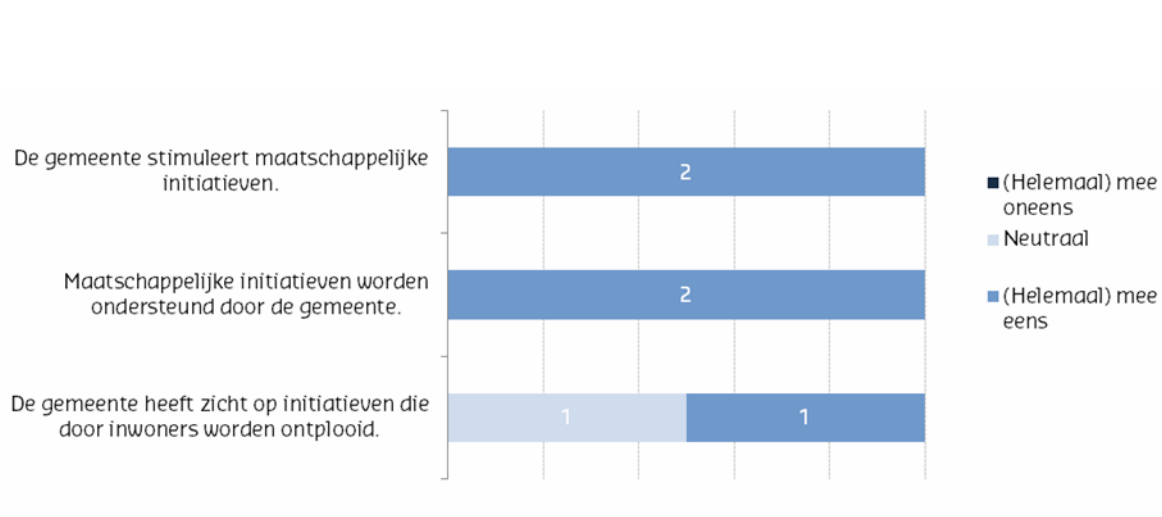
Figuur 9. Netwerken waar de gemeente gebruik van maakt in het kader van burger- en overheidsparticipatie volgens collegeleden

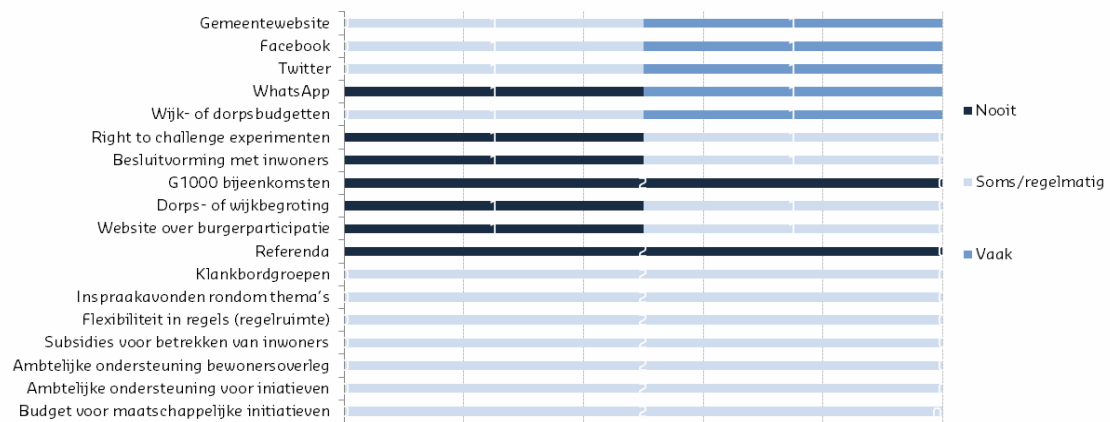
Figuur 10. Stellingen over betrekking van inwoners volgens collegeleden

Figuur 11. Stellingen over maatschappelijke initiatieven volgens collegeleden

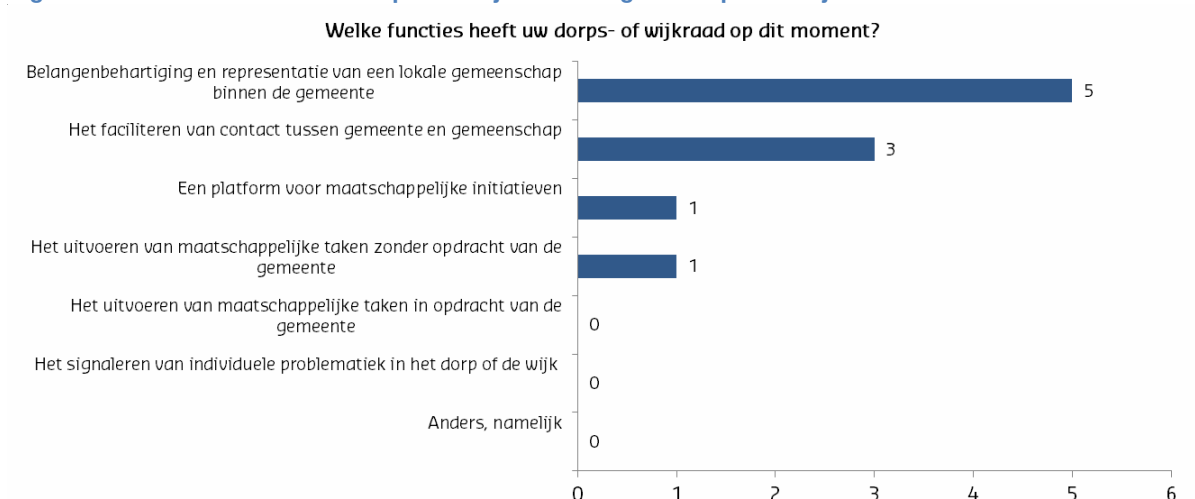
Figuur 12. Middelen die de gemeente inzet bij het maken en uitvoeren van beleid en het faciliteren van maatschappelijke initiatieven volgens collegeleden

Bijlage

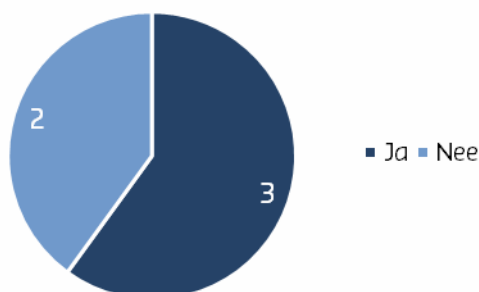
1.1 / Dorps- en wijkraden Berkelland

Figuur 1. Actuele functies van dorps- en wijkraden volgens dorps- en wijkraadsleden

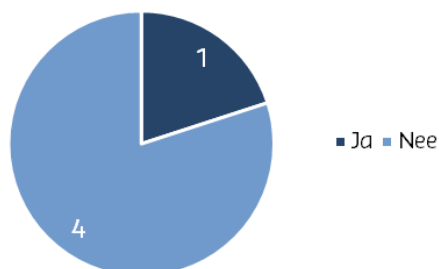
Figuur 2. Toename in taken van dorps- en wijkraden in de afgelopen twee jaar volgens dorps- en wijkraadsleden

Zijn er in de afgelopen twee jaar andere taken of functies bijgekomen (gekregen of zelf geïnitieerd)?

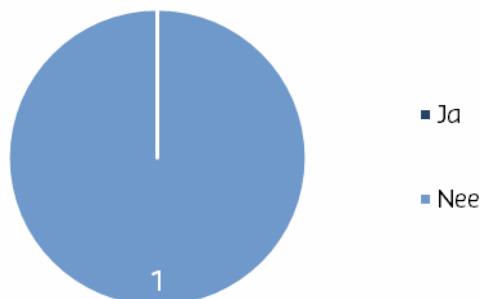
Figuur 3. Wijziging in het takenpakket van de dorps-of wijkraden door de veranderingen in het sociaal domein volgens dorps- en wijkraadsleden

Heeft u door de veranderingen in het sociaal domein (zorg en welzijn) andere taken gekregen van de gemeente of zelf opgepakt?

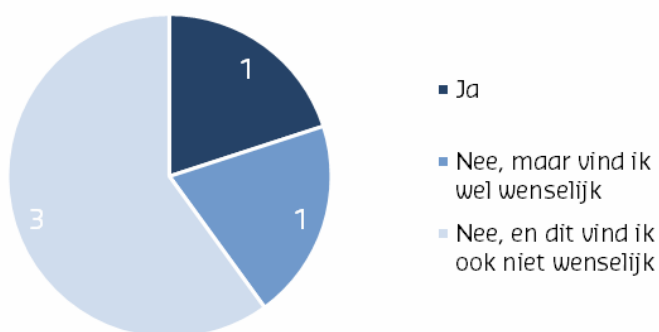
Figuur 4. Begeleiding bij wijziging in het takenpakket van de dorps- of wijkraad naar aanleiding van de vergaderingen in het sociaal domein door de gemeente, volgens dorps- en wijkraadsleden

Wordt u bij deze nieuwe taken begeleid door de gemeente, bijvoorbeeld een bestuurder of ambtenaar?

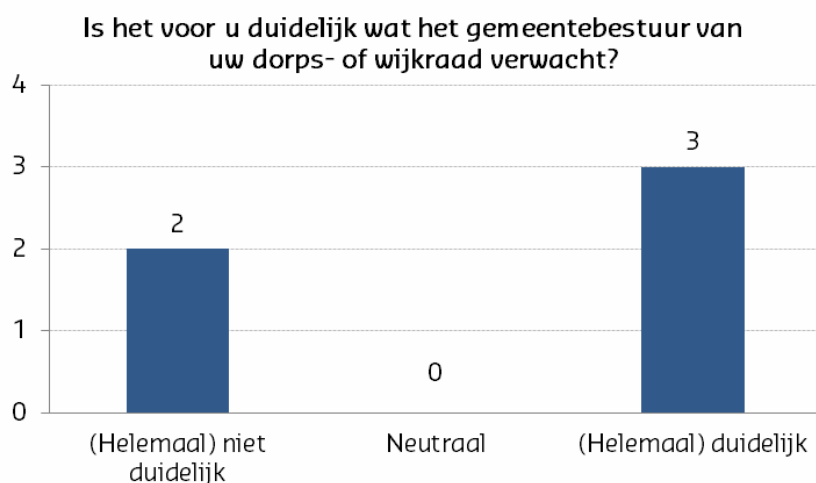

Figuur 5. Dialoog met de gemeente over het takenpakket van de dorps- en wijkraadsleden en de verwachtingen hierover volgens dorps- en wijkraadsleden

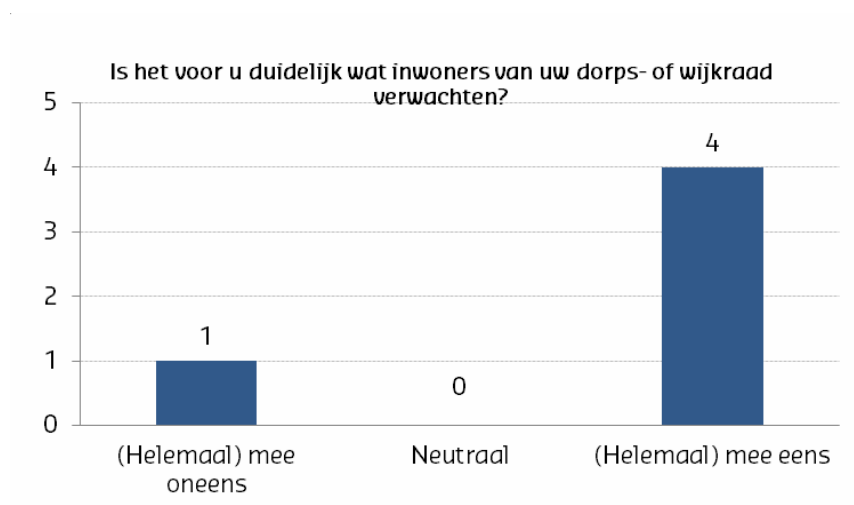
Bent u in gesprek met de gemeente over uw takenpakket en de verwachtingen over die taken?

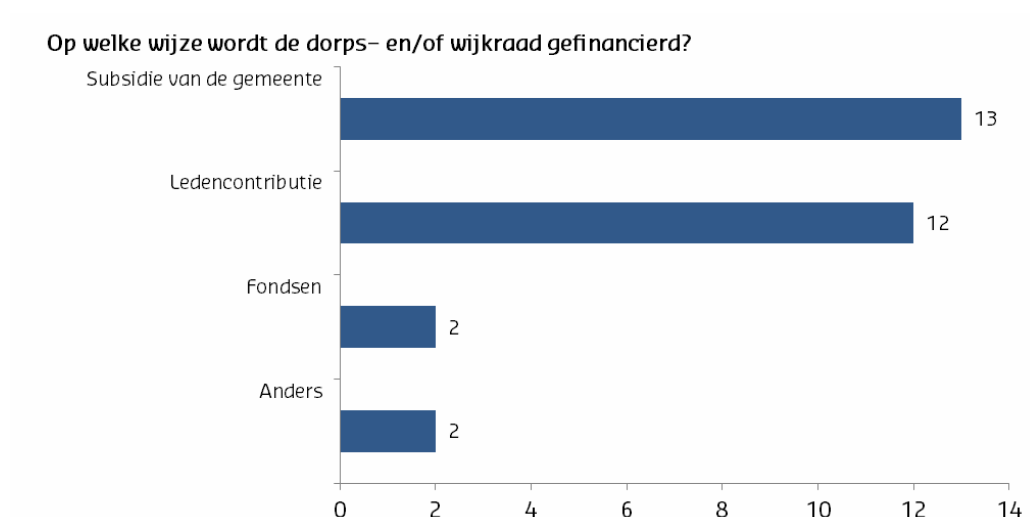
Figuur 6. [vraag 8] Verwachtingen gemeentebestuur van de dorps- of wijkraad volgens dorps- en wijkraadsleden

Figuur 7. Verwachtingen inwoners van het dorp of de wijk van de dorps- of wijkraad volgens dorps- en wijkraadsleden

Figuur 8. Financiën van de dorps- of wijkraad

Figuur 9. Rechtsvorm van de dorps- of wijkraad volgens dorps- en wijkraadsleden

Figuur 10. Verkiezing dorpsraadsleden en wijkraadsleden

Figuur 11. Wijze van verkiezen van dorpsraadsleden en wijkraadsleden

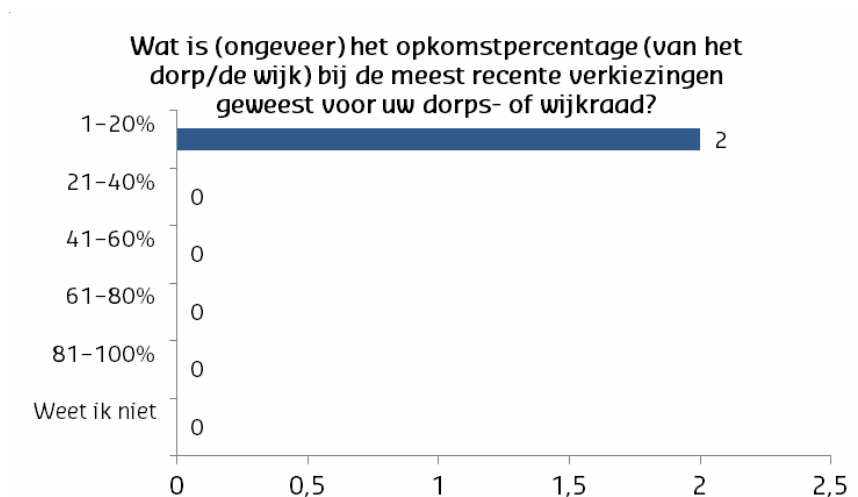
Figuur 12. Wijze van benoeming dorpsraadsleden en wijkraadsleden volgens dorps- en wijkraadsleden

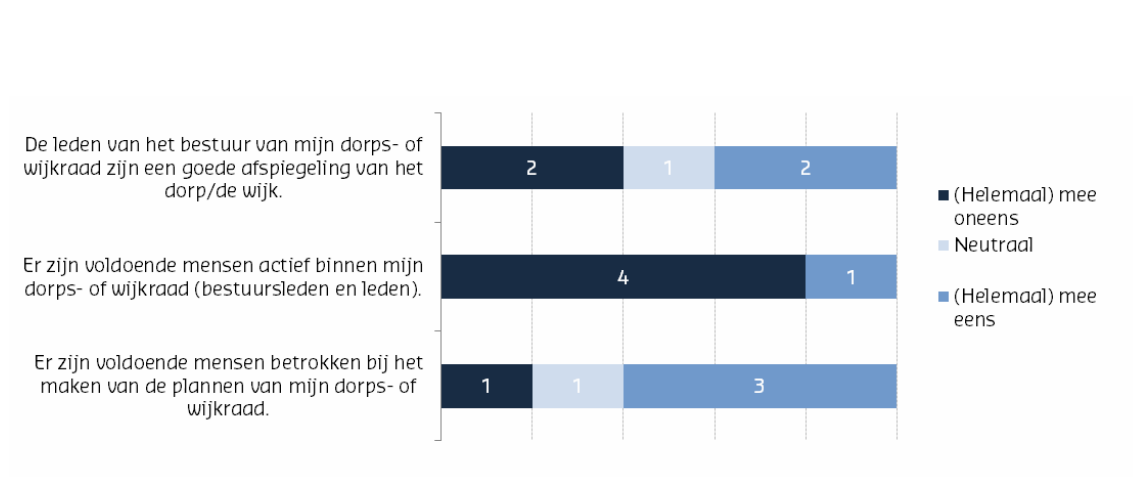
Figuur 13. Kiesgerechtigde leeftijd voor dorps- en wijkraden

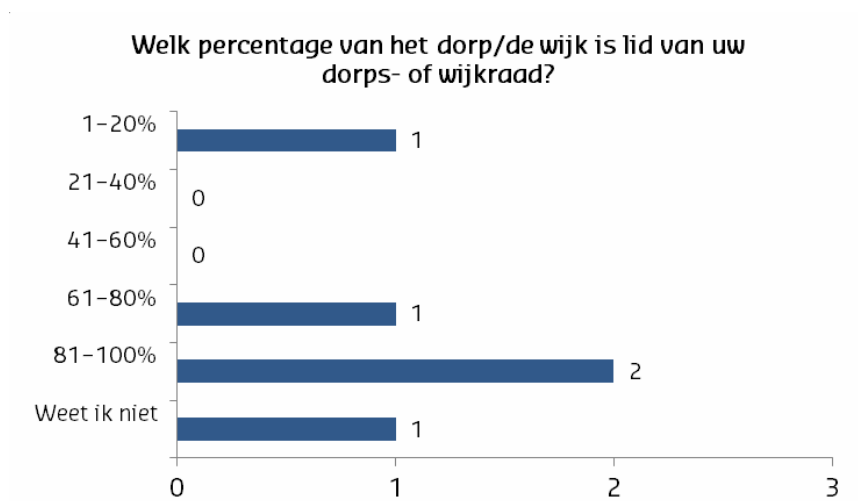
Figuur 14. Opkomstpercentage bij de meest recente verkiezingen volgens dorps- en wijkraadsleden

Figuur 15. Democratische en vertegenwoordigende legitimiteit

Figuur 16. Percentage van het dorp of de wijk dat lid is van de dorps- of wijkraad

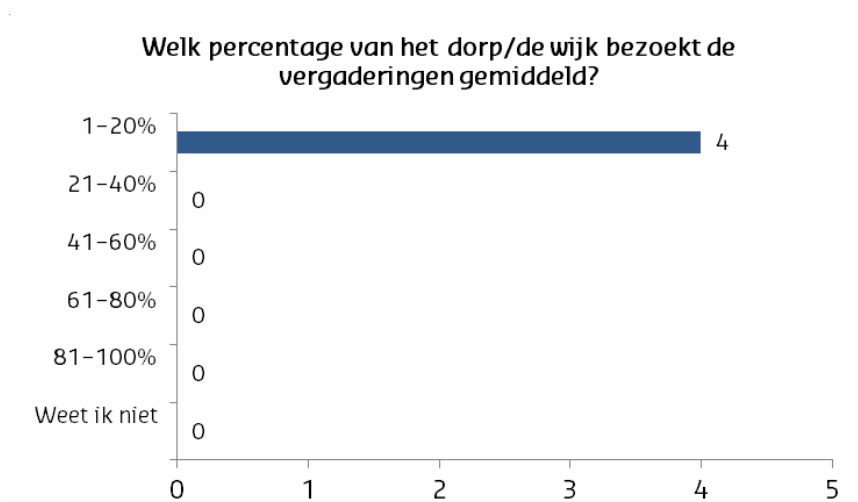
Figuur 17. Openbaarheid van vergaderingen van de dorps- of wijkraad

Figuur 18. Aankondiging vergaderingen van de dorps- of wijkraad

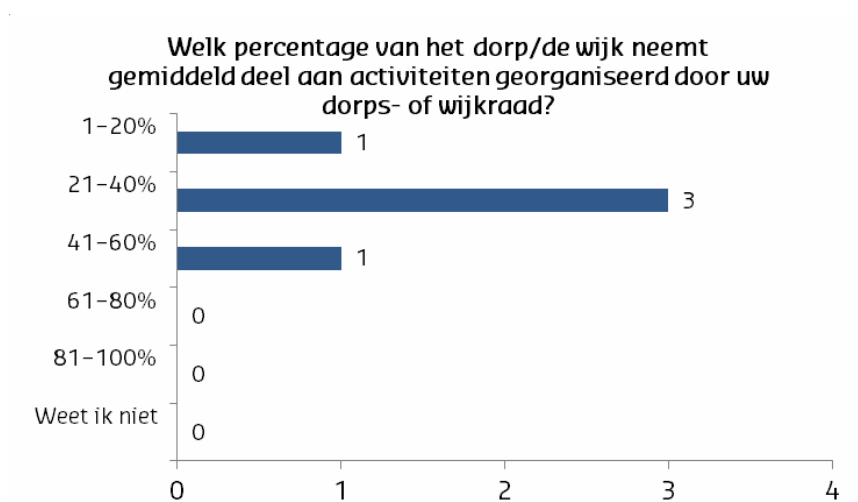
Figuur 19. Aanwezigheid inwoners bij de vergaderingen van de dorps- of wijkraad volgens de dorps- of wijkraad

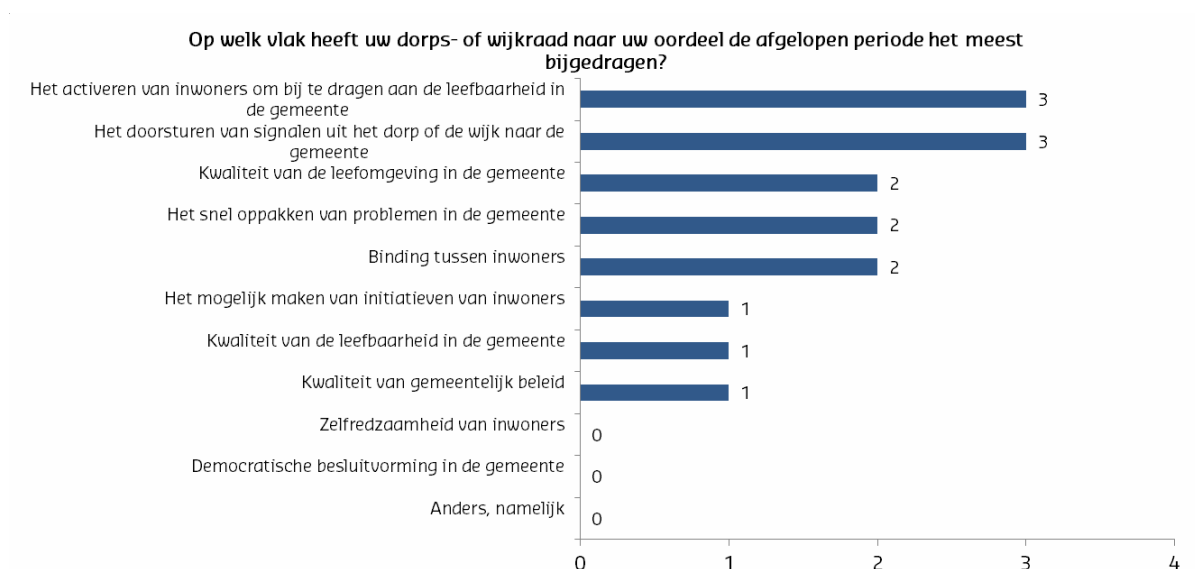
Figuur 20. Vertegenwoordiging gemeente bij vergaderingen van de dorps- of wijkraad

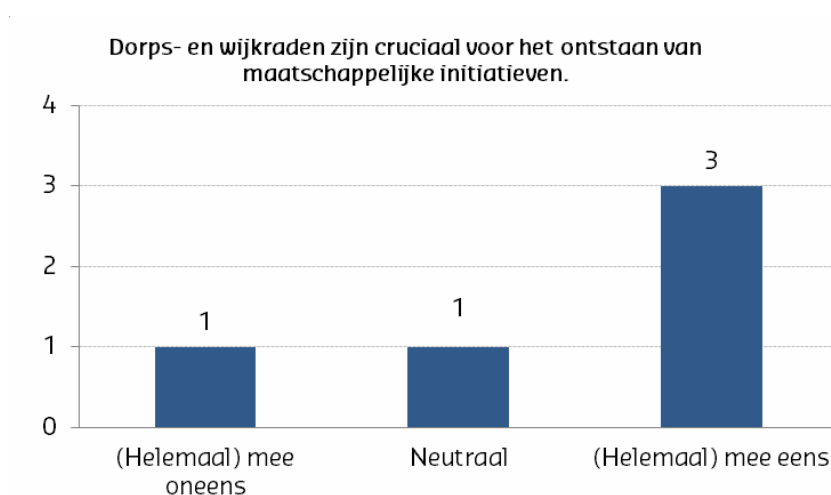
Figuur 21. Percentage van het dorp of de wijk dat deelneemt aan de door de dorps- of wijkraad georganiseerde activiteiten

Figuur 22. De bijdrage van dorps- en wijkraden volgens dorps- en wijkraden

Figuur 23. Invloed dorps- en wijkraden op ontstaan maatschappelijke initiatieven volgens dorps- en wijkraadsleden

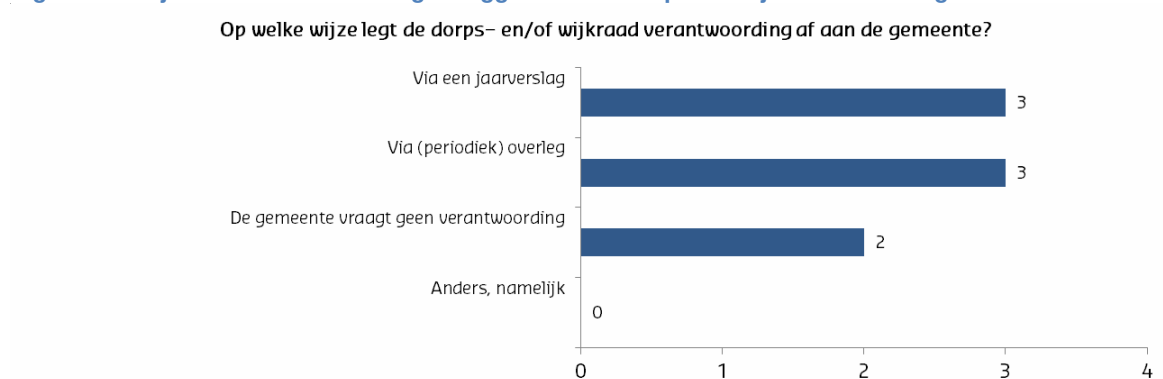
Figuur 24. Consultatie niet-leden bij het maken van plannen volgens dorps- en wijkraadsleden

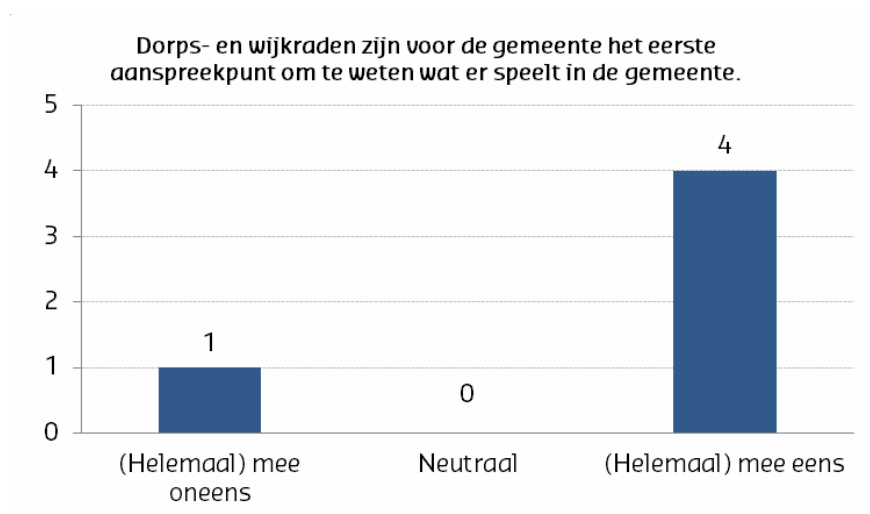
Figuur 25. Netwerken waar door de dorps- en wijkraden contact mee heeft

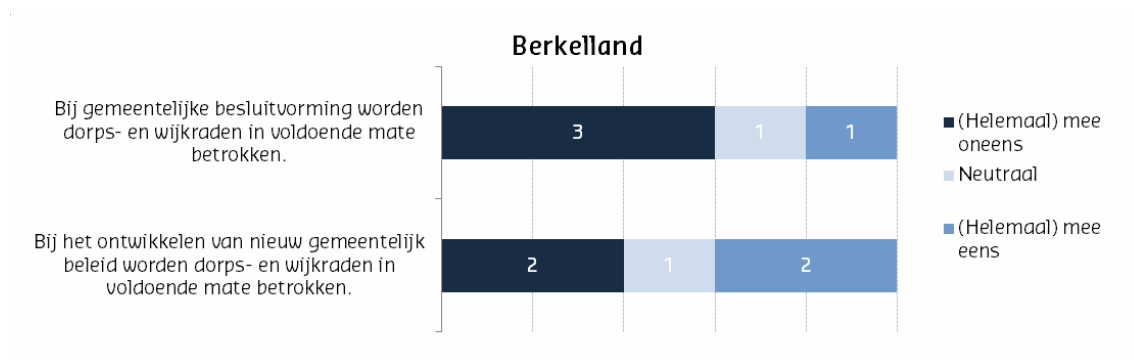
Figuur 26. Wijze van verantwoording af leggen van de dorps- of wijkraden aan de gemeente

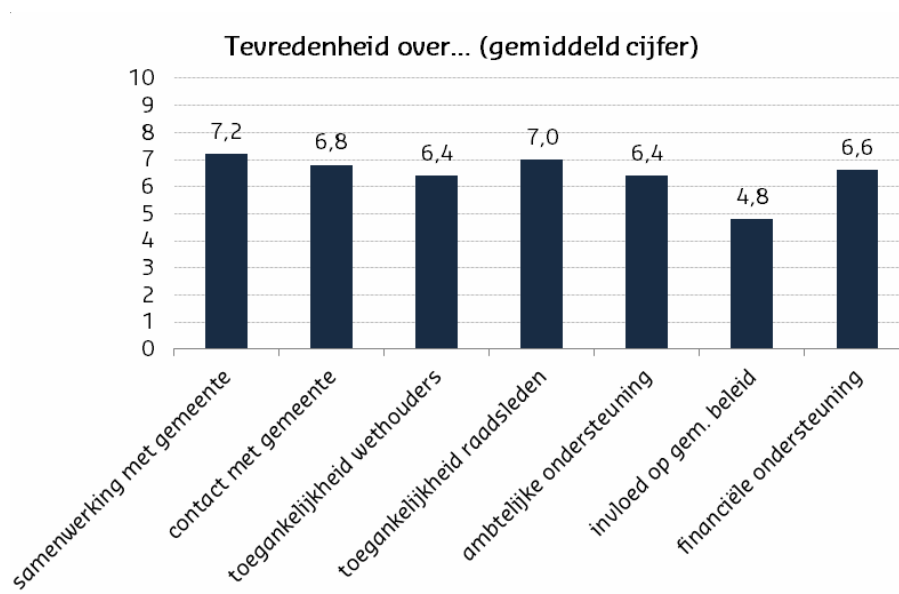
Figuur 27. Aanspreekpunt

Figuur 28. Betrokkenheid dorps- en wijkraden bij gemeentelijke beleids- en besluitvorming volgens dorps- en wijkraadsleden

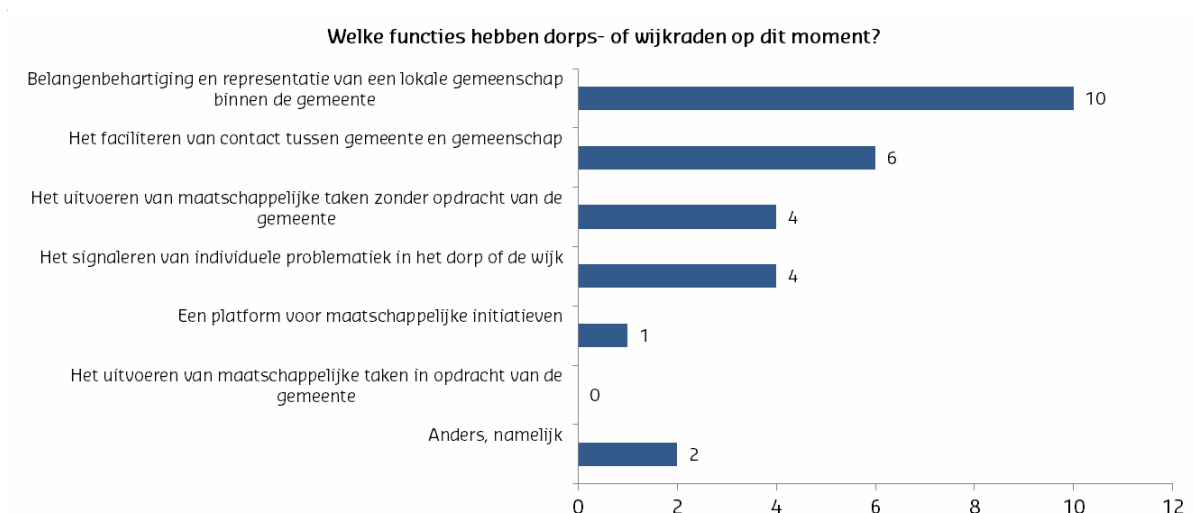
Figuur 29. Stellingen over de tevredenheid van de dorps- en wijkraden over diverse vormen van contact met de gemeente

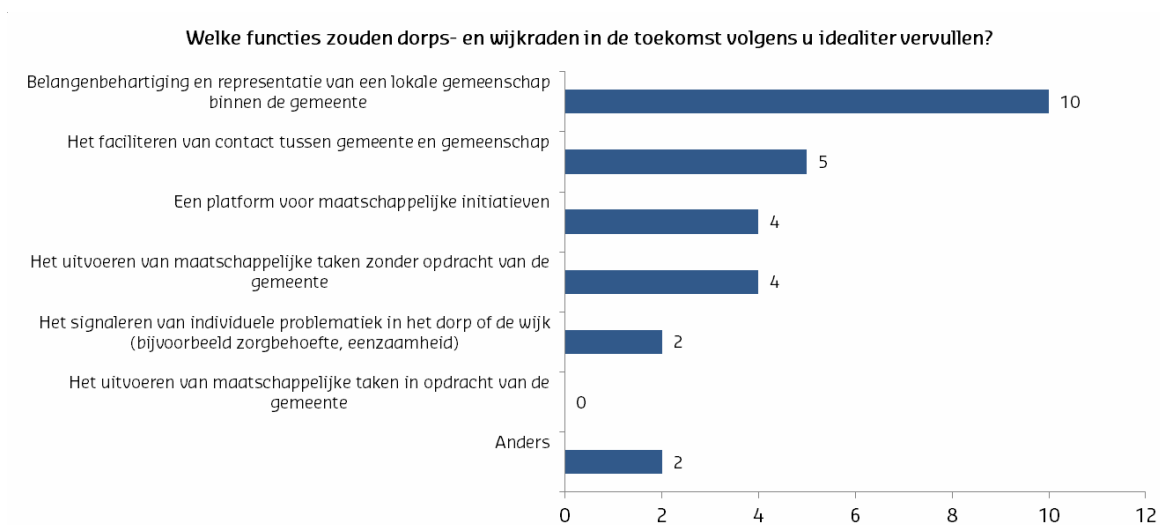
Bijlage

1.1 / Gemeenteraadsleden Berkelland

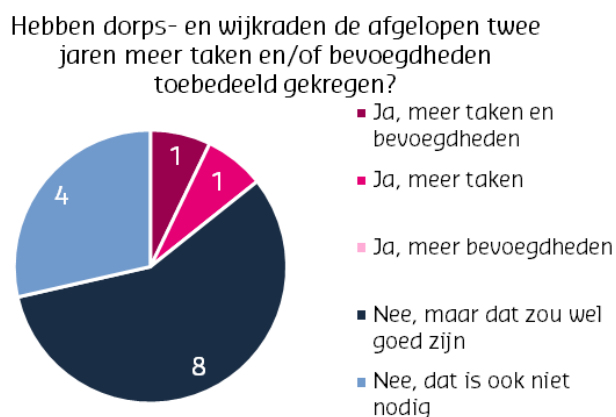
Figuur 1. Actuele functies van dorps- en wijkraden volgens raadsleden

Figuur 2. Gewenste functies van dorps- en wijkraden volgens raadsleden

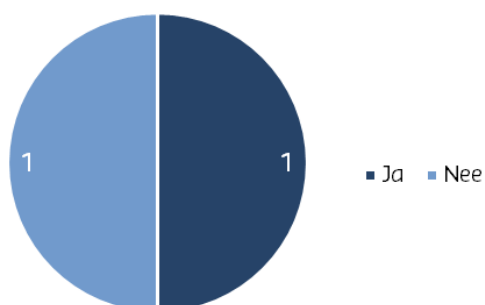

Figuur 3. Toename in taken van dorps- en wijkraden volgens raadsleden

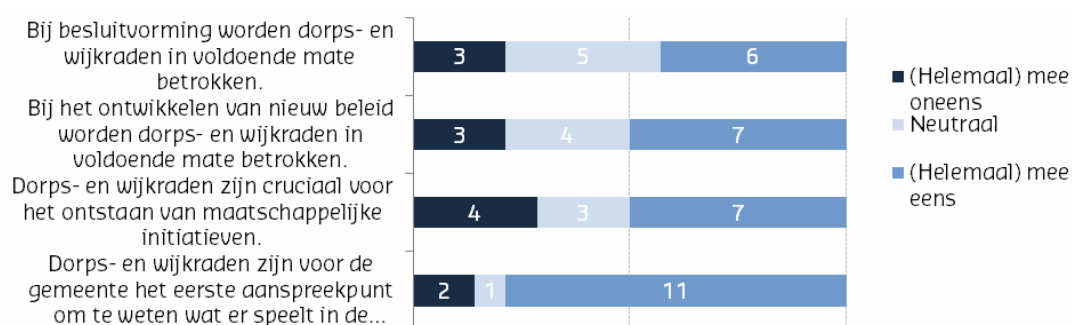

Figuur 4. Financiële middelen dorps- en wijkraden

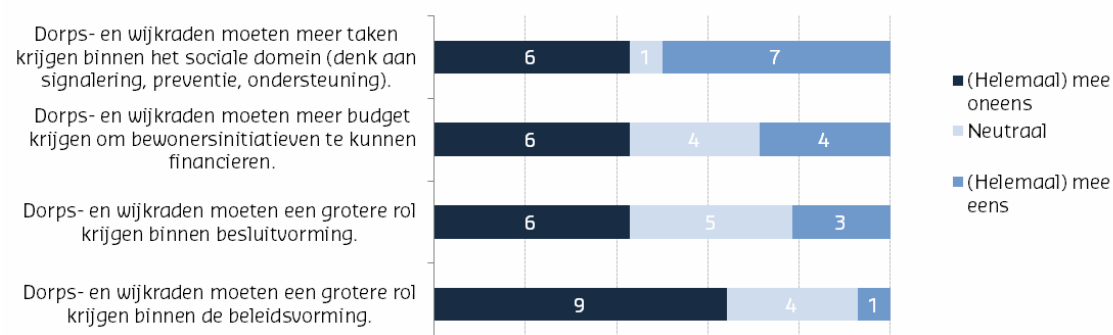
Krijgen de dorps- en wijkraden daarmee ook meer financiële middelen?

Figuur 5. Stellingen over de rol dorps- en wijkraden volgens raadsleden

Figuur 6. Stellingen over de wensen met betrekking tot rol, taken en budget van dorps-en wijkraden volgens raadsleden

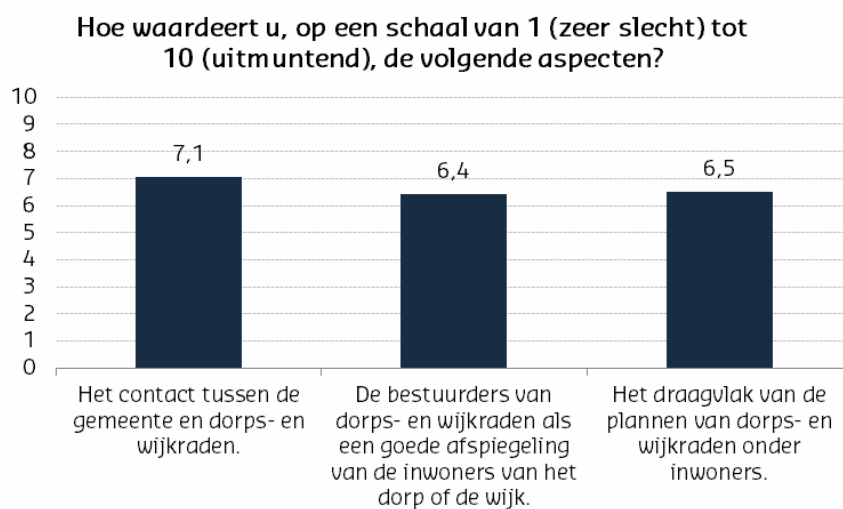
Figuur 7. De bijdrage van dorps- en wijkraden volgens raadsleden

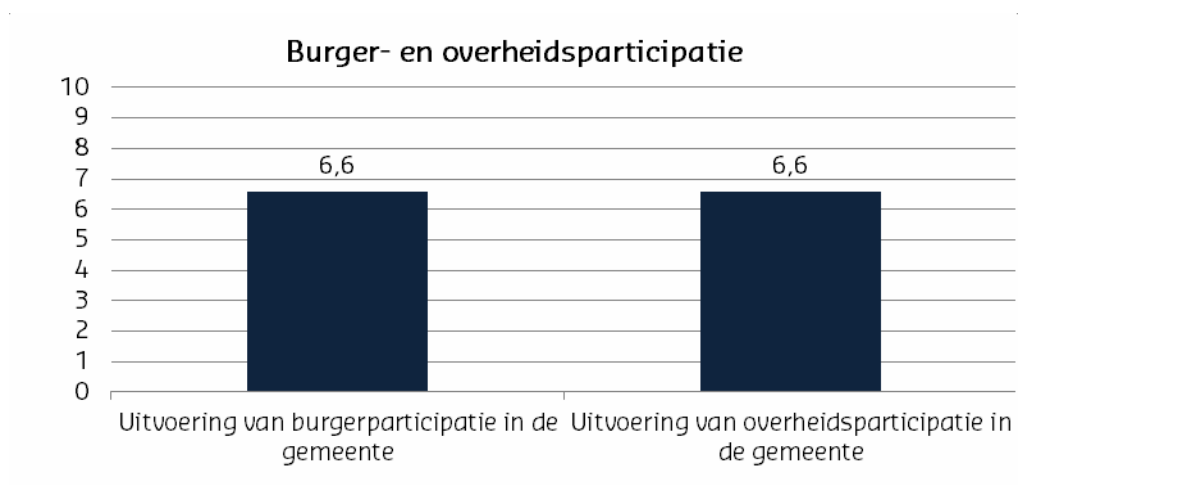
Figuur 8. Het meten van toegevoegde waarde van dorps- en wijkraden volgens raadsleden

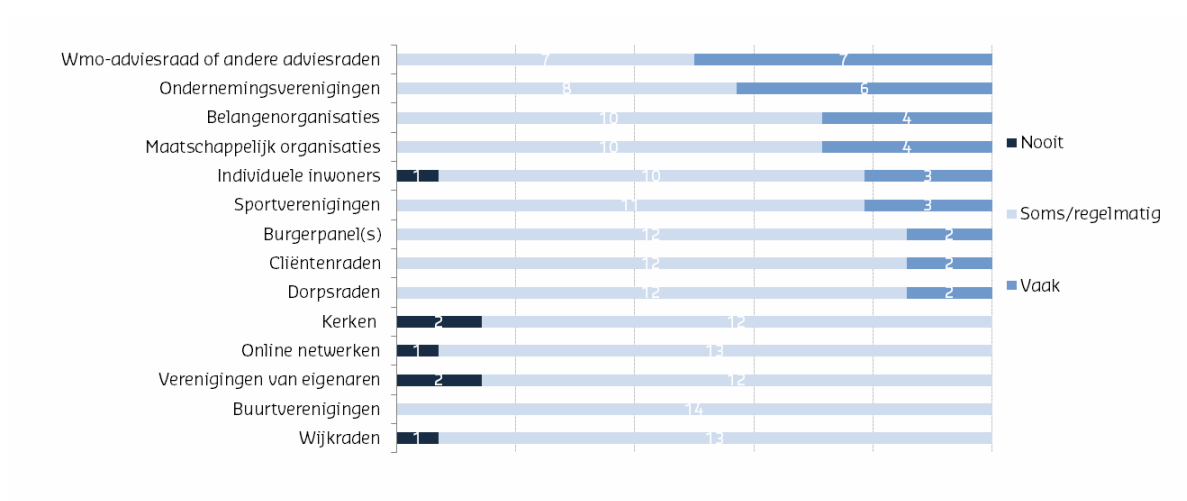
Figuur 9. Waardering van dorps- en wijkraden gerelateerde zaken volgens raadsleden

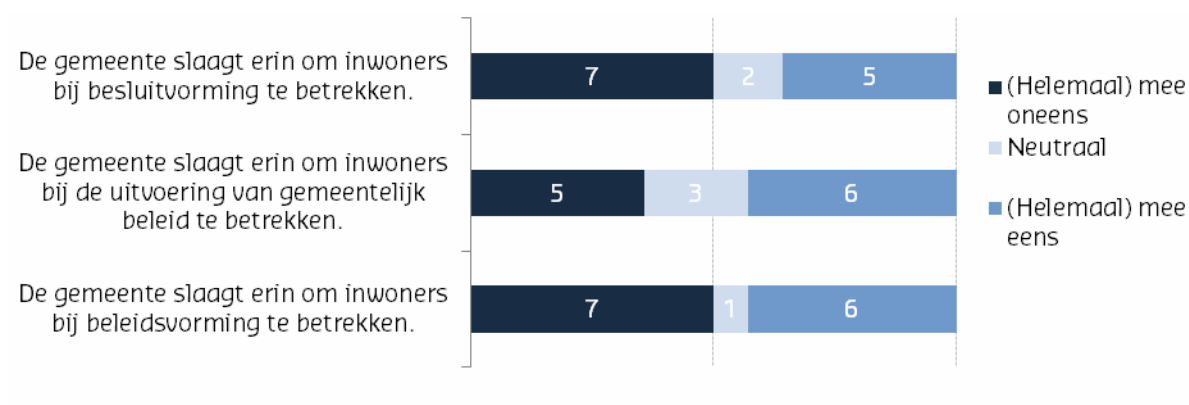
Figuur 10. Waardering burgerparticipatie en overheidsparticipatie volgens raadsleden

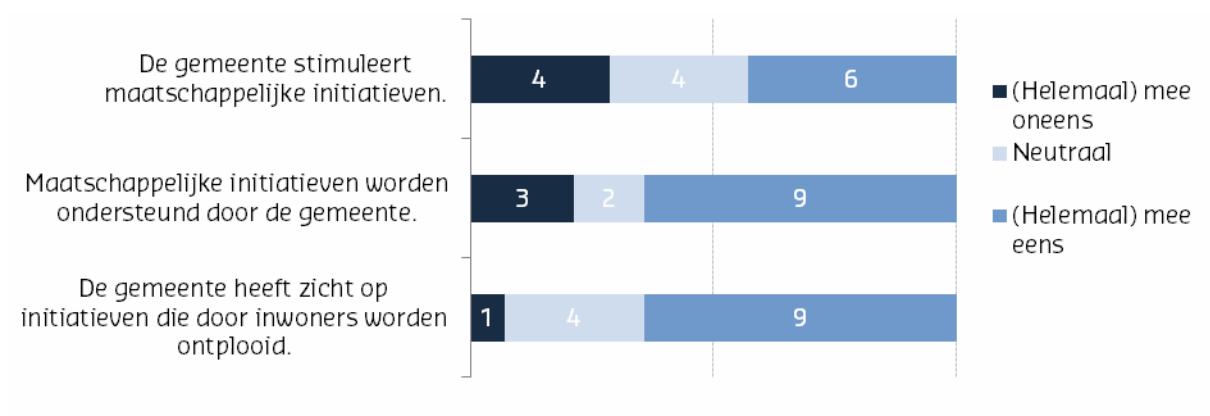
Figuur 11. Netwerken waar de gemeente gebruik van maakt in het kader van burger- en overheidsparticipatie volgens raadsleden

Figuur 12. Stellingen over betrekking van inwoners volgens raadsleden

Figuur 13. Stellingen over maatschappelijke initiatieven volgens raadsleden

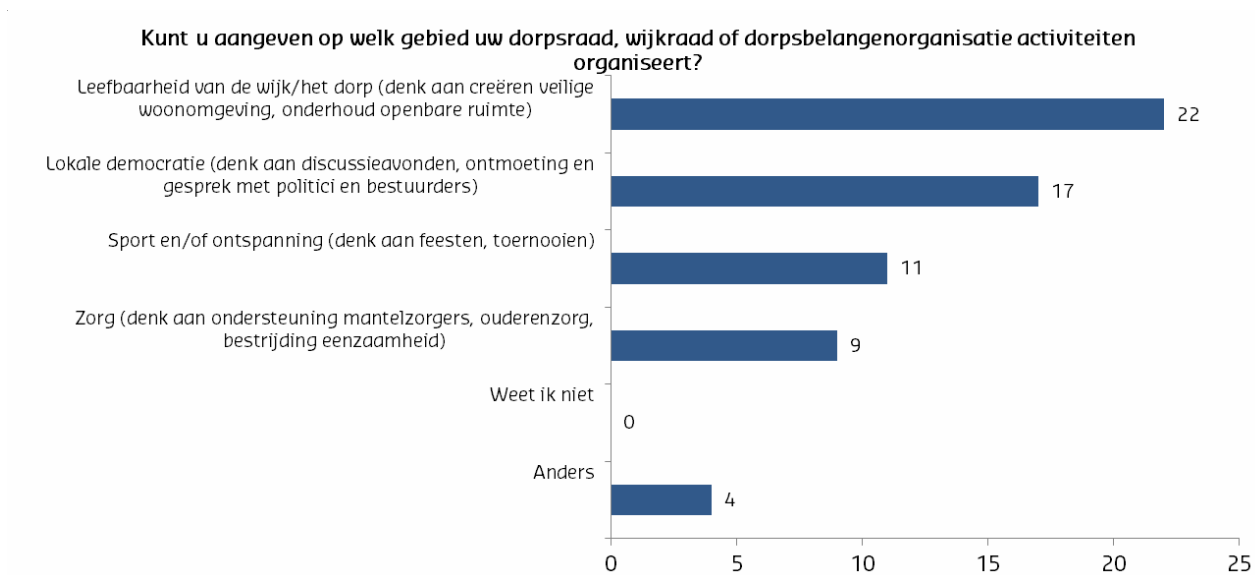
Figuur 14. Middelen die de gemeente inzet bij het maken en uitvoeren van beleid en het faciliteren van maatschappelijke initiatieven volgens raadsleden

Bijlage

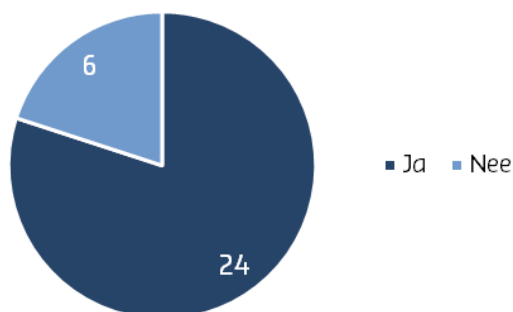
1.1 / Inwoners

Figuur 1. Gebieden waarop activiteiten worden georganiseerd door dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie volgens inwoners

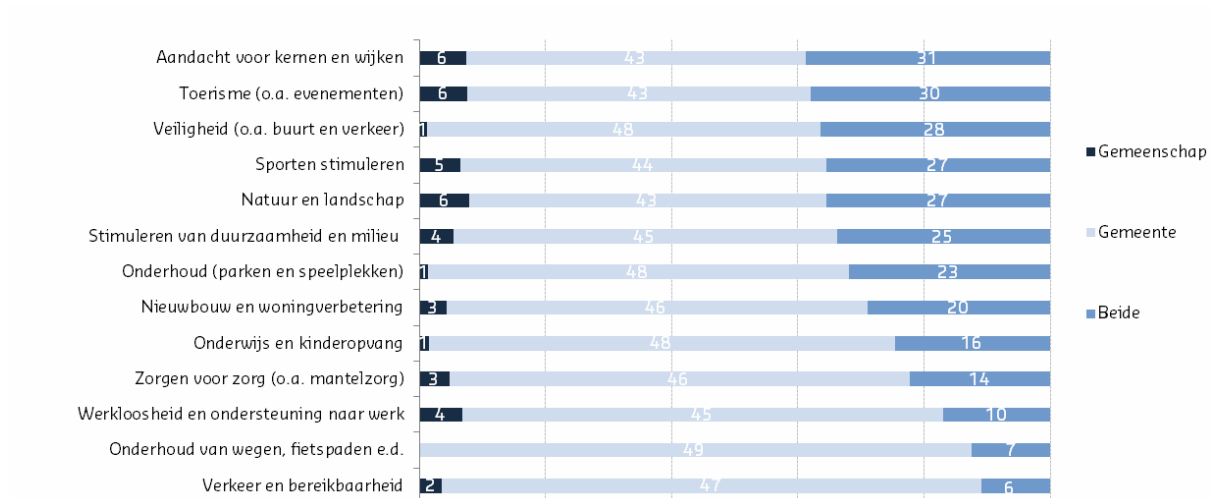

Figuur 2. Bekendheid met door de dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie georganiseerde activiteiten volgens inwoners

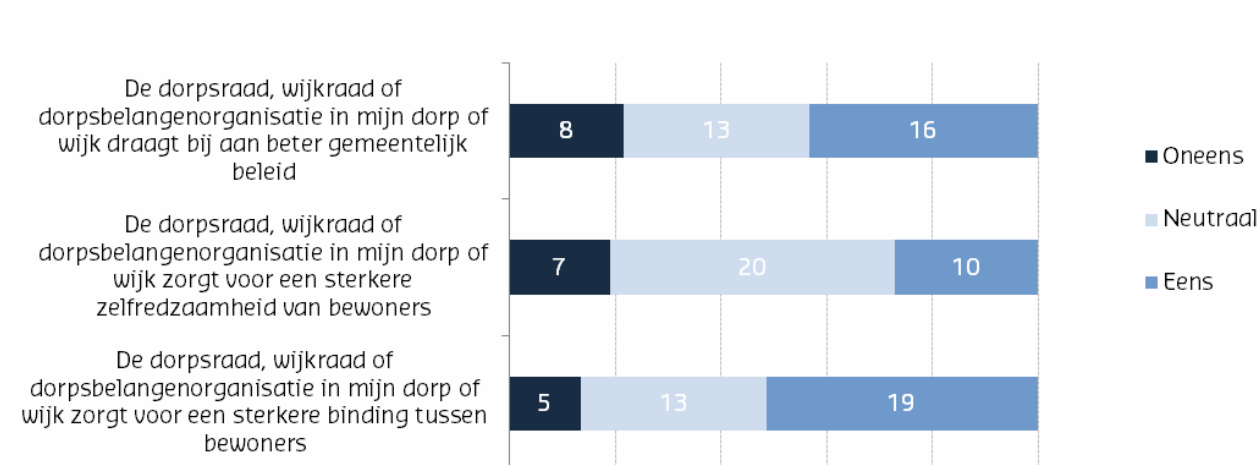
Weet u welke activiteiten de dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie in uw dorp of wijk organiseert?

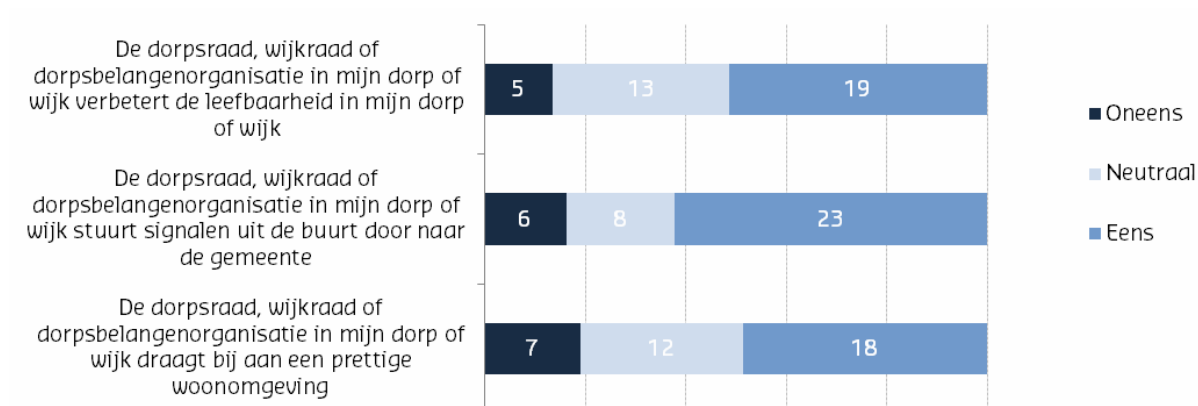
Figuur 3. De verantwoordelijke voor verschillende taken volgens inwoners

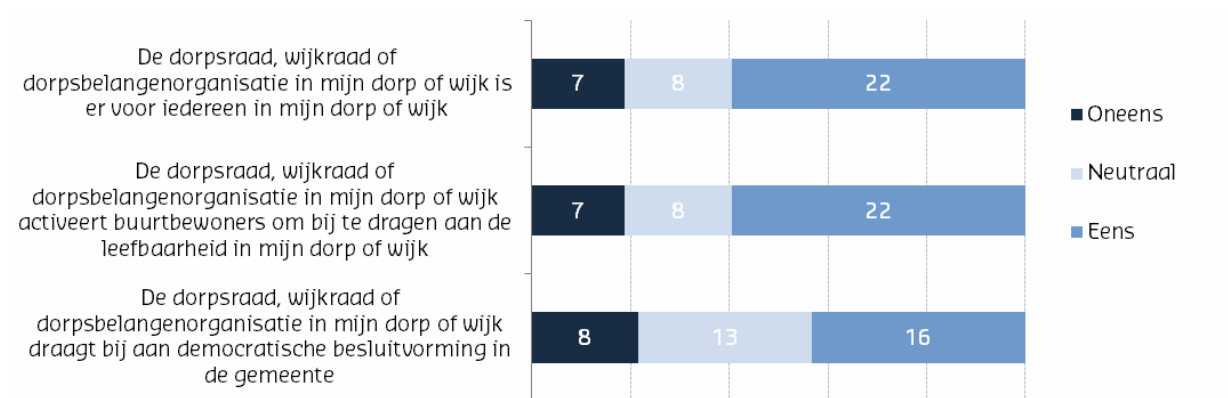
Figuur 4. De rol van de dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie volgens inwoners

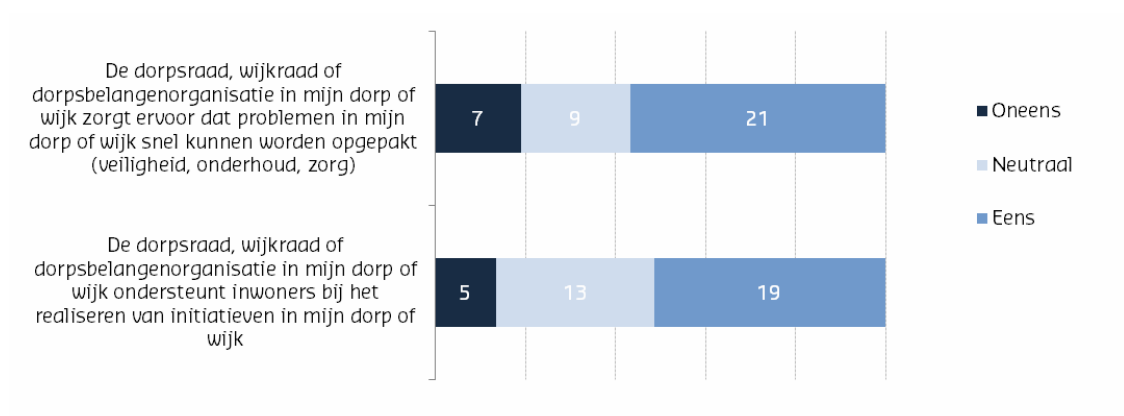
Figuur 5. De rol van de dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie volgens inwoners (Vervolg)

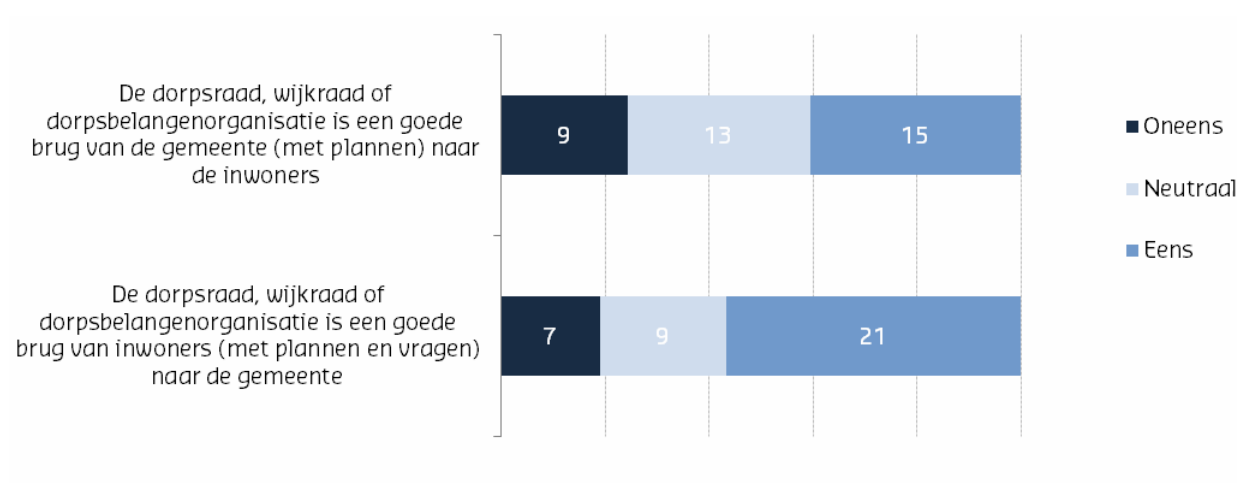
Figuur 6. De rol van de dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie volgens inwoners (Vervolg)

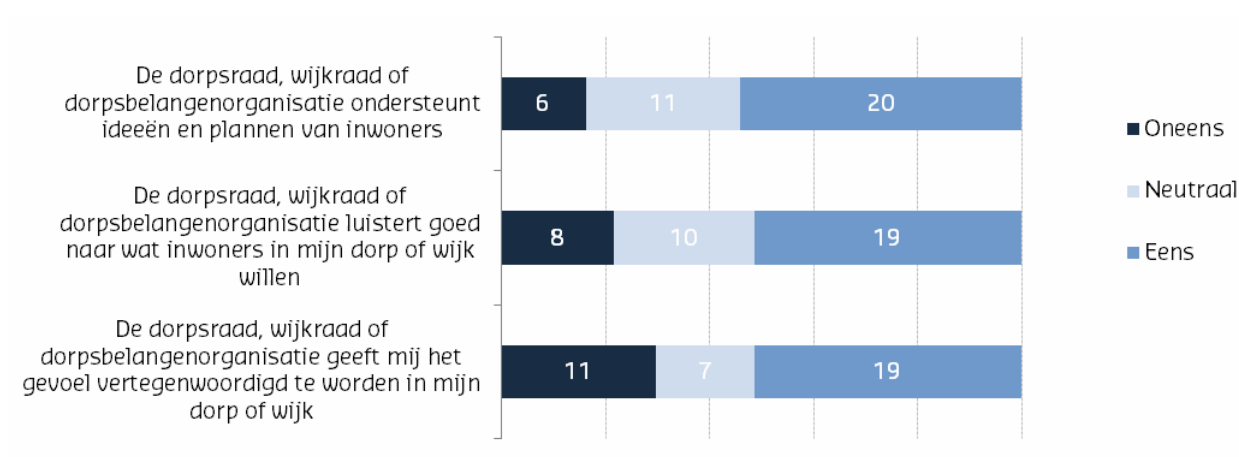
Figuur 7. De rol van de dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie volgens inwoners (Vervolg)

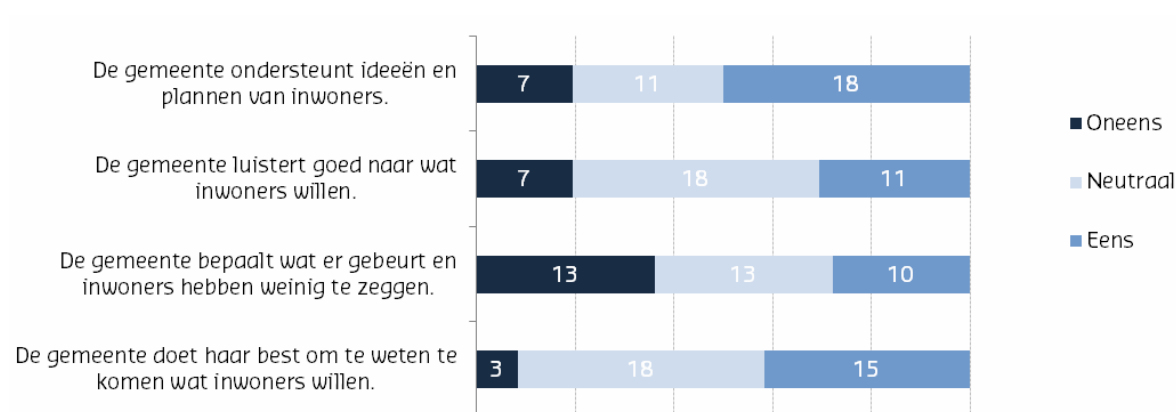
Figuur 8. De functie van de dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie als brug tussen de gemeente en inwoners volgens inwoners

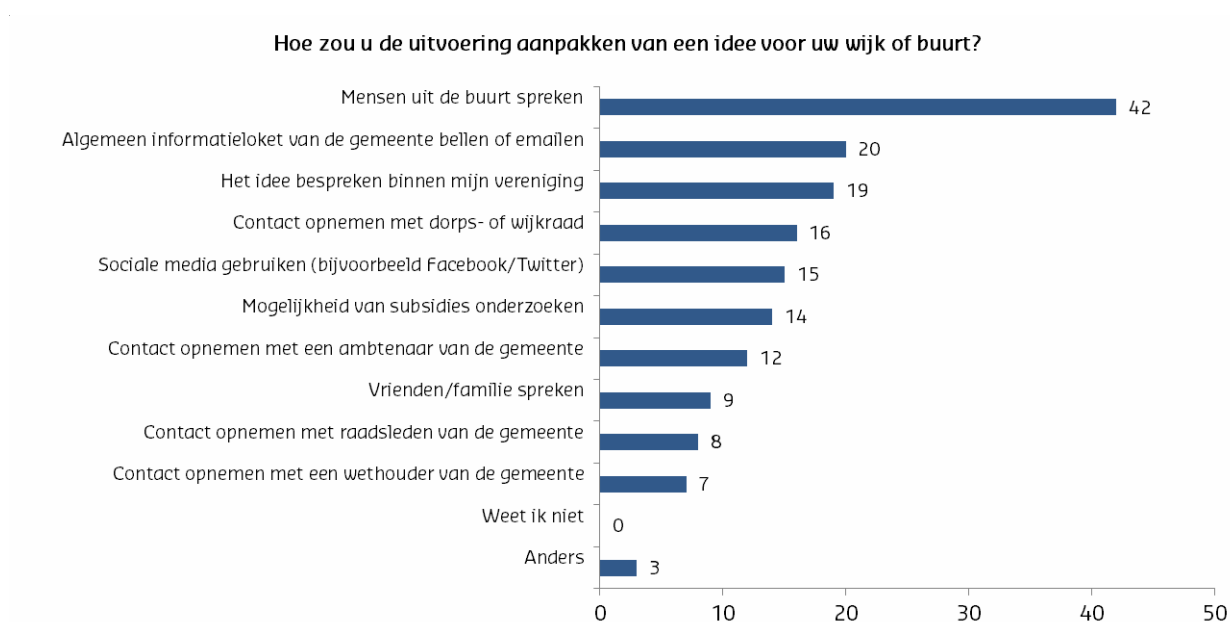
Figuur 9. Communicatie tussen dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie en inwoners volgens inwoners

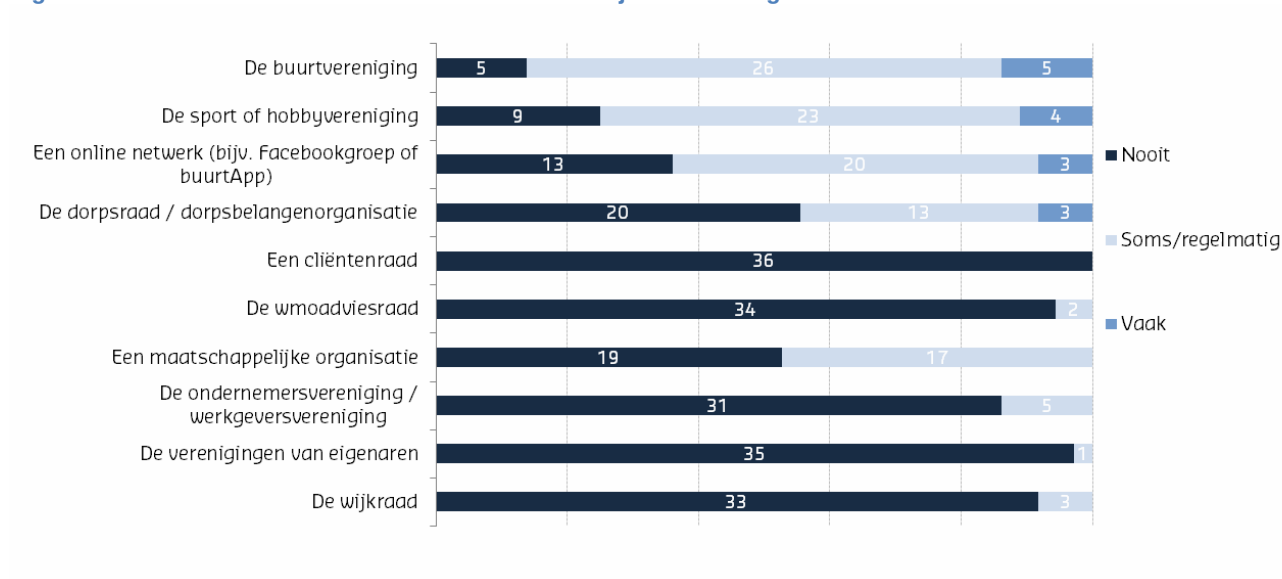
Figuur 10. De samenwerking tussen de gemeente en inwoners volgens inwoners

Figuur 11. De aanpak van de uitvoering van ideeën voor de wijk of buurt volgens inwoners

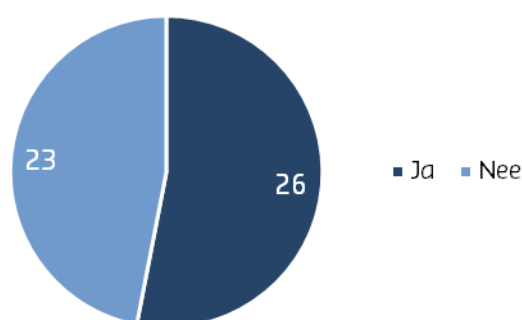

Figuur 12. Het contact met andere inwoners van de wijk of kern volgens inwoners

Figuur 13. Bekendheid met de dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie volgens inwoners

Bent u bekend met de dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie in uw dorp of wijk?

Figuur 14. De wijze van bekend zijn met de dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie volgens inwoners

Hoe bent u bekend met uw dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie?

Figuur 15. Toekomstperspectief voor dorpsraad, wijkraad of dorpsbelangenorganisatie volgens inwoners

